

Codul electoral

Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Statul garantează exprimarea voinței libere a cetățenilor prin apărarea principiilor democratice și a normelor dreptului electoral. Prezentul cod stabilește modul de organizare și desfășurare a alegerilor Parlamentului, pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și modul de organizare și desfășurare a referendumurilor.

Parlamentul adoptă prezentul cod.

Titlul I. Dispoziții generale Capitolul 1. Noțiuni și principii generale

Articolul 1. Noțiuni generale

În sensul prezentului cod se definesc următoarele noțiuni generale:

afișe electorale – apeluri, declarații, fotografii și alte materiale utilizate de concurenții electorali în scop de agitație electorală;

agitație electorală – acțiuni de pregătire și difuzare a informațiilor ce conțin îndemnul la vot în vederea determinării alegătorilor să voteze pentru unii sau pentru alți concurenți electorali;

alegător – cetățean al Republicii Moldova cu drept de vot;

Registrul de stat al alegătorilor – sistem informațional unic integrat de evidență a alegătorilor din Republica Moldova, realizat în baza Registrului de stat al populației, destinat colectării, stocării, actualizării și analizei informației despre cetățenii Republicii Moldova, inclusiv despre cei din străinătate, care au atins vârsta de 18 ani și nu au interdicții legale de a alege;

alegeri – în cazul în care nu se face vreo specificare, alegerile în Parlament, pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și referendumurile. Aceeași noțiune vizează acțiunile cetățenilor, partidelor și altor organizații social-politice, blocurilor electorale, organelor electorale și altor organe de stat, orientate spre întocmirea listelor electorale, desemnarea și înregistrarea candidaților, efectuarea agitației electorale, votarea și constatarea rezultatelor votării, precum și alte acțiuni electorale întreprinse în conformitate cu legislația în vigoare;

alegeri generale – orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării;

alegeri anticipate – alegerea organului electiv în cazul încetării înainte de termen a mandatului sau dizolvării acestuia ori în cazul reorganizării administrativ-teritoriale;

bloc electoral – uniune benevolă a 2 sau mai multe partide și/sau a altor organizații social-politice, constituită în scopul participării în comun la alegeri, care este înregistrată, respectiv, de Comisia Electorală Centrală, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și alegerilor locale generale, ori de consiliile electorale de circumscripție, în cazul alegerilor locale noi;

campanie electorală – perioadă de activitate care se desfășoară cu scopul de a-i determina pe alegători să-și exprime voturile pentru alegerea unui sau altui concurent electoral și care începe, pentru fiecare concurent electoral, la data înregistrării acestuia de către Comisia Electorală Centrală sau de consiliul electoral de circumscripție și se încheie la data excluderii concurentului electoral din alegeri sau în ziua votării;

candidat – persoană care candidează pentru ocuparea unei funcții publice eligibile din partea partidelor, a altor organizații social-politice, a blocurilor electorale;

candidat independent – persoană care își desemnează candidatura pentru ocuparea unei funcții publice eligibile independent de partide, de alte organizații social-politice și de blocurile electorale;

Centrul de instruire continuă în domeniul electoral – subdiviziune specializată, instituită în cadrul Comisiei Electorale Centrale în scopul sporirii calificării funcționarilor electorali, perfecționării profesionale continue a acestora, precum și a altor subiecți implicați în procesul electoral;

circumscripție electorală – unitate electorală administrativă în care se organizează și se desfășoară alegerile și referendumurile;

circumscripție națională – circumscripție electorală de nivel național în care se organizează și se desfășoară alegerile deputaților în Parlament în baza votului reprezentării proporționale pe listele de partid;

Cod de conduită – convenție încheiată între concurenții electorali și reprezentanții mass-media privind modul de desfășurare și de reflectare a campaniei electorale care exclude lezarea demnității și imaginii concurenților electorali;

concurenți electorali:

- candidații independenți, înregistrați de Comisia Electorală Centrală, precum și partidele, alte organizații social-politice și blocurile electorale ale căror liste de candidați au fost înregistrate de Comisia Electorală Centrală - în cazul alegerilor parlamentare;

- candidații pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, înregistrați de Comisia Electorală Centrală - în cazul alegerilor prezidențiale;

- partidele, alte organizații social-politice, blocurile electorale și persoanele care candidează pentru funcția de primar sau de consilier în consiliul local și care sînt înregistrate de consiliile electorale de circumscripție respective - în cazul alegerilor locale.

contestație - cerere de anulare sau revizuire a unui act, a unei hotărîri sau acțiuni;

Comisia Electorală Centrală - organ de stat independent, înființat pentru realizarea politicii electorale în scopul unei bune desfășurări a alegerilor, pentru supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

de desemnarea candidaților - procedură de adoptare de către partide și alte organizații social-politice, de către blocurile electorale a deciziilor asupra candidaturilor pentru funcțiile electivă, desfășurată în cadrul ședințelor organelor de conducere ale partidelor și altor organizații social-politice, ale blocurilor electorale, în conformitate cu statutele lor, după anunțarea datei alegerilor;

domiciliu - loc de trai permanent al unei persoane, confirmat în buletinul de identitate;

declarație de ședere - procedură prin care cetățeanul cu drept de vot declară locul aflării sale în ziua alegerilor;

drept electoral - drept constituțional al cetățeanului de a alege, de a fi ales și de a-și exprima prin vot atitudinea privind cele mai importante probleme ale statului și ale societății în ansamblu și/sau în probleme locale de interes deosebit;

educație electorală - activitate cu caracter educativ, apolitică, realizată de organizații și grupuri ale societății civile, de instituții de educație, de mass-media și alte părți interesate, menită să sporească gradul de cunoștințe ale cetățenilor privind procesele politice și electorale, pentru exercitarea votului conștient și liber exprimat. Educația electorală poate fi desfășurată liber de subiecții interesați, prin intermediul seminarelor, cursurilor de instruire, meselor rotunde, campaniilor informaționale, dezbaterilor publice electorale și altor acțiuni educaționale nereglementate de Comisia Electorală Centrală sau de alte autorități;

finanțarea campaniilor electorale – finanțarea directă și/sau indirectă, precum și susținerea materială prin alte forme a concurenților electorali de către stat, persoane fizice și/sau juridice;

finanțarea partidelor politice – finanțarea directă și/sau indirectă, adică oferirea, alocarea sau transmiterea în beneficiul partidelor politice a mijloacelor financiare, materiale sau de alt tip de către stat, persoane fizice și/sau juridice;

funcționar electoral – persoană fizică care activează sau a activat, în condițiile prezentului cod, în calitate de membru al consiliului electoral al circumscripției electorale sau al biroului electoral al secției de votare;

grup de inițiativă – grup constituit din cetățeni cu drept de vot și înregistrat în condițiile prezentului cod de către Comisia Electorală Centrală pentru colectarea semnăturilor în susținerea unui candidat la funcție electivă sau în vederea inițierii referendumului;

listă de candidați – listă a candidaților desemnați de partide, de alte organizații social-politice, de blocurile electorale pentru a participa la alegeri;

listă electorală – listă ce cuprinde toți cetățenii cu drept de vot care domiciliază sau își au reședința în raza unei secții de votare;

listă electorală suplimentară – listă electorală întocmită de organul electoral, în care se înscriu persoanele care nu au fost înscrise în listele electorale principale;

listă de subscripție – listă cu semnături ale alegătorilor care susțin un oarecare candidat la alegeri sau inițierea referendumului;

localitate – unitate administrativ-teritorială organizată conform legii (raion, municipiu, oraș, sector, sat (comună), unitate administrativ-teritorială cu statut special);

minim de locuri speciale de afișaj electoral – locuri special amenajate pentru afișaj electoral, amplasate într-o localitate. Panourile de afișaj electoral se amplasează uniform pe întreg teritoriul localității. Suprafața minimă acordată unui concurent electoral pe un panou este de 1 m². Spațiul de afișaj electoral oferit concurenților electorali trebuie să fie egal pentru toți;

observatori naționali – reprezentanți ai asociațiilor obștești calificate din Republica Moldova sau reprezentanți ai concurenților electorali, acreditați de organele electorale în condițiile prezentului cod;

observatori internaționali – reprezentanți ai organizațiilor internaționale, ai guvernelor statelor străine și ai organizațiilor neguvernamentale din străinătate, precum și experți internaționali în domeniul electoral, acreditați de Comisia Electorală Centrală;

Oficiul de protocol al observatorilor internaționali – organ constituit pe lângă Comisia Electorală Centrală în perioada electorală în scopul acordării de asistență necesară observatorilor internaționali pentru buna desfășurare a procesului de monitorizare a alegerilor;

organe electorale – organe care organizează desfășurarea alegerilor Parlamentului, pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și desfășurarea referendumurilor;

organizații social-politice – partide, fronturi, ligi, mișcări politice de masă, înregistrate în condițiile Legii privind partidele și alte organizații social-politice;

partide – asociații benevole ale cetățenilor, constituite și înregistrate în condițiile Legii privind partidele și alte organizații social-politice;

perioadă electorală – perioadă de timp cuprinsă între ziua aducerii la cunoștință publică a datei alegerilor și ziua în care rezultatele alegerilor sînt confirmate de către organele competente, dar nu mai mare de 90 de zile;

persoane autorizate să asiste la operațiunile electorale – reprezentanți și observatori ai concurenților electorali în organele electorale, observatori acreditați de consiliile electorale de circumscripție, observatori acreditați de Comisia Electorală Centrală, precum și reprezentanți ai mijloacelor de informare în masă;

rapoarte privind finanțarea campaniilor electorale – rapoartele concurentului electoral privind fluxul mijloacelor bănești, inclusiv mijloacele financiare acumulate, sursele de proveniență a acestora și cheltuielile efectuate în campania electorală;

referendum – scrutin prin care poporul își exprimă opțiunea în cele mai importante probleme ale statului și societății în ansamblu, avînd drept scop soluționarea acestora, precum și consultare a cetățenilor în probleme locale de interes deosebit;

Registrul funcționarilor electorali – sistem de evidență (bază de date personale) la nivel național a funcționarilor electorali, întocmit de Comisia Electorală Centrală, în care se indică numele și prenumele acestora, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă, telefonul de contact, domiciliul, cine i-a desemnat, iar în cazul participării la alegeri, se indică data desfășurării alegerilor și calitatea deținută în organele electorale;

reședință – loc de trai temporar, confirmat în buletinul de identitate;

revocare – retragere de către instanța de judecată a mandatului persoanei care ocupa o funcție publică eligibilă, precum și retragere a mandatului primarului prin referendum local.

Articolul 2. Principiile participării la alegeri

(1) Cetățeanul Republicii Moldova participă la alegeri prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Participarea la alegeri este liberă (benevolă). Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum și asupra exprimării de către acesta a liberei sale voințe.

(3) Cetățenii Republicii Moldova care domiciliază în afara țării beneficiază de drepturi electorale depline în condițiile prezentului cod. Guvernul Republicii Moldova, Comisia Electorală Centrală, misiunile diplomatice și oficiile consulare sînt obligate să creeze condiții pentru ca cetățenii să-și exercite liber drepturile lor electorale.

Articolul 3. Vot universal

Cetățenii Republicii Moldova pot alege și pot fi aleși fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.

Articolul 4. Vot egal

(1) În cadrul oricărui scrutin, fiecare alegător are dreptul la un singur vot. Fiecare vot are putere juridică egală.

Articolul 5. Vot direct

Alegătorul votează personal. Votarea în locul unei alte persoane este interzisă.

Articolul 6. Vot secret

Votarea la alegeri și/sau referendum este secretă, excluzîndu-se astfel posibilitatea influențării voinței alegătorului.

Articolul 7. Vot liber exprimat

Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum și pentru a-l împiedica să-și exprime voința în mod independent.

Articolul 8. Ziua alegerilor

Alegerile au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării sau al localității respective.

Articolul 9. Locul exercitării dreptului de vot

(1) Dreptul de vot se exercită în localitatea în care alegătorul își are domiciliul, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod.

(2) În cazul în care alegătorul are și domiciliu, și reședință, în perioada valabilității reședinței, el votează în localitatea în care își are reședința.

Articolul 10. Votarea pentru un singur concurent electoral

În cadrul unui scrutin, alegătorul votează pentru un singur concurent electoral, iar în cadrul unui referendum, el se pronunță asupra unei singure opțiuni.

Capitolul 2. Dreptul de a alege și de a fi ales. Restricții

Articolul 11. Dreptul de a alege

Dreptul de a alege îl au cetățenii Republicii Moldova care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, cu excepția celor privați de acest drept în modul stabilit de lege.

Articolul 12. Dreptul de a fi ales

Dreptul de a fi aleși îl au cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care întrunesc condițiile prevăzute de prezentul cod.

Articolul 13. Restricții

(1) Nu au dreptul de a alege persoanele:

- a) care nu întrunesc condițiile prevăzute la art.11;
- b) lipsite de dreptul la vot prin hotărîrea definitivă a instanței de judecată.

(2) Nu pot fi aleși:

- a) militarii cu serviciul în termen;
- b) persoanele menționate la alin.(1);

c) persoanele care sînt condamnate la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărîre judecătorească definitivă și își ispășesc pedeapsa în instituții penitenciare, precum și persoanele care au antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvîrșite cu intenție. Organele electorale sînt informate despre existența antecedentelor penale de către organele Ministerului Afacerilor Interne și/sau de către Autoritatea Națională de Integritate;

d) persoanele private de dreptul de a ocupa funcții de răspundere prin hotărîre judecătorească definitivă. Organele electorale sînt informate despre existența interdicției de către Ministerul Justiției, Autoritatea Națională de Integritate și/sau de către Ministerul Afacerilor Interne.

(3) Cetățenii Republicii Moldova care, în virtutea funcției pe care o dețin, nu au dreptul să fie membri ai partidelor sau ai altor organizații social-politice, precum și persoanele cu înaltă funcție de răspundere al căror mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova și/sau de legile organice, din momentul înregistrării lor în calitate de concurenți electorali, își suspendă activitatea în funcția pe care o dețin. Persoanele care cad sub incidența acestor prevederi sînt:

a) viceprim-miniștrii, miniștrii și membrii din oficiu ai Guvernului;

b) conducătorii autorităților publice centrale;

c) președinții și vicepreședinții raioanelor;

d) primarii și viceprimarii;

e) pretorii și vicepretorii.

Titlul II. Dispoziții comune

Capitolul 3. Organele electorale

Articolul 14. Sistemul organelor electorale

(1) În scopul organizării și desfășurării alegerilor se constituie:

a) Comisia Electorală Centrală;

b) consiliile electorale de circumscripție;

c) birourile electorale ale secțiilor de votare.

Articolul 15. Reprezentarea în organele electorale și în instanțele de judecată

(1) Concurenții electorali pot desemna, pentru perioada campaniei electorale, în organele electorale care i-au înregistrat, precum și în organele electorale ierarhic inferioare, câte un reprezentant cu drept de vot consultativ. Partidele, alte organizații social-politice și blocurile electorale care iau parte la scrutin pot desemna, pentru perioada campaniei electorale, câte un reprezentant cu drept de vot consultativ și în Comisia Electorală Centrală. Reprezentantul desemnat în conformitate cu prevederile prezentului alineat poate apăra interesele concurentului electoral în litigiile cu caracter electoral și în instanța de judecată.

(2) Reprezentanții concurenților electorali sînt confirmați de organele electorale respective în termen de 3 zile. Candidaturile propuse trebuie să fie persoane care au dreptul de a alege și de a fi aleși.

(3) Drepturile și obligațiile generale ale reprezentanților concurenților electorali sînt stabilite prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale, precum și de către concurenții electorali care îi desemnează.

Secțiunea 1. Comisia Electorală Centrală

Articolul 16. Constituirea Comisiei Electorale Centrale

(1) Comisia Electorală Centrală este constituită din 9 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri sînt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Componența nominală a Comisiei se confirmă prin hotărîre a Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși.

(2) După confirmare de către Parlament, membrii Comisiei Electorale Centrale depun în ședința în plen a Parlamentului următorul jurămînt: “Jur să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, să îndeplinesc cu onoare, conștiință și fără părtinire atribuțiile ce îmi revin potrivit funcției, să nu fac declarații politice pe parcursul validității mandatului”.

(3) Comisia Electorală Centrală se conduce în activitatea sa de Constituție, de prezentul cod, de legislația în vigoare și de regulamentul comisiei, aprobat prin hotărîre a acesteia.

(4) Comisia Electorală Centrală este persoană juridică, are buget propriu, conturi trezoreriale și sigiliu cu imaginea stemei de stat.

Articolul 17. Componenta și mandatul Comisiei Electorale Centrale

(1) Președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei Electorale Centrale sînt aleși din rîndul membrilor Comisiei Electorale Centrale cu majoritatea de voturi din numărul total al membrilor acesteia. Ședința de alegere a președintelui, vicepreședintelui și secretarului Comisiei Electorale Centrale va fi prezidată de doi membri ai Comisiei Electorale Centrale, aleși cu majoritatea simplă de voturi ale membrilor acesteia, în a căror sarcină se pune supravegherea procedurii de dezbateră a candidaturilor și de alegere a președintelui, vicepreședintelui și secretarului Comisiei Electorale Centrale, cu consemnarea rezultatelor într-un proces-verbal. Ședința de alegere a președintelui, vicepreședintelui și secretarului Comisiei Electorale Centrale va avea loc nu mai tîrziu de 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărîrii de confirmare a noii componente a Comisiei Electorale Centrale. Revocarea din funcțiile nominalizate se efectuează în cazurile prevăzute la art.16, 19 și 20 din prezentul cod.

(2) În cazul în care, la prima votare, candidatul la funcția de președinte, vicepreședinte sau secretar al Comisiei Electorale Centrale nu a întrunit majoritatea de voturi, se organizează votarea repetată la care pot participa și candidații care au candidat la aceeași funcție la prima votare.

(3) Președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei Electorale Centrale activează permanent. Ceilalți membri ai Comisiei sînt convocați de președintele Comisiei după caz. Președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire și se supun prevederilor legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică.

(4) În caz de vacanță a unei funcții din cele menționate la alin.(1), vacanța se completează urmînd aceeași procedură ca în cazul alegerii.

(5) În decursul a două zile de la data constituirii, Comisia Electorală Centrală aduce la cunoștința publică componența, sediul și modul de contactare pentru relații.

(6) Mandatul Comisiei Electorale Centrale este de 5 ani. La expirarea acestui termen, componența comisiei poate fi modificată. În cazul în care mandatul Comisiei Electorale Centrale expiră în cursul perioadei electorale, mandatul se prelungește de drept pînă la finele acestei perioade și intrarea ulterioară în funcție a noilor membri, dar cu cel mult 90 de zile.

Articolul 18. Ședințele și hotărîrile Comisiei Electorale Centrale

(1) Ședințele Comisiei Electorale Centrale sînt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor.

(2) Comisia Electorală Centrală adoptă hotărâri cu votul majorității membrilor. Hotărârile de modificare, de completare și de abrogare a hotărârilor adoptate anterior se adoptă în aceleași condiții.

(3) Membrii Comisiei Electorale Centrale care nu sînt de acord cu hotărârile adoptate au dreptul să-și exprime în scris opinia, care se anexează la hotărârile respective.

(4) Hotărârile Comisiei Electorale Centrale, adoptate în limitele competenței acesteia, sînt acte administrative cu caracter individual sau normativ, executorii pentru organele electorale inferioare, pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, pentru persoanele cu funcții de răspundere, partide, alte organizații social-politice și organele acestora, precum și pentru toți cetățenii.

(5) Hotărârile Comisiei Electorale Centrale se plasează, în termen de 24 de ore de la adoptare, pe pagina web a acesteia, iar hotărârile cu caracter normativ, hotărârile adoptate în perioada electorală și hotărârile privind raportarea financiară se publică și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Hotărârile Comisiei Electorale Centrale intră în vigoare din momentul adoptării acestora sau la data indicată în textul hotărîrii.

Articolul 19. Statutul membrilor Comisiei Electorale Centrale

(1) În calitate de membri ai Comisiei Electorale Centrale pot fi propuse persoane care dețin cetățenia Republicii Moldova, au domiciliul în țară, au o reputație ireproșabilă și aptitudini pentru exercitarea activităților electorale, nu au interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate, precum și nu au în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.

(2) Pe durata mandatului, membrii Comisiei Electorale Centrale:

a) nu pot fi membri ai partidelor și ai altor organizații social-politice;

b) nu au dreptul de a participa la activități politice;

c) nu pot face declarații în favoarea sau defavoarea concurenților electorali;

d) nu pot contribui în nici un fel la activitățile pe care le desfășoară concurenții electorali, cu excepția exercitării atribuțiilor prevăzute de prezentul cod.

(3) Înainte de confirmare, candidații la funcția de membru al Comisiei Electorale Centrale sînt supuși verificării în condițiile Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice. Informația despre

rezultatele verificării se dă publicității de către autoritatea care îi confirmă pe membrii Comisiei.

(4) Drepturile membrilor Comisiei Electorale Centrale sînt stipulate în Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale.

Articolul 20. Încetarea calității de membru al Comisiei Electorale Centrale

(1) Calitatea de membru al Comisiei Electorale Centrale încetează în caz de:

- a) expirare a mandatului;
- b) demisie;
- c) demitere;
- d) imposibilitate a exercitării atribuțiilor;
- e) deces.

(2) Membrul Comisiei Electorale Centrale este demis de către autoritatea care l-a desemnat în caz de:

- a) adoptare în privința lui a hotărîrii judecătorești definitive de condamnare pentru infracțiune săvîrșită;
- b) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;
- c) aplicare a unei măsuri de ocrotire judiciare sub forma tutelei;
- d) încălcare gravă a Constituției Republicii Moldova și a prezentului cod;
- e) rămînere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către acesta a unui act administrativ, încheierea directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luarea sau participarea la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;
- f) aflare în incompatibilitate, fapt stabilit prin actul de constatare rămas definitiv;
- g) nedepunere a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (8) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;
- h) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărîre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate.

(3) În cazul nerespectării condițiilor menționate la art.19 alin.(2), precum și în cazul comiterii unor fapte incompatibile cu calitatea pe care o au, membrii Comisiei Electorale Centrale pot fi demiși. Sesizarea privind nerespectarea condițiilor prevăzute la art. 19 alin. (2) sau privind comiterea unor fapte incompatibile cu calitatea pe care o au se depune la autoritatea care i-a desemnat sau i-a confirmat pe membrii Comisiei.

(4) Materialele privind demiterea se înaintează Curții de Apel Chișinău de către organele care au desemnat persoanele respective în componența Comisiei Electorale Centrale, precum și de către membrii comisiei.

(4-1) În termen de 3 zile de la pronunțare, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău poate fi depus recurs. Recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului respectiv.

(5) În baza hotărârii instanței de judecată cu privire la demitere și/sau în cazul încetării, înainte de expirarea mandatului, a calității de membru al Comisiei Electorale Centrale, autoritatea respectivă, în termen de 10 zile, desemnează, iar Parlamentul confirmă un nou membru pentru durata neexpirată a mandatului predecesorului.

Articolul 21. Degrevarea de atribuțiile de serviciu. Remunerarea

(1) Pentru perioada electorală, membrii Comisiei Electorale Centrale care nu activează permanent sînt degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent printr-o hotărîre a acesteia.

(2) În perioada electorală (alegeri parlamentare, alegeri prezidențiale, alegeri locale generale, alegeri noi sau referendum republican), membrilor permanenți ai Comisiei Electorale Centrale li se stabilește o indemnizație de 35 la sută din salariul mediu. Membrii Comisiei care nu activează permanent primesc, în perioada electorală, un salariu echivalent cu salariul secretarului Comisiei Electorale Centrale, stabilit pentru perioada respectivă, din mijloacele financiare alocate pentru alegeri.

(3) Între perioadele electorale, membrii Comisiei care nu activează permanent primesc o indemnizație în mărime de 35 la sută din salariul mediu pe economie pentru fiecare ședință a Comisiei.

Articolul 22. Atribuțiile generale ale Comisiei Electorale Centrale

(1) În calitate de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală:

a) studiază modalitatea organizării și desfășurării alegerilor cu scopul de a perfecționa legislația și procedurile electorale;

b) înaintează Guvernului și Parlamentului propuneri cu privire la oportunitatea operării unor modificări în legislația electorală;

c) elaborează regulamente și instrucțiuni menite să perfecționeze procedurile electorale;

d) asigură întocmirea și verificarea listelor electorale, colaborând în acest scop cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, cu misiunile diplomatice și oficiile consulare;

e) ține și gestionează Registrul funcționarilor electorali care pot fi desemnați în consiliile electorale de circumscripție și în birourile electorale ale secțiilor de votare, inclusiv în cele din străinătate;

f) constituie consilii electorale de circumscripție și birouri electorale ale secțiilor de votare la desfășurarea alegerilor parțiale ale consiliilor locale sau alegerilor pentru funcția de primar;

g) conlucrează, în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor cu:

- Agenția Servicii Publice*, la asigurarea evidenței alegătorilor, inclusiv a celor aflați peste hotarele țării, în temeiul Registrului de stat al alegătorilor, format în baza Registrului de stat al populației;

- autoritățile administrației publice locale, în problemele selectării cadrelor calificate antrenate în activitatea organelor electorale, ale asigurării localurilor secțiilor de votare cu cabine, urne de vot, computere și alte mijloace tehnico-materiale;

- Ministerul Afacerilor Interne, la asigurarea pazei secțiilor de votare și a materialelor electorale;

- întreprinderile și instituțiile de stat, la încheierea contractelor pentru servicii de tipărire a buletinelor de vot și de aprovizionare cu echipament;

- mijloacele de informare în masă și asociațiile obștești, la organizarea manifestărilor ce țin de educația civică a alegătorului și informarea populației asupra desfășurării procesului electoral;

- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, misiunile diplomatice și oficiile consulare, la constituirea secțiilor de votare pentru cetățenii aflați în străinătate;

h) analizează structura circumscripțiilor electorale din punctul de vedere al organizării administrativ-teritoriale a republicii;

i) implementează programe de educație civică;

- j) pregătește programe de informare a alegătorilor în perioada electorală;
- k) oferă mijloacelor de informare în masă informații cu privire la desfășurarea alegerilor și la practica administrativă utilizată în acest sens;
- l) prezintă anual, până la data de 31 martie, rapoarte Parlamentului, în ședință plenară, precum și remite copii ale acestora Președintelui Republicii Moldova și Guvernului pentru informare;
- m) oferă spre dezbatere mijloacelor de informare în masă și publicului chestiuni electorale;
- n) stabilește contacte cu partidele, cu alte organizații social-politice și neguvernamentale care au dreptul de a desemna candidați pentru funcții publice, asigurându-le participarea plenară la procesul electoral;
- o) acordă consultații asociațiilor obștești interesate să desfășoare în cadrul alegerilor activități ce țin de educația civică;
- p) organizează, la solicitarea partidelor politice sau a altor organizații social-politice, cursuri de instruire și seminare pentru persoanele care vor lua parte la procesul electoral în calitate de membri ai consiliilor electorale de circumscripție și ai birourilor electorale ale secțiilor de votare, în calitate de reprezentanți ai partidelor și ai altor organizații social-politice, ai blocurilor electorale în organele electorale sau ai potențialilor candidați, în calitate de funcționari ai aparatului consiliilor electorale, de membri ai grupului de inițiativă;
- q) analizează fraudele electorale, inclusiv cele presupuse, din alegerile trecute, curente sau viitoare și ia măsuri pentru prevenirea lor; informează autoritățile publice despre necesitatea soluționării unor chestiuni, în conformitate cu legislația electorală;
- r) organizează consultări prealabile cu partidele, cu alte organizații social-politice, cu blocurile electorale, precum și cu reprezentanții mass-media și asigură semnarea de către aceștia a Codului de conduită până la începerea campaniei electorale.
- s) ține Registrul de stat al alegătorilor și exercită controlul asupra actualizării acestuia;
- t) inițiază procedura de validare a mandatului de deputat în Parlament, în cazul apariției vacanței la funcția de deputat, conform procedurii stabilite de prezentul cod;
- u) ridică mandatul de consilier local, în caz de incompatibilitate a funcției și în caz de demisie (la cerere), în conformitate cu Regulamentul cu privire la procedura de ridicare și validare a mandatului de consilier, aprobat prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale;

v) declară vacant mandatul de consilier, în caz de deces, în conformitate cu Regulamentul cu privire la procedura de ridicare și validare a mandatului de consilier, aprobat prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

(2) În calitate de organ independent de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, Comisia Electorală Centrală:

a) elaborează și emite actele normative necesare pentru aplicarea și respectarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

b) elaborează documente cu caracter de îndrumare (formulare, ghiduri, norme metodologice) în scopul asistenței activității financiare și al instruirii partidelor politice și a concurenților electorali în privința drepturilor, obligațiilor și responsabilităților acestora în procesul de administrare a finanțelor;

c) colectează și sistematizează rapoartele anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice, rapoartele privind auditul partidelor politice și rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale prezentate de concurenții electorali;

d) asigură publicarea pe pagina sa oficială a informațiilor și rapoartelor anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice, precum și a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale;

e) examinează sesizările și contestațiile privind încălcarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

f) constată contravenții și încheie procese-verbale cu privire la contravențiile ce vizează neprezentarea în termen ori prezentarea neconformă a rapoartelor financiare ale partidelor politice, ale altor organizații social-politice sau concurenți electorali;

g) aplică sau solicită aplicarea sancțiunilor, prevăzute de prezentul cod și de Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, pentru încălcarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, sesizează organele competente privind încălcările ce sînt pasibile de răspundere contravențională, penală sau privind încălcarea legislației fiscale;

h) cooperează și acordă asistență informațională la elaborarea unor studii independente de monitorizare a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;

i) studiază și monitorizează aplicarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, înaintează Parlamentului și Guvernului propuneri privind modificarea cadrului legislativ cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

j) dispune de drept de acces la informațiile deținute de autoritățile publice de toate nivelurile și la registrele de stat, inclusiv la date cu caracter personal, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal;

k) exercită alte atribuții de supraveghere și control al respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale Legii nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

Articolul 23. Aparatul Comisiei Electorale Centrale

(1) Comisia Electorală Centrală este asistată de un aparat ale cărui structură și efectiv-limită se aprobă de către Comisie. Personalul aparatului este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii. Personalul aparatului este numit sau angajat în funcție, în condițiile legii, de către președintele Comisiei. În perioada electorală (alegeri parlamentare, alegeri prezidențiale, alegeri locale generale, alegeri noi și referendumuri republicane), Comisia Electorală Centrală poate angaja, după caz, prin contract individual de muncă, personal în cadrul aparatului Comisiei, degrevând persoanele respective de atribuțiile de la locul de muncă permanent.

(2) Remunerarea angajaților permanenți ai aparatului Comisiei Electorale Centrale se efectuează conform prevederilor legislației în vigoare, pentru perioada electorală (alegeri parlamentare, alegeri prezidențiale, alegeri locale generale, alegeri noi și referendumuri republicane), fiindu-le stabilită o indemnizație în mărime de 35 la sută din salariul mediu. În cazuri excepționale, cu acordul salariatului, durata timpului de muncă poate deroga de la plafonul stabilit la art. 104 alin. (5) din Codul muncii și art. 19 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Articolul 24. Finanțarea Comisiei Electorale Centrale

(1) Comisia Electorală Centrală se finanțează din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală.

(2) Bugetul Comisiei Electorale Centrale se elaborează, se aprobă și se administrează conform principiilor, regulilor și procedurilor prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(3) Președintele Comisiei Electorale Centrale organizează și implementează control intern managerial și poartă răspundere managerială pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune.

Articolul 25. Ședințe și activități ale Comisiei Electorale Centrale

(1) Ședințele Comisiei Electorale Centrale se convoacă de către președintele acesteia din proprie inițiativă sau la cererea a trei membri ai comisiei. În cazul în care membrii comisiei cer convocarea ședinței, decizia de convocare va fi luată în cel mult 48 de ore de la prezentarea cererii.

(2) Toate ședințele la care Comisia Electorală Centrală examinează probleme electorale, inclusiv ședințele la care urmează să adopte hotărâri asupra problemelor electorale, sînt deschise pentru reprezentanții mijloacelor de informare în masă și pentru public. Ședințele se anunță cu 48 de ore înainte de desfășurarea lor, cu excepția ședințelor din perioada electorală, cînd trebuie anunțate într-un termen mai scurt în virtutea faptului că problemele cer o examinare urgentă.

(3) Comisia Electorală Centrală asigură transparența operațiilor electorale, fapt ce permite mijloacelor de informare în masă și populației să aprecieze activitatea comisiei.

Articolul 26. Atribuțiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală

(1) În perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții:

- a) coordonează activitatea tuturor organelor electorale în vederea pregătirii și desfășurării alegerilor în condițiile prezentului cod;
- b) supraveghează executarea prevederilor prezentului cod și ale altor legi care conțin dispoziții referitoare la desfășurarea alegerilor;
- c) constituie circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție și supraveghează activitatea acestor consilii;
- d) în baza datelor prezentate de Agenția Servicii Publice, publică lista partidelor și altor organizații social-politice care au dreptul de a participa la alegeri, înregistrează candidații și persoanele de încredere ale acestora în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale;
- e) distribuie mijloacele financiare prevăzute pentru desfășurarea alegerilor; verifică asigurarea consiliilor și birourilor electorale cu localuri, cu mijloace de transport și de telecomunicație, examinează alte chestiuni ce țin de asigurarea tehnico-materială a alegerilor;
- f) stabilește modelul buletinelor de vot, al listei electorale de bază, al listei suplimentare și al celei pentru votarea la locul aflării, al proceselor-verbale ale

- ședințelor consiliilor și birourilor electorale, al declarației cu privire la venituri și proprietate a candidaților și al altor acte ce țin de desfășurarea alegerilor, precum și modelul urnelor de vot și cel al ștampilelor consiliilor și birourilor electorale;
- g) examinează comunicările autorităților publice în probleme ce țin de pregătirea și desfășurarea alegerilor;
- h) soluționează chestiuni privind modul de participare la alegeri a cetățenilor care în ziua votării se află în afara teritoriului țării;
- i) asigură monitorizarea respectării principiului egalității între femei și bărbați în campania electorală pentru alegeri parlamentare și pentru alegeri locale;
- j) face bilanțul alegerilor în întreaga țară și, după caz, prezintă Curții Constituționale raportul cu privire la rezultatele alegerilor;
- k) emite hotărâri referitoare la activitatea consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare, la procedurile electorale, la modul de organizare și desfășurare a alegerilor și la chestiunile tehnico-administrative;
- l) asigură instruirea funcționarilor electorali și oferă alegătorilor informații electorale prin intermediul mass-media și oricând la cerere;
- m) examinează cererile și contestațiile asupra hotărârilor și acțiunilor consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare, adoptă hotărâri executorii pe marginea lor;
- n) decide degrevarea de atribuțiile de la locul de muncă permanent a membrilor consiliilor electorale pe perioada activității lor în componența acestora, determină numărul de membri ai birourilor electorale care pot fi degrevați și termenul pentru care sînt degrevați;
- o) asigură efectuarea celui de al doilea tur de scrutin, a votării repetate, a alegerilor anticipate, noi și parțiale, în condițiile prezentului cod;
- p) adună informații privind prezentarea alegătorilor la votare, face totalurile preliminare ale alegerilor și aduce la cunoștință publică rezultatele finale;
- q) aplică sancțiunile prevăzute de prezentul cod pentru încălcarea legislației electorale și a celei cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Articolul 27. Centrul de instruire continuă în domeniul electoral

(1) Centrul de instruire continuă în domeniul electoral este o instituție publică fondată de Comisia Electorală Centrală, care realizează, la solicitarea partidelor politice sau a

altor organizații social-politice, instruirea specializată a funcționarilor electorali. La solicitare, instruirea poate fi acordată și altor subiecți implicați în procesul electoral (observatori, mass-media, autorități ale administrației publice locale etc.). Comisia Electorală Centrală poate decide degrevarea de atribuțiile de la locul de muncă permanent a persoanelor care urmează instruirea în domeniul electoral.

(2) Centrul de instruire continuă în domeniul electoral este finanțat din mijloace prevăzute în bugetul Comisiei Electorale Centrale, precum și din mijloacele acordate ca asistență tehnică/financiară de organisme internaționale, de donatorii externi și interni.

(3) Regulamentul Centrului de instruire continuă în domeniul electoral se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

Secțiunea 2. Circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție

Articolul 28. Constituirea circumscripțiilor electorale și consiliilor electorale de circumscripție

(1) Comisia Electorală Centrală, cu cel puțin 55 de zile înainte de alegeri, constituie circumscripțiile electorale care corespund, de regulă, hotarelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova, unității teritoriale autonome Găgăuzia, municipiilor Chișinău și Bălți, precum și, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, constituie consiliile electorale de circumscripție. Pentru alegerile de orice nivel și pentru referendumurile republicane, circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție se constituie în același termen, dacă codul nu prevede altfel.

(2) Particularitățile constituirii circumscripțiilor electorale, precum și a consiliilor electorale de circumscripție respective, sînt prevăzute la art. 80 și 81.

(3) Consiliile electorale de circumscripție se constituie dintr-un număr impar de membri, de cel puțin 7 și de cel mult 11 persoane, dintre care în consiliile de circumscripție de nivelul doi cel puțin 3 persoane cu studii juridice superioare sau cu studii în domeniul administrației publice.

(4) În cazul alegerilor și referendumurilor locale, candidaturile a 2 membri ai consiliilor electorale de circumscripție de nivelul întâi se propun de către consiliul local de nivelul întâi, iar în cazul cînd lipsesc aceste propuneri, ei sînt numiți de Comisia Electorală Centrală din numărul persoanelor incluse în Registrul funcționarilor electorali. Candidaturile celorlalți membri se propun de către partide și alte organizații social-politice reprezentate în Parlament la data constituirii consiliului electoral de

circumscripție, câte unul de la fiecare partid sau altă organizație social-politică, iar dacă nu este suficient, numărul rămas de membri se completează de Comisia Electorală Centrală, din Registrul funcționarilor electorali. Pe măsura posibilității, în componența consiliilor electorale de circumscripție se includ persoane cu studii juridice superioare.

(5) În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale, referendumurilor republicane și alegerilor locale generale, candidaturile a 2 membri ai consiliului electoral de circumscripție de nivelul doi se propun de către judecătoria sau, după caz, de către curtea de apel, candidaturile altor 2 membri – de către consiliile locale de nivelul doi și Adunarea Populară a Găgăuziei. Candidaturile celorlalți membri se propun de către partide și alte organizații social-politice reprezentate în Parlament la data constituirii consiliului electoral de circumscripție, câte unul de la fiecare partid sau altă organizație social-politică, iar dacă nu este suficient, numărul rămas de membri se completează de Comisia Electorală Centrală, din Registrul funcționarilor electorali.

(6) În cazul când partidele și alte organizații social-politice nu prezintă candidaturile lor în componența consiliului electoral de circumscripție cel târziu cu 7 zile înainte de expirarea termenului de constituire a acestuia, numărul necesar de candidaturi se completează de către consiliile locale și Adunarea Populară a Găgăuziei, iar dacă nici acestea nu prezintă candidaturile, consiliul electoral se completează de Comisia Electorală Centrală, din Registrul funcționarilor electorali. În cazul în care consiliul electoral de circumscripție îndeplinește și funcția de birou al secției de votare, membrii propuși de către partide și alte organizații social-politice reprezentate în Parlament nu pot fi membri de partid.

(7) Membrii consiliului electoral de circumscripție propuși de instanțele judecătorești și de consiliile locale nu pot fi consilieri în consiliile locale, deputați în Adunarea Populară a Găgăuziei și/sau membri de partid.

(8) În decursul a 3 zile de la data constituirii consiliului electoral de circumscripție, membrii acestuia aleg din rândurile lor, prin vot secret, președintele, vicepreședintele și secretarul consiliului, comunicînd imediat Comisiei Electorale Centrale rezultatele acestor alegeri.

(9) În decursul a 4 zile de la data constituirii, consiliul electoral de circumscripție aduce la cunoștința publică componența și sediul său, modul de contactare pentru relații.

(10) Consiliul electoral de circumscripție adoptă hotărîri cu votul majorității membrilor.

(11) Consiliul electoral de circumscripție este asistat de un aparat al cărui stat de personal se aprobă de Comisia Electorală Centrală la propunerea consiliului electoral de circumscripție. Pentru activitatea în perioada electorală, funcționarii aparatului consiliului electoral de circumscripție beneficiază de o indemnizație, calculată în baza

salariului mediu pe economie pentru anul precedent și achitată din mijloacele financiare alocate pentru alegeri. Funcționarilor aparatului consiliului electoral de circumscripție degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent din instituțiile bugetare li se menține salariul la locul de muncă permanent.

Articolul 29. Atribuțiile consiliului electoral de circumscripție

Consiliul electoral de circumscripție are următoarele atribuții:

- a) exercită controlul asupra executării prevederilor prezentului cod și a altor legi care conțin prevederi referitoare la desfășurarea alegerilor;
- b) constituie birourile electorale ale secțiilor de votare și supraveghează activitatea lor, organizează instructaje pentru membrii acestora, propagă procedura votării și importanța votului;
- c) distribuie birourilor electorale ale secțiilor de votare mijloace financiare;
- d) examinează comunicările ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor, sosite din partea autorităților administrației publice locale, a șefilor de întreprinderi, instituții și organizații;
- e) asigură aprovizionarea birourilor electorale ale secțiilor de votare cu formulare pentru listele electorale și procesele-verbale, cu buletine de vot etc.;
- f) înregistrează candidații independenți și listele de candidați din partea partidelor și a altor organizații social-politice, a blocurilor electorale în alegerile locale, aduce la cunoștința publică informații despre aceștia;
- g) asigură accesul publicului la declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale concurenților electorali, publică rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale, în conformitate cu prevederile prezentului cod;
- h) decide degrevarea de atribuțiile de la locul de muncă permanent a membrilor consiliilor electorale de nivelul întâi și al birourilor electorale pe perioada activității lor în componența acestor consilii și birouri, propune degrevarea de atribuțiile de la locul de muncă permanent a membrilor consiliilor electorale de nivelul doi;
- i) totalizează rezultatele alegerilor din circumscripție, prezintă Comisiei Electorale Centrale actele respective și asigură publicarea în presa locală a rezultatelor votării;
- j) adună informații de la birourile electorale ale secțiilor de votare privind prezentarea alegătorilor la votare, totalizarea rezultatelor preliminare ale alegerilor și le remite Comisiei Electorale Centrale;

k) examinează cererile și contestațiile asupra hotărârilor și acțiunilor birourilor electorale ale secțiilor de votare, a acțiunilor/inacțiunilor concurenților electorali, precum și pe cele ce țin de finanțarea candidaților independenți în alegerile locale și adoptă hotărâri executorii în privința lor;

l) exercită alte acțiuni ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor.

Secțiunea 3. Secțiile de votare și birourile electorale ale secțiilor de votare

Articolul 30. Constituirea secțiilor de votare și a birourilor electorale ale secțiilor de votare

(1) Pentru a efectua votarea și numărarea voturilor, circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare.

(2) Secțiile de votare se constituie de către consiliile electorale de circumscripție în localități, în baza propunerilor primarilor orașelor (municipiilor), sectoarelor și satelor (comunelor), cu cel puțin 35 de zile înainte de data alegerilor, și vor cuprinde cel puțin 30 și cel mult 3000 de alegători. La propunerea primarilor orașelor (municipiilor), ai sectoarelor și ai satelor (comunelor), plafonul de 3000 de alegători poate fi depășit cu cel mult 10 la sută. Pentru alegerile de orice nivel și pentru referendumurile republicane, secțiile de votare se constituie în același termen. Sediile secțiilor de votare se stabilesc, de regulă, în sediile aflate în proprietate publică și se amenajează astfel încât să faciliteze accesul în ele al persoanelor în vârstă și cu dizabilități.

(3) Secții de votare speciale pot fi constituite pe lângă spitale, sanatorii, maternități, aziluri și cămine pentru bătrâni. Aceste secții de votare trebuie să includă cel puțin 30 de alegători.

(4) Persoanele care își satisfac serviciul militar votează la secția de votare din localitatea în care este dislocată unitatea militară.

(5) În cazul alegerilor locale noi, parțiale, al referendumului local, când nu se constituie consiliu electoral de circumscripție de nivelul al doilea, secțiile de votare și birourile electorale ale acestora se constituie de către consiliul electoral de circumscripție de nivelul întâi.

(6) Consiliul electoral de circumscripție numerează secțiile de votare din circumscripție și aduc la cunoștința publică informația despre hotarele fiecărei secții de votare, adresa sediului birourilor electorale ale secțiilor de votare, adresa localului pentru votare și modul de contactare pentru relații.

(7) Secțiile de votare se numerotează începând cu localitatea de reședință a consiliului electoral de circumscripție, continuând apoi cu cele din municipii, orașe, sectoare, din comune și sate, în ordine alfabetică.

(8) Primăriile oferă birourilor electorale ale secțiilor de votare informații și sprijin, necesare în exercitarea atribuțiilor lor prevăzute de prezentul cod.

(9) Birourile electorale ale secțiilor de votare se constituie de către consiliile electorale de circumscripție cu cel puțin 25 de zile înainte de ziua alegerilor, dintr-un număr impar de membri, de cel puțin 5 și cel mult 11 persoane. Pentru alegerile de orice nivel și pentru referendumurile republicane, birourile electorale ale secțiilor de votare se constituie în același termen.

(10) Candidaturile a 3 membri ai biroului electoral al secției de votare se propun de către consiliile locale. Candidaturile celorlalți membri ai biroului electoral al secției de votare se propun de către partide și alte organizații social-politice reprezentate în Parlament, câte unul de la fiecare partid sau altă organizație social-politică, iar dacă nu este suficient, numărul rămas de membri se completează de consiliul electoral de circumscripție, la propunerea Comisiei Electorale Centrale, din Registrul funcționarilor electorali. Membrii biroului electoral al secției de votare nu pot fi consilieri în consiliile locale și membri de partid. În cazul când partidele și alte organizații social-politice nu prezintă candidaturile lor în componența biroului electoral al secției de votare cel târziu cu 7 zile înainte de expirarea termenului de constituire a biroului, numărul necesar de candidaturi se completează de către consiliul local, iar dacă nici acesta nu prezintă candidaturile, biroul electoral se completează de consiliul electoral de circumscripție, la propunerea Comisiei Electorale Centrale, din Registrul funcționarilor electorali.

(11) În decursul a 2 zile de la data constituirii biroului electoral al secției de votare, membrii acestuia aleg din rândul lor președintele, vicepreședintele și secretarul biroului, adoptă hotărârea respectivă, comunicând-o imediat consiliului electoral de circumscripție și aducând la cunoștința publică componența și sediul biroului electoral, modul de contactare pentru relații.

(12) În scopul asigurării și realizării dreptului electoral, Comisia Electorală Centrală este în drept să constituie secții de votare și birouri electorale ale secțiilor de votare și în alte cazuri.

Articolul 31. Particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare din străinătate și a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate

(1) Toate secțiile de votare constituite în străinătate vor activa în conformitate cu particularitățile prevăzute de prezentul cod.

(2) În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova se organizează una sau mai multe secții de votare pentru alegătorii care se află în străinătate la data alegerilor.

(3) În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), cu acordul autorităților competente ale țărilor respective, vor fi organizate secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, pe baza numărului de alegători care au participat la scrutinul precedent, organizat în circumscripția națională, pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate, dar și pe baza informațiilor obținute de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la autoritățile competente ale țărilor de reședință a cetățenilor Republicii Moldova privind numărul acestora și locul aflării acestora. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective, precum și la posibilitatea asigurării din punct de vedere logistic a procesului de votare. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de către Comisia Electorală Centrală.

(5) Biroul electoral al secției de votare din străinătate este constituit dintr-un președinte, desemnat de șeful misiunii diplomatice ori al oficiului consular din cadrul acestora, al personalului altor instituții ale serviciului diplomatic sau, la propunerea Comisiei Electorale Centrale, din Registrul funcționarilor electorali, cu avizul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și din 6-10 reprezentanți ai partidelor și altor organizații social-politice reprezentate în Parlament, cîte unul desemnat de fiecare partid sau altă organizație social-politică. Completarea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate cu reprezentanții partidelor și ai altor organizații social-politice reprezentate în Parlament se face de către consiliul electoral de circumscripție Chișinău, iar în cazul în care numărul persoanelor propuse este insuficient pentru completarea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, acestea sînt completate de către Comisia Electorală Centrală, din Registrul funcționarilor electorali, cu persoane de o bună reputație, fără apartenență politică, cu avizul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

(6) Particularitățile organizării și funcționării birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate se reglementează de Comisia Electorală Centrală, în coordonare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, iar cheltuielile aferente organizării și funcționării acestor birouri se suportă din bugetul alocat pentru alegeri/referendum. Pentru secțiile de votare constituite peste hotare, cheltuielile se estimează în prealabil de către Guvern și Comisia Electorală Centrală, iar în cazul cînd nu sînt prevăzute în bugetul alocat pentru alegeri/referendum, mijloacele financiare se alocă din Fondul de

rezervă al Guvernului.

(7) Procesele-verbale întocmite de birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate, însoțite de toate contestațiile privitoare la operațiunile electorale ale biroului electoral al secției de votare, sînt transmise, prin mijloace electronice, la consiliul electoral de circumscripție în cel mult 24 de ore de la închiderea secțiilor. Exactitatea datelor din aceste procese-verbale este confirmată telefonic, iar în cazul unor neconcordanțe și neajunsuri probate suficient, acestea se corectează de către consiliul electoral de circumscripție Chișinău.

Articolul 32. Particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) și a birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria)

(1) În cazul alegerilor parlamentare, al alegerilor prezidențiale și al referendumurilor republicane, pentru alegătorii localităților din stînga Nistrului (Transnistria), Comisia Electorală Centrală, cu cel puțin 35 de zile înainte de data alegerilor, organizează mai multe secții de votare cu sediul pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale. La formarea respectivelor secții de votare, Comisia Electorală Centrală va ține cont de propunerile Biroului politici de reintegrare. Biroul politici de reintegrare, la elaborarea propunerilor menționate, va ține cont de organizarea administrativ-teritorială, de specificul căilor de acces și comunicare, de asemenea va contribui la asigurarea accesului alegătorilor la procesul electoral și la organele electorale respective.

(2) Organul electoral responsabil va forma secții de votare distincte pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), care aparțin circumscripției electorale respective formate de Comisia Electorală Centrală în baza regulamentului aprobat. Secțiile de votare în cauză se subordonează consiliului electoral format în conformitate cu prevederile art. 28.

(3) La deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se vor respecta, în particular, următoarele criterii:

a) secțiile de votare se vor deschide în unitățile administrativ-teritoriale aflate sub control constituțional al autorităților Republicii Moldova, atît de pe malul stîng, cît și de pe malul drept al Nistrului;

b) pentru localitățile din stînga Nistrului vor fi deschise secții de votare distincte în baza datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv în baza înregistrării prealabile, conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală;

c) la deschiderea secțiilor de votare se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinele precedente, conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv conform înregistrării prealabile.

(4) La formarea birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), prevederile art. 30 se aplică în modul corespunzător. Organul administrației publice locale competent să desemneze membri ai biroului electoral respectiv al secției de votare este cel de la sediul secției de votare deschise pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).

(5) Particularitățile organizării și funcționării birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se reglementează de Comisia Electorală Centrală, iar cheltuielile aferente organizării și funcționării acestor birouri se suportă din bugetul alocat pentru alegeri/referendum. Pentru secțiile de votare în cauză, cheltuielile se estimează în prealabil de către Guvern și Comisia Electorală Centrală, iar în cazul cînd nu sînt prevăzute în bugetul alocat pentru alegeri/referendum, mijloacele financiare se alocă din fondul de rezervă al Guvernului.

Articolul 33. Atribuțiile biroului electoral al secției de votare

Biroul electoral al secției de votare:

- a) păstrează listele electorale, asigură integritatea acestora și a buletinelor de vot;
- b) examinează cererile în legătură cu incorectitudinile din listele electorale, efectuează modificările necesare în acestea și eliberează certificate pentru drept de vot alegătorilor care nu se vor afla la domiciliu în ziua alegerilor;
- c) întocmește liste electorale suplimentare, înscriind în ele persoanele care votează în baza certificatelor pentru drept de vot, precum și persoanele care, din anumite cauze, nu au fost înscrise în listele electorale de bază;
- d) comunică populației care locuiește pe teritoriul secției de votare data și locul votării, asigură pregătirea localului pentru votare, instalarea urnelor și a cabinelor de vot, organizează votarea în ziua stabilită, ia măsuri pentru a asigura ordinea în localul secțiilor de votare;
- e) totalizează rezultatele alegerilor în secția de votare, întocmește procesele-verbale și rapoartele și le remite, împreună cu toate buletinele de vot, consiliului electoral de circumscripție;
- f) examinează cererile și contestațiile ce vizează organizarea și desfășurarea alegerilor, adoptînd hotărîri asupra lor, ale căror copii se anexează la raportul biroului;

g) remite consiliului electoral de circumscripție datele privind prezentarea cetățenilor la votare, precum și datele necesare pentru totalizarea rezultatelor preliminare ale alegerilor;

h) exercită și alte atribuții în condițiile prezentului cod;

i) asigură accesul alegătorilor, observatorilor și concurenților electorali la informația din Registrul de stat al alegătorilor și listele electorale.

Secțiunea 4. Acordarea de sprijin consiliilor și birourilor electorale, organizarea activității, modificarea componenței și dizolvarea

Articolul 34. Acordarea de sprijin consiliilor și birourilor electorale

(1) Autoritățile publice, întreprinderile, instituțiile și organizațiile, persoanele cu funcții de răspundere, partidele și alte organizații social-politice, precum și organele acestora sînt obligate să sprijine consiliile și birourile electorale în exercitarea atribuțiilor lor, să le furnizeze informațiile și materialele necesare pentru activitate. Sprijinul din partea autorităților publice și a exponenților acestora se acordă numai la cerere și nu se poate manifesta prin acțiuni vădit disproporționate față de necesitățile existente.

(2) Consiliul și biroul electoral pot sesiza autoritățile publice, întreprinderile, instituțiile, organizațiile, persoanele cu funcții de răspundere, partidele și alte organizații social-politice, precum și organele acestora, în probleme de organizare și desfășurare a alegerilor, acestea fiind obligate să examineze sesizarea și să dea răspuns în decursul a 3 zile de la data primirii ei, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor.

Articolul 35. Organizarea activității consiliilor și birourilor electorale

(1) Pe durata perioadei electorale, ședințele consiliilor și birourilor electorale sînt convocate și conduse de către președinte, iar în cazul absenței acestuia sau la rugămintea lui, de către vicepreședinte. Ședința poate fi convocată, de asemenea, la cererea a cel puțin 1/3 din membrii consiliilor și birourilor.

(2) Ședințele consiliilor și birourilor electorale sînt deliberative dacă la ele sînt prezenți mai mult de 1/2 din membrii lor. Hotărîrile consiliilor și birourilor electorale se adoptă, prin vot deschis, cu votul majorității membrilor lor și se semnează de președinte și secretar. În cazul parității de voturi, hotărîrea nu se adoptă, iar examinarea cauzei se amîină pentru ședința imediat următoare. Membrii consiliilor sau ai birourilor care nu sînt de acord cu hotărîrile adoptate au dreptul să-și exprime în scris opinia, care se anexează la procesul-verbal al ședinței.

(3) Hotărârile consiliului și biroului electoral, adoptate în limitele competenței lor, sînt executorii pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, persoanele cu funcții de răspundere, partide, alte organizații social-politice și organele lor, precum și pentru toți cetățenii.

(4) Comisia Electorală Centrală determină numărul de membri ai organelor electorale care pot fi degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent și termenul degrevărilor respective. Membriilor organelor electorale degrevați din instituțiile bugetare li se menține salariul la locul de muncă permanent. Pentru activitatea în perioada electorală, persoanele degrevate din instituțiile bugetare, persoanele degrevate din alte unități și cele convocate beneficiază de o indemnizație, calculată în baza salariului mediu pe economie pentru anul precedent și achitată din mijloacele financiare alocate pentru alegeri. Pentru activitatea în perioada electorală, inclusiv în ziua alegerilor, membrilor organelor electorale nedegrevați și celor neconvocați, precum și funcționarilor aparatelor birourilor electorale li se stabilește o indemnizație în mărime de 20 la sută din salariul mediu pe economie pentru anul precedent, achitată din mijloacele financiare alocate pentru alegeri.

(5) Funcționarii publici, membri ai organelor electorale și membri ai aparatelor de lucru ale acestor organe, degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent pentru perioada electorală își păstrează statutul de funcționar public.

(6) Se permite, în caz de necesitate, de a încheia contracte de muncă individuale pentru perioada îndeplinirii unor activități determinate. Cheltuielile în cauză se efectuează din contul mijloacelor alocate pentru alegeri.

(7) Membrii consiliilor și birourilor electorale nu pot face agitație în favoarea sau în defavoarea persoanelor ce candidează la o funcție publică eligibilă; nu pot să se implice în activități politice în susținerea vreunuia din concurenții electorali; nu pot să se afilieze nici unuia din ei; nu pot sprijini financiar sau prin orice alte modalități, direct sau indirect, nici un concurent electoral. În cazul alegerilor locale, membri ai consiliilor și birourilor electorale nu pot fi soții, afinii și rudele de gradul întâi și doi ale candidatului la alegeri. Judecătorii desemnați în componența consiliilor electorale nu pot examina litigiile cu caracter electoral din circumscripția respectivă începînd cu data formării consiliului.

(8) Președinții consiliilor și birourilor electorale sînt obligați să asigure păstrarea și returnarea bunurilor primite de la Comisia Electorală Centrală, purtînd răspundere materială conform legislației în vigoare.

Articolul 36. Modificarea componenței consiliilor și birourilor electorale

(1) Calitatea de membru al consiliului sau biroului electoral încetează:

a) la cerere;

b) prin revocare.

(2) Membrul consiliului electoral sau al biroului electoral este revocat de organul (autoritatea) sau concurentul electoral care l-a desemnat, pentru încălcarea interdicțiilor stabilite la art.35 alin.(7), pentru lezarea drepturilor electorale ale alegătorilor, pentru absența consecutivă nemotivată la 2 ședințe ale organului electoral sau pentru refuzul de executare a deciziilor organului electoral din care face parte, constatate prin hotărîre a organului electoral din care acesta face parte. În cazul cînd hotărîrea a fost contestată, revocarea se face după confirmare de către organul electoral ierarhic superior.

(3) Dacă un membru își dă demisia sau este revocat din consiliul sau biroul electoral pînă în ziua precedentă alegerilor, în locul lui poate fi desemnat sau înaintat un alt membru în modul stabilit de prezentul cod.

Articolul 37. Dizolvarea consiliilor și birourilor electorale

(1) Consiliile și birourile electorale, constituite în condițiile prezentului cod, își încetează activitatea și sînt dizolvate, prin hotărîre a aceluia organ electoral care le-a constituit, de îndată ce Comisia Electorală Centrală (consiliul electoral de circumscripție respectiv) a adus la cunoștință publică rezultatele finale.

(2) De regulă, consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare încetează să mai activeze de îndată ce acestea au prezentat documentele respective la Comisia Electorală Centrală și, după caz, în instanța de judecată.

(3) După dizolvarea consiliilor sau birourilor electorale în condițiile prezentului articol, membrii degrevați ai acestora încetează să fie remunerați și revin la locul lor permanent de muncă.

Capitolul 4. Asigurarea materială a desfășurării alegerilor și finanțarea campaniilor electorale

Articolul 38. Asigurarea mijloacelor necesare pentru desfășurarea alegerilor

(1) Cheltuielile legate de pregătirea și desfășurarea alegerilor se suportă de la bugetul de stat.

(2) Cheltuielile pentru pregătirea și desfășurarea alegerilor sînt parte integrantă a bugetului Comisiei Electorale Centrale.

(3) După încheierea alegerilor, Comisia Electorală Centrală prezintă Parlamentului, într-un termen cât mai scurt posibil, un raport asupra gestionării mijloacelor financiare alocate împreună cu avizul Curții de Conturi.

(5) Modul de distribuire și de folosire a mijloacelor financiare, precum și modul de publicare a raportului privind gestionarea sumei alocate se stabilesc de către Comisia Electorală Centrală în condițiile prezentului cod.

(6) Autoritățile administrației publice locale, întreprinderile, instituțiile și organizațiile pun la dispoziția consiliilor și birourilor electorale localurile și echipamentul necesar pentru organizarea, desfășurarea și totalizarea rezultatelor alegerilor.

(7) Membrii organelor electorale și membrii aparatelor de lucru ale acestor organe beneficiază de o zi liberă – ziua de luni imediat următoare zilei alegerilor.

Articolul 39. Interzicerea subvenționării din străinătate

(1) Se interzice finanțarea, precum și susținerea materială sub orice formă a grupurilor de inițiativă, a campaniilor electorale ale candidaților la alegeri și ale concurenților electorali de către alte state, de către întreprinderi, instituții și organizații străine, internaționale și mixte, precum și de către persoanele fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova. Sumele astfel primite se confiscă prin hotărîre a instanței de judecată și se fac venit la bugetul de stat conform prevederilor legislației penale și contravenționale.

(2) Prevederile alin. (1) nu pot fi interpretate și aplicate în sensul limitării finanțărilor alocate deschis și transparent, cu scopul sprijinirii eforturilor de promovare a valorilor democratice, a standardelor internaționale pentru alegeri libere, democratice și corecte.

Articolul 40. Susținerea materială de către stat a campaniilor electorale

(1) Statul acordă concurenților electorali credite fără dobîndă.

(2) Primirea creditelor de la bugetul de stat se face numai prin intermediul unui mandatar financiar, desemnat în acest scop de concurentul electoral. Mandatarul poate fi persoană fizică sau persoană juridică înregistrată la Ministerul Finanțelor, care răspunde solidar cu concurentul electoral ce l-a desemnat. Cererea de acordare a creditului se depune la Ministerul Finanțelor.

(3) Creditele primite de la stat se sting, complet sau parțial, de către stat, în funcție de numărul total de voturi valabil exprimate pentru concurentul electoral în circumscripția electorală respectivă. Suma de bani, determinată prin împărțirea sumei creditului la

numărul de alegători care au participat la votare, apoi prin înmulțirea rezultatului obținut cu numărul de voturi valabil exprimate pentru concurentul electoral respectiv, urmează a fi stinsă de la bugetul de stat.

(4) Concurentul electoral care și-a retras candidatura este obligat să restituie creditul alocat din bugetul de stat pentru desfășurarea campaniei sale electorale în termen de 2 luni de la retragerea candidaturii.

(5) Concurenții electorali care au obținut mai puțin de trei la sută din voturile valabil exprimate pe întreaga țară sau în circumscripțiile respective, inclusiv candidații independenți care nu au fost aleși, vor restitui creditele primite din bugetul de stat în termen de 2 luni de la data încheierii votării. Ceilalți concurenți electorali vor restitui creditele în termen de 4 luni.

(6) În cazul în care primarul ales și validat refuză să exercite mandatul, el restituie cheltuielile legate de organizarea și desfășurarea alegerilor.

Articolul 41. Condițiile și modul de susținere financiară a campaniilor electorale

(1) Pentru finanțarea activității partidelor politice, a grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale pot fi utilizate doar resursele financiare provenite din activitatea de salariat, de întreprinzător, științifică sau din cea de creație, desfășurată de către cetățenii Republicii Moldova atît pe teritoriul Republicii Moldova, cît și în afara acestuia.

(2) Finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale ale concurenților electorali de către persoane fizice sau juridice se efectuează cu respectarea următoarelor condiții:

a) concurentul electoral deschide la bancă un cont cu mențiunea „Fond electoral”, transferînd în el mijloace financiare proprii, precum și alte mijloace bănești primite în condițiile legii de la persoane fizice cetățeni ai Republicii Moldova ori de la persoane juridice din țară și anunță Comisia Electorală Centrală despre persoana responsabilă de finanțele sale (trezorerul). Candidații în alegeri nu pot fi desemnați trezoreri;

b) contul cu mențiunea „Fond electoral” poate fi deschis și pînă la înregistrarea concurentului electoral, cu condiția ca orice încasări și cheltuieli de pe acest cont să se facă doar după înregistrarea concurentului electoral;

c) concurentul electoral care nu-și deschide un cont la bancă cu mențiunea „Fond electoral” informează despre aceasta Comisia Electorală Centrală și desfășoară doar activități de campanie sau promovare electorală ce nu implică cheltuieli financiare;

d) plafonul general pe țară al mijloacelor financiare ce pot fi transferate în contul „Fond electoral” al concurentului electoral constituie 0,05% din veniturile prevăzute în legea bugetului de stat pentru anul respectiv; plafonul maxim pentru fiecare circumscripție electorală se determină de către Comisia Electorală Centrală prin înmulțirea coeficientului stabilit de către Comisie cu numărul de alegători din circumscripția respectivă; coeficientul se calculează prin împărțirea plafonului general al mijloacelor financiare pe țară la numărul total de alegători din țară;

e) plafoanele donațiilor în contul „Fond electoral” pentru o campanie electorală constituie 6 salarii medii lunare pe economie pe anul respectiv din partea persoanelor fizice și, respectiv, 12 salarii medii lunare pe economie pe anul respectiv din partea persoanelor juridice; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute în afara țării, acest plafon nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcții de demnitate publică, de funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau de angajați în organizații publice în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, acest plafon nu poate depăși 10% din venitul anual al acestora, totodată, nu poate depăși 6 salarii medii lunare pe economie pe anul respectiv. O persoană fizică poate face donații în numerar în valoare de pînă la 3 salarii medii pe economie pe anul respectiv, iar donațiile care depășesc această limită se vor face exclusiv prin operațiuni bancare;

f) persoanele juridice pot vira mijloace bănești pe contul „Fond electoral” numai prin transfer, împreună cu o notă informativă despre inexistența cotei de stat, străine sau mixte în capitalul social și cu o declarație pe propria răspundere privind lipsa restricțiilor prevăzute la lit. d);

g) persoana juridică care transferă mijloace bănești pe contul „Fond electoral” îi va informa pe acționarii sau pe membrii săi despre operațiunile astfel efectuate;

h) donațiile oferite în numerar de către persoanele fizice se însoțesc de un formular completat care se anexează la documentele contabile ale concurentului electoral susținut. Modelul formularului privind donațiile oferite în numerar se aprobă de Comisia Electorală Centrală;

i) mijloacele financiare din fondul electoral pot fi utilizate numai după declararea lor la Comisia Electorală Centrală sau la consiliul electoral de circumscripție, în cazul candidaților independenți în alegerile locale;

j) mijloacele financiare transferate pe conturile cu mențiunea „Fond electoral” nu pot fi folosite în scopuri personale.

(3) Se interzice finanțarea ori susținerea materială sub orice formă a activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă, a campaniilor electorale/ concurenților electorali de către:

- a) persoanele juridice din străinătate, inclusiv cele cu capital mixt, de către alte state sau organizații internaționale, inclusiv organizații politice internaționale;
- b) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani și cetățenii în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei;
- d) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor în care acordarea de servicii sau susținerea materială este în mod expres prevăzută de legislație;
- e) persoanele juridice care, în ultimii trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, bunuri sau servicii în sensul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;
- f) persoanele anonime sau în numele unor terți;
- g) persoanele fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova;
- h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

(4) Toate cheltuielile pentru campania electorală se efectuează din mijloacele de pe contul cu mențiunea „Fond electoral”.

(5) Concurenților electorali li se interzice să ofere alegătorilor bani, să le distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere.

(6) Prevederile alin. (5) nu se vor aplica în cazul cadourilor simbolice, reprezentînd publicitate electorală sau politică, confecționate din mijloace declarate de pe contul „Fond electoral”, care poartă simbolică concurentului electoral și a căror valoare de piață nu depășește 2 unități convenționale.

(7) Banca în care sînt deschise conturi cu mențiunea „Fond electoral” informează Comisia Electorală Centrală despre mijloacele bănești virate în contul concurenților electorali zilnic ori la cererea Comisiei.

(8) În termen de 5 zile de la începerea perioadei electorale, radiodifuzorii sînt obligați să dea publicității condițiile în care oferă spațiu publicitar (inclusiv prețul/minut) și alte servicii conexe concurenților electorali, informînd Comisia Electorală Centrală și

Consiliul Coordonator al Audiovizualului. Comisia Electorală Centrală publică aceste informații pe pagina sa oficială.

(9) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să ofere sprijin Comisiei Electorale Centrale și consiliilor electorale de circumscripție în activitatea de supraveghere și control al respectării legislației cu privire la finanțarea campaniilor electorale.

(10) Prevederile prezentului cod referitoare la condițiile, modul, restricțiile și responsabilitatea finanțării campaniilor electorale ale candidaților în alegeri, a concurenților electorali și a referendumurilor se vor aplica corespunzător și grupurilor de inițiativă. Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în susținerea unui candidat la funcție electivă sau în vederea inițierii referendumului se aprobă de Comisia Electorală Centrală.

Articolul 42. Registrul de stat al alegătorilor

(1) Registrul de stat al alegătorilor reprezintă un sistem informațional unic integrat de evidență a alegătorilor din Republica Moldova, destinat colectării, stocării, actualizării și analizei informației referitoare la cetățenii Republicii Moldova care au atins vârsta de 18 ani și nu au interdicții legale de a alege. Modul de formare, administrare, corectare și actualizare a Registrului de stat al alegătorilor se stabilește prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

(2) Formarea listelor electorale se face de către Comisia Electorală Centrală în baza Registrului de stat al alegătorilor constituit în baza Registrului de stat al populației, a cărei autoritate deținătoare pune gratuit la dispoziția Comisiei, în fiecare an, cel târziu pînă la data de 31 ianuarie, precum și periodic, iar în cazul desfășurării alegerilor – și odată cu anunțarea datei alegerilor, datele și informațiile necesare întocmirii și actualizării Registrului de stat al alegătorilor.

(3) În Registrul de stat al alegătorilor se înscriu pentru fiecare alegător următoarele date:

a) numele și prenumele;

b) data, luna și anul nașterii;

c) numărul de identificare de stat (IDNP);

d) adresa de domiciliu (țara, localitatea, strada, casa, apartamentul);

e) adresa de reședință (țara, localitatea, strada, casa, apartamentul);

f) seria și numărul actului de identitate (buletin de identitate, pașaport, livret).

(4) Alegătorii cu domiciliul sau reședința în străinătate, precum și alegătorii aflați temporar în străinătate, la cererea lor, se înscriu în Registrul de stat al alegătorilor cu datele corespunzătoare ultimei adrese de domiciliu sau de reședință.

(5) Persoanele decedate și persoanele care au pierdut cetățenia Republicii Moldova se radiază din Registrul de stat al alegătorilor conform informației prezentate de autoritatea deținătoare a Registrului de stat al populației. Persoanele care au pierdut drepturile electorale se mențin în Registrul de stat al alegătorilor cu mențiunea "A pierdut dreptul electoral" și nu se includ în listele electorale.

(6) Datele și informațiile cuprinse în Registrul de stat al alegătorilor sînt destinate exclusiv proceselor electorale și sînt accesibile pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale, fiecare alegător avînd acces doar la informația personală.

Articolul 43. Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale

(1) Partidele politice și blocurile electorale, grupurile de inițiativă, precum și candidații independenți, în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, prezintă Comisiei Electorale Centrale, în termen de 3 zile de la deschiderea contului cu mențiunea „Fond electoral” și, ulterior, săptămînal, un raport despre mijloacele bănești acumulate și cheltuielile efectuate în campania electorală, atît în format electronic cît și pe suport de hîrtie, sub semnătura persoanelor responsabile. Modelul raportului se aprobă de către Comisia Electorală Centrală și conține următoarele informații:

a) datele de identificare ale persoanei fizice sau juridice care a donat mijloace financiare;

b) lista tuturor donațiilor primite, inclusiv natura și valoarea fiecărei donații în bani, mărfuri, obiecte, lucrări sau servicii;

c) valoarea totală a donațiilor și numărul donatorilor;

d) lista donațiilor rambursate ca urmare a depășirii plafoanelor stabilite la art. 41 alin. (2) lit. e);

e) datele de identificare ale persoanei fizice sau juridice căreia i-au fost achitate mijloace financiare din contul „Fond electoral” și scopul cheltuielilor respective;

f) sumele datoriilor, numerele actelor financiare de evidență și alte informații concludente;

g) informația contabilă a persoanelor juridice fondate sau controlate în alt mod de partidul politic respectiv pentru perioada corespunzătoare.

(2) Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale, primite în condițiile alin. (1), sînt verificate în prealabil de Comisia Electorală Centrală în ceea ce privește caracterul complet al informației și corespunderea cu cerințele de întocmire a acestora.

(3) Dacă raportul prezentat de un partid politic, bloc electoral sau candidat independent în condițiile alin. (1) este incomplet, Comisia Electorală Centrală are dreptul să solicite concurentului electoral respectiv date suplimentare, iar acesta este obligat să le prezinte în termen de 3 zile lucrătoare din momentul solicitării.

(4) Rapoartele sînt plasate pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale în termen de 48 de ore de la primirea lor, respectînd legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

(5) Candidații independenți în alegerile locale vor prezenta la consiliul electoral de circumscripție corespunzător, în termen de 3 zile de la deschiderea contului cu mențiunea „Fond electoral” și, ulterior, o dată la două săptămîni, rapoarte privind veniturile acumulate și cheltuielile efectuate în campania electorală, conform modelului de raport aprobat de Comisia Electorală Centrală. În termen de 2 zile de la recepționarea rapoartelor, consiliile electorale de circumscripție vor asigura accesul persoanelor interesate la rapoartele prezentate de candidații independenți și le vor expedia spre publicare pe paginile web ale autorităților administrației publice locale corespunzătoare, respectînd legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

(6) Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale pentru întreaga perioadă electorală se vor prezenta la Comisia Electorală Centrală de către concurenții electorali înregistrați cel tîrziu cu 2 zile înainte de ziua alegerilor. Rapoartele se publică pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale în termen de 48 de ore de la recepționarea lor, respectînd legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

(7) În campania electorală, partidele politice au dreptul să accepte donații doar direct pe contul „Fond electoral”, în conformitate cu regulile stabilite de prezentul cod. Partidul politic poate transfera pe contul „Fond electoral” mijloacele financiare proprii, deținute pe contul său la data începerii campaniei electorale, cu condiția prezentării raportului financiar la Comisia Electorală Centrală, în care se indică datele prevăzute la alin. (1).

(8) Comisia Electorală Centrală elaborează și aprobă formulare pentru rapoartele privind veniturile și cheltuielile din campania electorală. La rubrica cheltuieli se vor include următoarele informații:

- a) costurile întrunirilor și evenimentelor electorale, inclusiv costurile aferente (chirie, scenă, prestații scenice, sonorizare, standuri, afișe, cheltuieli de protocol, securitate, reflectarea evenimentului în mass-media etc.);
- b) cheltuielile de publicitate, inclusiv la televiziune, radio, în alte mijloace de informare electronice, în presa scrisă, pe panouri, pe alte platforme publicitare stradale sau mobile;
- c) cheltuielile pentru materialele promoționale, inclusiv pentru programul electoral al partidului, postere, stegulețe, tricouri, alte articole promoționale oferite gratuit în conformitate cu prevederile art. 41 alin. (6);
- d) cheltuielile pentru transportul de persoane și bunuri;
- e) costul serviciilor de sondare a opiniei publice;
- f) costurile suplimentare de întreținere: pentru închirierea unor birouri în scop electoral, pentru salariile personalului angajat temporar în scop electoral;
- g) costurile de delegare sau detașare a persoanelor;
- h) cheltuielile de consultanță electorală și politică.

(9) Dacă informația prezentată de un partid politic sau bloc electoral în condițiile alin. (8) este incompletă, Comisia Electorală Centrală are dreptul să solicite concurentului electoral respectiv date suplimentare privind mărimea fiecărei încasări în contul acestuia și despre proveniența acestor mijloace.

(10) Toate serviciile și acțiunile prevăzute la alin. (8), prestate gratuit de persoane fizice și juridice, precum și toate acțiunile de voluntariat în perioada de colectare a semnăturilor și în perioada campaniei electorale în favoarea candidatului sau concurentului electoral se evaluează de către grupul de inițiativă și de către concurentul electoral și se indică obligatoriu în raportul financiar conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală.

Capitolul 5. Listele electorale

Articolul 44. Listele electorale

(1) Listele electorale, întocmite în baza Registrului de stat al alegătorilor, sînt liste ce cuprind toți cetățenii cu drept de vot care domiciliază ori își au reședința pe teritoriul unei secții de votare. Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare. Alegătorul care are și domiciliu, și reședință este înscris, în perioada valabilității reședinței, în lista electorală de la secția de votare în a cărei

rază teritorială acesta își are reședința. Regulamentul privind întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale se aprobă de Comisia Electorală Centrală.

(2) În lista electorală se indică:

- a) localitatea și numărul secției de votare;
- b) numele și prenumele, anul nașterii alegătorului;
- c) domiciliul/reședința alegătorului;
- d) numărul de identificare de stat (IDNP);
- e) seria și numărul actului de identitate.

(3) Listele electorale se întocmesc, în cazul comunelor, pe sate și, după caz, pe străzi, iar în cazul orașelor și municipiilor – pe străzi și blocuri, repartizarea alegătorilor făcându-se în baza informației prezentate de autoritățile administrației publice locale respective.

(4) Listele electorale incluzând militarii aflați în unități militare, precum și membrii familiilor acestora, alți alegători care domiciliază pe teritoriul unităților militare, se întocmesc pe baza datelor prezentate de comandanții unităților militare respective. Militarii domiciliați în afara unităților militare, precum și membrii familiilor lor, se înscriu în listele electorale de la domiciliu.

(5) Pentru secțiile de votare constituite în sanatorii și case de odihnă, în spitale și alte instituții curative staționare, listele electorale se întocmesc pe baza propriei declarații de ședere ori a datelor prezentate de conducătorii instituțiilor menționate.

(6) Pentru secțiile de votare constituite în afara Republicii Moldova, listele electorale se întocmesc și pe baza datelor colectate de conducătorii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare care activează pe teritoriul statelor respective. La începutul perioadei electorale, misiunile diplomatice și oficiile consulare aduc la cunoștința publică și actualizează listele electorale deținute. Cu 25 de zile înainte de ziua alegerilor, procedura de actualizare a listelor electorale încetează. Listele actualizate se trimit imediat Comisiei Electorale Centrale.

(7) În cazul în care alegătorul își schimbă domiciliul sau reședința în perioada dintre data întocmirii listelor electorale și data alegerilor, biroul electoral al secției de votare corespunzător domiciliului precedent, la solicitarea alegătorului și pe baza actului de identitate acceptat pentru participarea la votare, îi eliberează un certificat pentru drept de vot. Alegătorul care a primit certificat pentru drept de vot confirmă primirea acestuia, semnând în lista electorală în dreptul numelui său, la rubrica “Notă”, unde

este indicată data eliberării, numărul certificatului pentru drept de vot și numele membrului biroului electoral care l-a eliberat.

(8) Persoanele cu drept de vot care, după ultima participare la alegeri, și-au schimbat locul de ședere sînt în drept, cel tîrziu cu 30 de zile înainte de următoarele alegeri, să-și declare locul nou de ședere la organul administrației publice locale pentru a putea fi înscrise în lista de alegători la secția de votare corespunzător locului șederii.

Autoritățile administrației publice locale respective comunică neîntîrziat informația în cauză Comisiei Electorale Centrale.

(9) Listele electorale se transmit de către Comisia Electorală Centrală autorităților administrației publice locale/misiunilor diplomatice sau oficiilor consulare cu cel puțin 22 de zile înainte de ziua alegerilor, în 3 exemplare oficiale, ștampilate și cu alte semne de protecție pe fiecare pagină. Două exemplare ale listelor se transmit imediat biroului electoral al secției de votare, iar un exemplar se păstrează la primărie/misiunea diplomatică sau oficiul consular.

(10) Modificări în listele electorale pot fi solicitate de către alegători Comisiei Electorale Centrale sau biroului electoral cel tîrziu în ziua precedentă zilei alegerilor. Biroul electoral comunică imediat Comisiei Electorale Centrale modificările solicitate, cu anexarea actelor doveditoare: cererea și declarația alegătorului, copia actelor de identitate.

Articolul 45. Verificarea listelor electorale

(1) Listele electorale se fac accesibile în localurile secțiilor de votare, precum și se plasează pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor, în acestea fiind indicate numele, prenumele și anul nașterii ai fiecărui alegător. Un exemplar al listei se păstrează la primărie. Alegătorilor li se comunică, cel tîrziu cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor, prin toate mijloacele de comunicare disponibile (mass-media, telefon, afișe, internet), sediul secției de votare la care ei vor putea vota.

(2) Alegătorilor și reprezentanților concurenților electorali li se asigură posibilitatea de a lua cunoștință de listele electorale și de a verifica corectitudinea întocmirii lor. Ei au dreptul să facă contestații împotriva neincluserii lor în listă sau excluderii din ea, precum și împotriva altor erori comise la înscrierea datelor despre sine sau despre alți alegători cel tîrziu în ziua precedentă zilei alegerilor. Contestațiile se examinează de către organele electorale respective în decurs de 24 de ore, iar deciziile acestora pot fi contestate de subiecții interesați în instanța de judecată, după procedura stabilită, în cazul în care aceștia au primit refuz de corectare sau includere în listă.

(3) Comisia Electorală Centrală elaborează și aprobă procedura de întocmire, verificare și actualizare a listelor electorale, reglementând expres aspectele privind: transmiterea listelor la birourile electorale; includerea/excluderea alegătorilor de către membrii biroului electoral al secției de votare; prezentarea ulterioară a listelor electorale finale și alte aspecte necesare.

Capitolul 6. Desemnarea și înregistrarea candidaților

Articolul 46. Desemnarea candidaților

(1) În cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, procesul de desemnare a candidaților începe cu 60 de zile înainte de ziua alegerilor și se termină cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor. În cazul alegerilor locale, desemnarea candidaturilor se efectuează după constituirea circumscripțiilor electorale și consiliilor electorale de circumscripție conform art. 131.

(2) Dreptul de a desemna candidați pentru alegeri, în cazul în care se întrunesc toate condițiile stabilite de prezentul cod, îl au:

- a) partidele și alte organizații social-politice înregistrate, în modul stabilit, pînă la stabilirea datei alegerilor, în conformitate cu statutele (regulamentele) lor și cu legislația în vigoare;
- b) blocurile electorale, formate pe baza deciziilor adoptate conform statutelor (regulamentelor) partidelor și altor organizații social-politice ce le-au constituit, care sînt înregistrate de Comisia Electorală Centrală, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și alegerilor locale generale, sau de consiliile electorale de circumscripție, în cazul alegerilor noi. Candidații vor fi desemnați în decursul a 15 zile de la data constituirii blocurilor electorale, iar în cazul în care acestea s-au constituit pînă la începerea perioadei electorale - în decursul a 15 zile de la începerea acestei perioade;
- c) cetățenii Republicii Moldova care își înaintează propria candidatură (candidații independenți).

(3) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale vor fi întocmite respectîndu-se cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe. Poziționarea candidaților pe liste se face conform formulei: minimum patru candidați la fiecare zece locuri.

(5) Declarațiile candidaților privind consimțămîntul lor de a candida se depun după cum urmează:

a) declarațiile candidaților la alegerile în Parlament și ale candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova se depun la Comisia Electorală Centrală;

b) declarațiile candidaților pentru funcțiile de primar și consilier al consiliului local în cazul alegerilor locale se depun la consiliile electorale de circumscripție.

Articolul 47. Colectarea semnăturilor pentru susținerea candidatului independent și pentru inițierea referendumului

(1) Semnături se colectează numai pentru susținerea candidaților independenți sau pentru inițierea unui referendum. În cazul alegerilor locale, se colectează semnături numai din partea alegătorilor care își au domiciliul sau reședința valabilă în circumscripția în care candidează candidatul independent.

(2) Au dreptul de a colecta semnături candidații independenți și membrii grupurilor de inițiativă care desemnează și/sau susțin candidați independenți în alegeri, precum și membrii grupului de inițiativă pentru inițierea unui referendum.

(3) În listele de colectare a semnăturilor în susținerea candidatului independent, precum și pentru inițierea referendumului, denumite în continuare liste de subscripție, se indică numele și prenumele, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă, domiciliul și apartenența politică a candidatului, precum și numele și prenumele persoanei care colectează semnăturile. Lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor care domiciliază într-o singură localitate.

(4) În lista de subscripție, susținătorul candidatului, precum și susținătorul inițierii referendumului completează personal numărul curent, numele și prenumele, anul nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate, data la care semnează în listă și își aplică semnătura. În cazul în care susținătorul candidatului nu poate, din motive obiective, să completeze personal datele solicitate, acestea sînt completate de membrul grupului de inițiativă sau de o altă persoană împuternicită să colecteze semnăturile, semnătura în lista de subscripție fiind aplicată nemijlocit de susținător, iar în caz de imposibilitate, de un reprezentant legal al acestuia.

(5) Un alegător poate susține, prin semnătură, un singur candidat în cadrul unui scrutin.

(6) Membrul grupului de inițiativă care colectează semnăturile alegătorilor semnează fiecare foaie din listele de subscripție. La sfîrșitul fiecărei foi din listele de subscripție, colectorul face o mențiune prin care atestă faptul că semnăturile au fost colectate de el personal și că el confirmă autenticitatea semnatarilor, apoi semnează.

Articolul 48. Prezentarea și verificarea listelor de subscripție

(1) După primirea listelor de subscripție, organul electoral respectiv începe verificarea autenticității semnăturilor de pe liste, dreptul de vot al persoanelor înscrise în liste, adresa domiciliului acestora. Verificarea se efectuează în decursul a 5 zile de la data primirii listelor.

(2) Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție informează persoanele care au prezentat liste de subscripție despre rezultatele verificării, anunță numărul total al persoanelor incluse în listele de subscripție prezentate de fiecare candidat la alegeri, precum și numărul semnăturilor valabile.

(3) Persoanele care colectează semnăturile în listele de subscripție sînt responsabile de asigurarea autenticității datelor din acestea.

(4) Se consideră nule și neavenite:

a) listele de subscripție întocmite pînă la data începerii perioadei de desemnare a candidaților;

b) semnăturile din listele de subscripție considerate ca fiind false;

c) listele de subscripție care au fost completate fără a fi respectate cerințele prevăzute la art.47 alin. (4) și (6).

Articolul 49. Înregistrarea candidaților

(1) Pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă de către candidat, cel tîrziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, următoarele documente:

a) procesul-verbal al ședinței organului central sau teritorial al partidului, a altei organizații social-politice sau a blocului electoral privind desemnarea candidatului (listei de candidați întocmite conform prevederilor art. 84, 85, 86 și 137);

b) listele de subscripție cu numărul suficient de semnături ale susținătorilor candidatului independent;

c) datele biografice ale candidatului;

d) declarația candidatului privind consimțămîntul lui de a candida la funcția pentru care a fost desemnat, conținînd și declarația pe propria răspundere despre lipsa interdicțiilor legale/judecătorești de a candida;

e) declarația de avere și interese personale a candidatului pentru ultimii 2 ani anteriori anului în care se desfășoară alegerile, în conformitate cu Legea privind declararea averii și a intereselor personale;

f) o declarație pe propria răspundere privind:

- inexistența restricțiilor legale/judecătorești de a candida sau ocupa funcții publice;
- inexistența actelor de constatare rămase definitive referitoare la regimul declarării averilor și intereselor personale, la stările de incompatibilitate și la confiscarea averii nejustificate, acte care nu sînt prescrise;

g) certificatul de sănătate al candidatului pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, eliberat de instituția medicală la care acesta se află în evidență;

h) declarația candidatului pentru funcția de primar privind abandonarea, pe termenul mandatului, a funcțiilor incompatibile cu funcția de primar, în cazul în care persoana dată este aleasă și validată;

i) declarația despre suspendarea, pe durata campaniei electorale, a funcțiilor ocupate anterior – pentru persoanele care cad sub incidența art. 13 alin. (3);

j) simbolul electoral în variantă electronică și pe hîrtie;

k) copia de pe actul de identitate al candidatului.

(2) Reprezentanții partidelor, altor organizații social-politice, ai blocurilor electorale și candidații independenți depun actele necesare pentru înregistrare numai după ce Comisia Electorală Centrală, consiliile electorale de circumscripție respective fac publică informația privind locul (biroul) și timpul primirii documentelor. Această informație este dată publicității în termen de 2 zile de la începerea perioadei de desemnare a candidaților. Intervalul de timp dintre momentul adoptării hotărîrii de stabilire a locului și timpul primirii documentelor și ora stabilită pentru primirea documentelor trebuie să fie de cel puțin 24 de ore. În cazul în care reprezentanți ai mai multor partide, mai multor organizații social-politice, a mai multor blocuri electorale, mai mulți candidați independenți depun în același timp toate documentele necesare la biroul desemnat pentru înregistrare, ordinea de primire a documentelor se stabilește prin tragere la sorți, conform regulamentului elaborat de Comisia Electorală Centrală și publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(3) Organul electoral respectiv efectuează înregistrarea sau refuză înregistrarea candidaților desemnați în alegeri în decursul a 7 zile de la data primirii actelor enumerate la alin.(1).

(4) În cadrul aceluiași alegeri, o persoană poate candida la mai multe funcții electivă doar din partea unui singur partid sau bloc electoral.

(5) Candidații desemnați în alegeri nu pot fi angajați și nu pot desfășura activități în cadrul nici unui consiliu sau birou electoral pe durata alegerilor în cauză.

(6) Organul electoral respectiv va elibera candidaților înregistrați legitimații de candidați în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de 3 zile de la data înregistrării.

(7) Organul electoral respectiv va da publicității în mijloacele de informare în masă finanțate de la buget hotărârile sale privind înregistrarea candidaților independenți sau a listei lor de candidați.

(8) După expirarea termenului prevăzut pentru înregistrarea candidaților, organul electoral respectiv publică integral lista candidaților pe care i-a înregistrat, indicând în ea numele, prenumele, anul nașterii, domiciliul, apartenența politică, profesia (ocupația) candidaților, precum și denumirea partidului, a altei organizații social-politice sau a blocului electoral care i-a desemnat. Listele de candidați vor fi disponibile pentru consultare la fiecare secție de votare.

(9) În cazul în care un concurent electoral prezintă lista candidaților desemnați în alegeri care nu corespunde cerințelor art. 46 alin. (3), Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție va refuza înregistrarea acestuia.

Capitolul 7. Campania electorală

Articolul 50. Persoanele de încredere ale concurenților electorali

(1) Concurenții electorali pot avea persoane de încredere în fiecare circumscripție electorală. Persoanele de încredere îi ajută pe concurenții electorali la desfășurarea campaniilor electorale ale acestora, fac agitație electorală în favoarea lor și le reprezintă interesele în relațiile cu autoritățile publice, cu alegătorii, cu consiliile și birourile electorale. Numărul persoanelor de încredere se stabilește de către Comisia Electorală Centrală sau de consiliul electoral de circumscripție respectiv.

(2) Concurenții electorali își selectează în mod independent persoanele de încredere, îi prezintă organului electoral respectiv care îi înregistrează și le eliberează legitimații.

(3) Comisia Electorală Centrală înregistrează persoanele de încredere ale concurenților electorali în alegerile parlamentare și ale candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova. În cazul alegerilor pentru funcțiile de primar și de consilier al consiliului local, persoanele de încredere ale candidaților sînt înregistrate de către consiliul electoral de circumscripție corespunzător.

(4) Concurenții electorali pot, în orice moment pînă la ziua precedentă alegerilor, să suspende împuternicirile persoanelor lor de încredere și să le înlocuiască cu alte persoane.

(5) La cererea persoanelor de încredere ale concurenților electorali, acestea pot fi degrevate de atribuțiile de la locul de muncă permanent fără menținerea salariului. Ele nu pot fi remunerate nici din mijloacele alocate pentru desfășurarea alegerilor. Pe parcursul campaniei electorale, persoanele de încredere nu pot fi concediate sau private de atribuțiile de la locul de muncă fără consimțământul lor.

(6) Persoanele de încredere ale concurenților electorali deținătoare de funcții publice nu pot folosi mijloacele și bunurile publice în campaniile electorale.

Articolul 51. Drepturile garantate ale concurenților electorali

(1) Concurenții electorali participă, pe bază de egalitate, la campania electorală, beneficiază de drepturi egale în folosirea mijloacelor de informare în masă, inclusiv a radioului și televiziunii, finanțate de la buget.

(2) Tuturor concurenților electorali li se oferă posibilități egale în asigurarea tehnico-materială și financiară a campaniei electorale.

(3) Candidații, pe durata campaniei electorale, beneficiază de dreptul de a fi degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent fără menținerea salariului.

(4) Pe durata perioadei electorale, candidații nu pot fi concediați ori transferați la o altă muncă sau funcție fără acordul lor, precum și nu pot fi trași la răspundere penală, arestați, reținuți sau supuși unor sancțiuni administrative fără consimțământul organului electoral care i-a înregistrat, cu excepția cazurilor de infracțiuni flagrante.

(5) Concurentul electoral poate să-și retragă candidatura printr-o declarație scrisă, adresată organului electoral care l-a înregistrat, dar nu mai târziu de 7 zile pînă la ziua alegerilor. Partidele, organizațiile social-politice și blocurile electorale pot opera orice modificări în listele înregistrate, cu respectarea acestui termen și a prevederilor articolelor 87 și 137. După expirarea termenului menționat, înregistrarea concurentului electoral poate fi anulată doar de organul electoral care l-a înregistrat, în baza deciziei instanței de judecată, precum și în caz de deces al acestuia sau survenire a condițiilor stabilite la art.13 alin.(2).

(6) Cererea de retragere a candidatului de pe lista concurentului electoral depusă în termenul prevăzut la alin.(5) este examinată de organul abilitat al partidului în decursul a 3 zile.

(7) Dacă concurentul electoral își retrage candidatura sau înregistrarea este anulată după ce buletinele de vot au fost tipărite, în buletin, în dreptul acestuia, biroul electoral al secției de votare va aplica ștampila cu mențiunea "Retras".

(8) Concurentul electoral care și-a retras candidatura este obligat să recupereze mijloacele tehnico-materiale și financiare ce i-au fost alocate din buget pentru a-și desfășura campania electorală.

Articolul 52. Agitația electorală

(1) Cetățenii Republicii Moldova, partidele și alte organizații social-politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.

(2) Exercițiul acestui drept poate fi supus unor formalități, condiții, restricții sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, ocrotirea sănătății sau protecția moralei, protecția reputației, apărarea drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

(3) Se interzice concurenților electorali să implice sub orice formă persoanele care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală.

(4) Agitația electorală se admite numai după înregistrarea concurentului electoral de către organul electoral.

(5) Modalitatea plasării în condiții egale a publicității electorale pe panourile publicitare, inclusiv pe cele aflate în proprietate privată, se aprobă de Comisia Electorală Centrală și se aduce la cunoștința publică concomitent cu începerea perioadei electorale.

(6) Concurenții electorali pot organiza întâlniri cu alegătorii, autoritățile administrației publice locale fiind obligate să asigure posibilitatea desfășurării unor astfel de întâlniri în termene și în condiții egale. Organele electorale pot fi sesizate în cazul neregulilor constatate în legătură cu organizarea și desfășurarea întâlnirilor.

(7) Candidații nu pot folosi mijloacele și bunurile publice (resursele administrative) în campaniile electorale, iar autoritățile/instituțiile publice și cele asimilate acestora nu pot transmite/acorda concurenților electorali bunuri publice sau alte favoruri decît pe bază de contract, în condiții de egalitate pentru toți concurenții electorali.

(8) Nu pot fi utilizate în scop de publicitate electorală imagini ce reprezintă instituții de stat sau autorități publice, atât din țară cât și de peste hotare, ori organizații internaționale. Se interzice combinarea de culori și/sau sunete care invocă simboluri naționale ale Republicii Moldova ori ale altui stat, utilizarea materialelor în care apar personalități istorice ale Republicii Moldova sau de peste hotare, simbolistica unor state străine sau organizații internaționale sau imaginea unor persoane oficiale străine.

(9) Autoritățile administrației publice locale sînt obligate ca, în termen de 3 zile de la data începerii perioadei electorale, să stabilească și să garanteze un minim de locuri speciale de afișaj electoral, un minim de localuri pentru desfășurarea întîlnirilor cu alegătorii. Deciziile (dispozițiile) respective sînt afișate imediat la sediul acestor autorități și sînt aduse la cunoștința subiecților interesați prin intermediul mijloacelor de informare în masă, al altor mijloace de comunicare disponibile.

(10) În ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor nu se admite niciun fel de agitație electorală. Interdicția respectivă nu se referă la informațiile deja plasate pe Internet și pe afișele expuse anterior.

Capitolul 8. Buletinele de vot

Articolul 53. Modelul buletinelor de vot

(1) Modelul și textul buletinului de vot pentru alegerile parlamentare, alegerile prezidențiale și pentru organizarea referendumului republican se aprobă printr-o hotărîre a Comisiei Electorale Centrale. Modelul buletinului de vot pentru alegerile locale și pentru organizarea referendumului local se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, iar textul acestuia se aprobă printr-o hotărîre a consiliului electoral de circumscripție corespunzător.

(2) Buletinul de vot se divizează în patrulete, corespunzător numărului de concurenți electorali care participă la alegeri. Dimensiunile patruleterului trebuie să fie suficiente pentru a cuprinde numele și prenumele candidatului, denumirea partidului, altei organizații social-politice, blocului electoral care a înaintat lista de candidați sau candidatul respectiv, semnul sau simbolul electoral al concurentului electoral, la dorința acestuia. Nu se admite identitatea de semne sau de simboluri electorale.

(3) Concurenții electorali se înscriu în buletine în ordinea rezultată din tragerea la sorți efectuată zilnic de către organul electoral respectiv.

(4) În patrulete, în partea stîngă, se imprimă semnul sau simbolul concurentului electoral care a înaintat lista de candidați sau candidatul respectiv ori semnul electoral al candidatului independent, la dorința acestuia. Semnele și simbolurile electorale sînt

prezentate organului electoral respectiv odată cu documentele pentru înregistrarea concurenților electorali.

(5) În fiecare patruleter, în partea dreaptă, la o distanță egală de latura de sus și cea de jos, se imprimă un cerc cu diametrul de 15 mm, în care alegătorul aplică ștampila cu inscripția „Votat” dacă își dă votul pentru concurentul electoral respectiv.

(6) Buletinele de vot se întocmesc în conformitate cu Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.

(7) În cazul efectuării concomitente a câtorva tipuri de alegeri, buletinele de vot trebuie să se deosebească după culoare.

Articolul 54. Pregătirea buletinelor de vot

(1) Buletinele de vot se tipăresc conform instrucțiunilor organelor electorale respective. Membrii Comisiei Electorale Centrale sînt obligați să asiste, iar reprezentanții concurenților electorali pot să asiste la confecționarea matriței buletinului de vot, la tipărirea buletinelor de vot, precum și la lichidarea matriței.

(2) Buletinele de vot se tipăresc pe hîrtie opacă (mată), cel mai tîrziu cu 3 zile înainte de ziua alegerilor într-o cantitate corespunzătoare numărului de alegători. Pe fiecare buletin se aplică două numere, care corespund numărului de ordine al circumscripției și numărului de ordine al secției de votare respective. După tipărire, buletinele de vot se pliază astfel ca partea pe care alegătorul aplică ștampila “Votat” să nu fie vizibilă.

(3) Buletinele de vot tipărite se păstrează la consiliul electoral de circumscripție și se remit în ajunul alegerilor biroului electoral al secției de votare în baza unui act de predare. Birourilor electorale ale secțiilor de votare constituite în afara Republicii Moldova Comisia Electorală Centrală le expediază buletinele de vot cu cel puțin 3 zile înainte de ziua alegerilor, pornind de la numărul estimativ de alegători stabilit în baza informației prezentate de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și a celei acumulate de Comisia Electorală Centrală, dar nu mai mult de 5000 de buletine de vot pentru fiecare secție de votare.

(4) Localul în care se păstrează buletinele de vot este păzit de poliție. Au acces la buletinele de vot numai președintele consiliului electoral de circumscripție respectiv sau președintele biroului electoral al secției de votare respectiv, însoțit de cel puțin doi membri ai consiliului sau biroului.

(5) Reprezentanții concurenților electorali, precum și alegătorii au dreptul să ia cunoștință de modelele buletinelor de vot la biroul electoral respectiv.

(6) În cadrul alegerilor parlamentare și prezidențiale, buletinele de vot vor fi expediate consiliilor electorale de circumscripție de către Comisia Electorală Centrală cel mai târziu cu 2 zile înainte de ziua alegerilor.

Capitolul 9. Votarea

Articolul 55. Timpul și locul votării

Votarea se efectuează în ziua alegerilor între orele 07.00 și 21.00. Biroul electoral al secției de votare aduce la cunoștință publică timpul și locul votării cel mai târziu cu 10 zile înainte de ziua alegerilor.

Articolul 56. Condițiile votării

(1) În timpul rezervat votării se interzice de a închide localul de votare și de a suspenda votarea, cu excepția cazurilor de dezordine în masă, de calamități naturale, de alte circumstanțe neprevăzute, care îi pun pe alegători în pericol sau fac imposibilă efectuarea votării. În aceste cazuri, președintele biroului electoral al secției de votare poate suspenda votarea pentru cel mult 2 ore, timp în care va aduce localul secției de votare în starea corespunzătoare sau va găsi un alt local, înștiințând despre acest fapt alegătorii.

(2) La alegerile locale, în cazul în care procesul de votare suspendat conform alin.(1) nu poate fi reluat în timp de 2 ore, votarea se consideră suspendată pe un termen ce nu va depăși 2 săptămâni, iar Comisia Electorală Centrală, în termen de 3 zile, va adopta o hotărâre privind data reluării votării suspendate. Procesul de votare se reia în aceleași condiții juridice.

(3) Persoanele care au dreptul să asiste la votare nu pot fi obligate să părăsească localul secției de votare în timpul suspendării votării.

Articolul 57. Organizarea votării

(1) Votarea se efectuează în localuri special amenajate cu mese la care se eliberează buletinele de vot, cu cabine sau camere pentru vot secret și cu urne de vot. Urnele se instalează în așa fel încât alegătorul, pentru a se apropia de ele, să traverseze neapărat cabina sau camera pentru vot secret. Localul secției de votare trebuie să fie dotat cu un număr suficient de cabine sau camere pentru a se evita aglomerația.

(2) Pentru asigurarea unui parcurs ordonat prin secția de votare și evitarea aglomerației, biroul electoral al secției de votare stabilește un traseu pentru alegători, începând de la intrare, spre mesele la care se eliberează buletinele, pe urmă spre

cabinele de vot secret și urnele de vot.

(3) Secția de votare trebuie să fie amenajată astfel încât să permită membrilor biroului electoral al secției de votare și altor persoane autorizate să asiste la operațiile electorale, să supravegheze, în mod continuu, toate aspectele procesului de votare, inclusiv identificarea alegătorului, înmînarea buletinelor și introducerea lor în urnele de vot, numărarea voturilor și întocmirea proceselor-verbale.

(4) Secția de votare se asigură de către autoritățile administrației publice locale cu cabine, urne de vot și celelalte materiale necesare.

(5) Responsabilitatea pentru organizarea votării, pentru secretul exprimării voinței alegătorilor, pentru amenajarea localurilor și pentru menținerea în ele a ordinii convenite o poartă biroul electoral al secției de votare.

Articolul 58. Efectuarea votării

(1) Fiecare alegător votează personal. Votarea în locul altor persoane nu se admite. Biroul electoral al secției de votare înmînează alegătorului buletinul de vot, conform listei electorale, numai la prezentarea actului de identitate. La primirea buletinului, alegătorul semnează în lista electorală în dreptul numelui și i se aplică în fișa de însoțire a buletinului de identitate sau în actul în a cărui bază votează ștampila cu mențiunea care confirmă votarea în ziua respectivă.

(2) Alegătorii din raza secției de votare care nu sînt înscriși în listele electorale se înscriu într-o listă suplimentară la prezentarea documentului ce atestă domicilierea lor în perimetrul secției de votare în cauză. În aceeași listă suplimentară, în care se va indica numele și prenumele alegătorului, data și locul nașterii, ultimul loc de domiciliu în Republica Moldova, numărul de identificare de stat (IDNP), se înscriu și:

a) alegătorii care au venit la secția de votare cu certificatul pentru drept de vot. Certificatul pentru drept de vot rămîne la biroul secției de votare și se anexează la lista suplimentară;

b) persoanele deținute pe baza unui mandat de arest pînă la pronunțarea sentinței judecătorești, persoanele condamnate la închisoare (privațiune de libertate) a căror sentință nu este definitivă, cele care execută o sancțiune contravențională sub formă de arest, persoanele condamnate la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărîre judecătorească definitivă, aflate în instituțiile penitenciare;

c) alegătorii care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședință.

(3) Votarea se efectuează în baza următoarelor acte de identitate:

- a) buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, cu fișa de însoțire care confirmă domiciliul sau reședința alegătorului pe teritoriul secției de votare;
- b) buletinul de identitate provizoriu cu mențiunile privind cetățenia Republicii Moldova, domiciliul titularului;
- c) pașaportul de cetățean al Republicii Moldova, buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de marinar, în cazul alegerilor parlamentare, alegerilor prezidențiale și al referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;
- d) legitimația de serviciu pentru militarii în termen, livretul eliberat de Centrul Serviciului Civil pentru persoanele care satisfac serviciul civil (de alternativă).

(4) În secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova, alegătorul completează și depune o declarație pe proprie răspundere privind abținerea de la votarea multiplă, fiind informat despre răspunderea penală în caz de încălcare a acestei obligații.

(5) Președintele și membrii biroului electoral al secției de votare votează în secția unde își desfășoară activitatea, iar dacă este necesar, după înscrierea lor în lista suplimentară în baza certificatului pentru drept de vot.

(6) Președintele biroului electoral al secției de votare duce evidența evenimentelor importante ce au avut loc în timpul votării și pe parcursul numărării voturilor. La cererea membrilor biroului sau a persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale, sau a oricărui alegător, președintele notează comentariile și obiecțiile expuse de aceștia în privința procedurii votării într-un act care se anexează la procesele-verbale ale biroului electoral al secției de votare. Informația privind votarea pe listele electorale de bază și listele electorale suplimentare se transmite o dată la 3 ore, în format electronic și/sau telefonic Comisiei Electorale Centrale.

(7) Biroul electoral decide asupra prelungirii, cu cel mult 2 ore, a termenului votării pentru a le permite alegătorilor care stau în rând la secția de votare respectivă să-și realizeze drepturile, informând despre prelungire consiliul electoral de circumscripție și Comisia Electorală Centrală.

Articolul 59. Procedura de completare a buletinului de vot

(1) Buletinul de vot se completează de către alegător numai în cabina pentru vot secret. Alegătorul care nu este în stare să completeze de sine stătător buletinul are dreptul să invite în cabină o altă persoană, cu excepția membrilor biroului secției de votare, reprezentanților concurenților electorali și a persoanelor autorizate să asiste la

operațiile electorale. Aceste cazuri vor fi consemnate aparte în raportul biroului electoral al secției de votare.

- (2) Alegătorul aplică ștampila cu inscripția „Votat” în interiorul cercului unui singur patruleter din buletinul de vot, ceea ce înseamnă că a votat pentru concurentul electoral corespunzător. Cercurile din celelalte patruletere trebuie să rămână curate.
- (3) Se interzice scoaterea din localul secției de votare a buletinului eliberat pentru vot.
- (4) Un alegător poate vota numai pentru un singur concurent electoral.
- (5) Dacă alegătorul a completat greșit buletinul, la cererea lui, biroul electoral al secției de votare anulează acest buletin și îi eliberează imediat, o singură dată, un nou buletin de vot. Acest caz va fi menționat în procesul-verbal cu privire la votare și în lista electorală.
- (6) Alegătorul introduce în urna de vot buletinul de vot cu ștampila “Votat”.

Articolul 60. Asigurarea securității procesului de votare

- (1) În ziua alegerilor, la ora 07.00, președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența a cel puțin jumătate din membrii biroului, verifică urnele de vot, le sigilează, verifică existența listelor electorale, buletinelor de vot, ștampilelor și întocmește un proces-verbal în două exemplare. Procesul-verbal este semnat de toți membrii prezenți ai biroului electoral și un exemplar se introduce în urna de vot, după care președintele declară votarea deschisă.
- (2) Buletinele de vot se păstrează într-un loc sigur din interiorul secției de votare, în pachete legate a câte 100 de bucăți, și se distribuie de către președintele biroului electoral al secției de votare, membrilor biroului pentru a fi eliberate alegătorilor în măsura necesității.
- (3) Membrii biroului electoral al secției de votare, reprezentanții concurenților electorali și persoanele autorizate să asiste la operațiile electorale sînt obligați să poarte ecusoane de identitate vizibile. Persoanelor care intră în localul secțiilor de votare li se interzice să poarte și să arate ecusoane, insigne sau alte însemne de agitație electorală.
- (4) În cazul în care alegătorul, din motive de sănătate sau din alte motive temeinice, nu poate veni în localul de votare, biroul electoral al secției de votare desemnează, la cererea scrisă a acestuia, cel puțin 2 membri ai biroului care se deplasează cu o urnă de vot mobilă și cu materialul necesar votării la locul unde se află alegătorul pentru ca acesta să voteze. Cererile pot fi făcute în scris, începînd cu 2 săptămîni înainte de ziua votării și pînă la ora 18.00 a zilei precedente votării. În ziua votării, cererile pot fi

făcute în scris pînă la ora 15.00 dacă se prezintă și certificat medical. Aceste persoane votează conform listei de alegători pentru votarea la locul aflării, întocmită de biroul electoral al secției de votare în baza cererilor acestora, iar persoanele neînscrise într-o asemenea listă nu pot vota la locul aflării. În lista electorală, în dreptul numelui persoanei respective se face mențiunea "Votat la locul aflării". Prevederile prezentului alineat nu se aplică la votarea în străinătate.

(5) Persoanele deținute pe baza unui mandat de arest pînă la pronunțarea sentinței judecătorești, persoanele condamnate la închisoare (privațiune de libertate) a căror sentință nu este definitivă, cele care execută o sancțiune contravențională sub formă de arest, persoanele condamnate la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărîre judecătorească definitivă, aflate în instituțiile penitenciare, votează în conformitate cu alin.(4), prin deplasarea urnei mobile.

(6) În cazul în care președintele biroului electoral al secției de votare autorizează scoaterea din localul secției de votare a unei urne de vot mobile, faptul acesta, precum și lista de alegători care au solicitat votarea la locul aflării sînt aduse la cunoștința reprezentanților concurenților electorali și a persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale, oferindu-li-se acestora posibilitatea de a însoți urna de vot mobilă cu folosirea, în caz de necesitate, a mijloacelor de transport de folosință proprie.

(7) Răspunderea pentru asigurarea în ziua alegerilor a ordinii în localul de votare și pe teritoriul din preajmă, în rază de 100 de metri de la localul votării, o poartă președintele biroului electoral al secției de votare. Deciziile luate în acest scop sînt executorii pentru toți.

(8) La toate ședințele organelor electorale, precum și la numărarea și totalizarea voturilor, la operațiile în legătură cu listele electorale, buletinele de vot, certificatele pentru drept de vot, la întocmirea proceselor-verbale de totalizare a rezultatelor alegerilor și referendumurilor, au dreptul să asiste:

- a) membrii și reprezentanții organelor electorale ierarhic superioare;
- b) reprezentanții concurenților electorali în organele electorale;
- c) observatorii naționali și internaționali acreditați de către organele electorale respective, precum și interpreții acestora, după caz;
- d) reprezentanții mijloacelor de informare în masă.

Nici o altă persoană nu poate rămîne în incinta secției de votare mai mult timp decît este necesar pentru votare.

(9) Este strict interzis a intra în localul de votare cu arme de foc sau cu arme albe. Reprezentantul forțelor de ordine poate intra în secția de votare numai în cazul când este invitat de președintele biroului electoral să ajute la restabilirea ordinii de drept.

Capitolul 10. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor

Articolul 61. Numărarea și totalizarea voturilor de către biroul electoral al secției de votare

(1) După expirarea timpului rezervat votării, președintele biroului electoral al secției de votare anunță încheierea votării și dispune închiderea secției de votare. Biroul electoral al secției de votare începe numărarea voturilor.

(2) Înainte de a se deschide urnele de vot, toate buletinele de vot rămase neutilizate se numără și se anulează de către biroul electoral al secției de votare, aplicându-se pe ele ștampila cu mențiunea "Anulat", apoi se leagă separat și se sigilează.

(3) Înainte de numărarea voturilor obținute de concurenții electorali, biroul electoral al secției de votare stabilește numărul alegătorilor, cărora le-au fost eliberate buletinele de vot, pe baza numărului de alegători din listele electorale și din listele suplimentare în dreptul numelui cărora figurează semnături.

(4) După verificarea sigiliilor de pe urnele de vot, președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența membrilor biroului și a persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale, deschide urnele. Mai întâi se deschid urnele de vot mobile, se numără buletinele din ele, apoi se deschid celelalte urne.

(5) Secția de votare se asigură cu mese suficiente pentru ca toate buletinele extrase din urne să se numere într-un singur loc, în văzul tuturor membrilor biroului electoral al secției de votare și al celor prezenți. Pe mesele destinate numărării voturilor se aranjează fanioanele cu denumirea sau numele concurenților electorali.

(6) Buletinele din urnele de vot mobile se numără mai întâi separat, se confruntă cu numărul de buletine ce au fost eliberate în acest scop, apoi se adună la celelalte buletine pentru a număra voturile obținute de concurenții electorali.

(7) Conform unei proceduri stabilite de către biroul electoral al secției de votare ori dispuse de către Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție, membrii biroului electoral al secției de votare deschid buletinele de vot și determină pentru care concurent electoral s-a votat. Buletinele cu voturile exprimate pentru fiecare concurent electoral se numără și se leagă separat, iar rezultatele numărării, odată stabilite, se consemnează într-un formular special pentru numărarea voturilor și se transmit în organul electoral ierarhic superior.

(8) Înainte de a înscrie în procesul-verbal numărul de voturi obținute de concurenții electorali, reprezentanții concurenților electorali și persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale li se dă posibilitatea de a verifica datele din formularul special pentru numărarea voturilor.

(9) Biroul electoral al secției de votare nu include buletinele nevalabile în numărul total de voturi valabil exprimate.

(10) Din momentul închiderii secției de votare, biroul electoral al secției de votare rămâne în ședință pe parcursul numărării voturilor și întocmirii proceselor-verbale și a raportului biroului electoral. Membrii biroului electoral al secției de votare rămân la secția de votare și participă la operațiile electorale, cu excepția cazurilor de incapacitate fizică sau altor circumstanțe extraordinare.

Articolul 62. Buletinele de vot nevalabile

(1) Se declară nevalabile buletinele:

a) în care numărul de identificare al circumscripției și numărul de identificare al biroului de votare nu corespund cu cel al circumscripției și al biroului de votare respectiv;

b) de alt model decât cel stabilit;

c) în care a fost aplicată ștampila cu inscripția „Votat” în mai multe patrulater;

d) în care nu a fost aplicată ștampila cu inscripția „Votat” în nici un cerc din nici un patrulater;

e) în care alegătorii au înscris denumiri sau nume suplimentare ale concurenților electorali;

f) care au fost deformate sau mîzgălite astfel încît nu este clară opțiunea alegătorului.

(2) Buletinul de vot nu poate fi declarat nevalabil doar din cauza că alegătorul a aplicat ștampila cu inscripția „Votat” de mai multe ori într-un singur patrulater sau din cauza că ștampila a fost aplicată în afara cercului din patrulater sau pe semnul ori simbolul concurentului electoral, în cazul cînd opțiunea alegătorului este clară.

(3) Președintele biroului electoral al secției de votare oferă tuturor membrilor biroului și persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale posibilitatea de a examina buletinul de vot care urmează a fi declarat nevalabil.

(4) Dacă membrii biroului electoral al secției de votare au îndoieli în privința valabilității buletinului de vot, problema se soluționează prin vot, iar rezultatul votării

se consemnează în procesul-verbal al ședinței biroului.

Articolul 63. Procesul-verbal și raportul biroului electoral al secției de votare

(1) Biroul electoral al secției de votare întocmește un proces-verbal, în două exemplare, care cuprinde:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare;
- f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral (pentru fiecare opțiune privind întrebările supuse referendumului);
- h) numărul total de voturi valabil exprimate;
- i) numărul buletinelor de vot primite de biroul electoral al secției de votare;
- j) numărul buletinelor de vot neutilizate și anulate.

(2) Modelul procesului-verbal privind rezultatele numărării voturilor, întocmit de biroul electoral al secției de votare, se stabilește de către Comisia Electorală Centrală pentru orice tip de alegeri. Consiliul electoral respectiv asigură birourile electorale ale secțiilor de votare cu numărul necesar de formulare ale proceselor-verbale pînă în ziua alegerilor.

(3) Rezultatul numărării voturilor se examinează în ședința biroului electoral al secției de votare și se consemnează într-un proces-verbal care se semnează de președinte, vicepreședinte, secretar și ceilalți membri ai biroului. Absența semnăturii unor membri ai biroului electoral al secției de votare nu influențează asupra valabilității procesului-verbal. Motivele absenței semnăturilor se menționează în raportul biroului.

(4) Procesul-verbal privind rezultatele votării se întocmește, în mai multe exemplare, în prezența membrilor biroului electoral al secției de votare, reprezentanților concurenților electorali și a altor persoane autorizate. Un exemplar al procesului-verbal se păstrează la biroul electoral al secției de votare, un exemplar se prezintă consiliului

electoral de circumscripție, un exemplar se afișează imediat la intrarea în secția de votare, iar celelalte, în mod obligatoriu, se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor.

(5) Președintele biroului electoral al secției de votare pregătește raportul biroului pe baza evidenței ținute în scris a activităților desfășurate de birou în perioada electorală. Raportul va conține o expunere succintă a cererilor și contestațiilor privitoare la acțiunile biroului electoral al secției de votare și a hotărârilor adoptate de birou în baza acestora. Președintele semnează raportul și oferă celorlalți membri ai biroului posibilitatea de a-și expune în scris comentariile și completările la raport și de a-l semna. Cererile și contestațiile se vor anexa la raport.

(6) Președintele biroului electoral al secției de votare predă consiliului electoral de circumscripție cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 18 ore după anunțarea închiderii secțiilor de votare, buletinele cu voturile valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral aparte, procesul-verbal, raportul, buletinele nevalabile, anulate sau contestate, cererile și contestațiile, toate fiind sigilate într-o cutie (pachet). Transportarea cutiei (pachetului) sigilate va fi însoțită de paza poliției, de președinte și de cel puțin doi membri ai biroului electoral al secției de votare. Birourile electorale ale secțiilor de votare constituite în afara Republicii Moldova prezintă, pe lângă actele enumerate, listele suplimentare.

(7) Ștampilele biroului electoral al secției de votare se închid într-o cutie (pachet) sigilată, care se păstrează la secția de votare. După încheierea alegerilor, ștampilele se remit consiliilor electorale de circumscripție.

Articolul 64. Totalizarea rezultatelor votării de către consiliul electoral de circumscripție

(1) După primirea proceselor-verbale și raporturilor birourilor electorale ale secțiilor de votare în care sînt indicate rezultatele numărării voturilor din secțiile de votare, consiliul electoral de circumscripție stabilește mai întîi numărul de alegători care au participat la alegeri și comunică imediat această cifră Comisiei Electorale Centrale. În cazul în care, la alegerile din întreaga circumscripție, a participat un număr de alegători mai mic decît numărul cerut pentru declararea alegerilor valabile în circumscripția respectivă, consiliul de circumscripție înștiințează Comisia Electorală Centrală despre acest fapt. Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție face un anunț public prin care declară alegerile nevalabile pe întreaga țară sau pe circumscripția dată.

(2) În baza proceselor-verbale ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, consiliul electoral de circumscripție stabilește pe întreaga circumscripție:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare;
- f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral (pentru fiecare opțiune privind întrebările supuse referendumului);
- h) numărul total de voturi valabil exprimate;
- i) numărul buletinelor de vot primite de consiliul electoral de circumscripție;
- j) numărul de buletine neutilizate și anulate.

(3) Consiliul electoral de circumscripție consemnează rezultatele totalizării voturilor pe întreaga circumscripție într-un proces-verbal, semnat de toți membrii consiliului, care au posibilitatea să facă comentarii în scris la procesul-verbal. Copiile procesului-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor, la solicitarea acestora.

(4) Consiliul electoral de circumscripție prezintă procesul-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor pe circumscripție Comisiei Electorale Centrale în termen de 48 de ore după închiderea secțiilor de votare. O dată cu prezentarea procesului-verbal Comisiei Electorale Centrale, consiliul electoral de circumscripție afișează, la intrarea în sediul său, o informație detaliată privind rezultatele alegerilor pe circumscripție.

Articolul 65. Totalizarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

(1) În cazul efectuării alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale generale și a referendumului republican, în baza actelor prezentate de către consiliile electorale de circumscripție, Comisia Electorală Centrală întocmește, în termen de 5 zile, un proces-verbal care conține:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;

- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare;
- f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral (pentru fiecare opțiune privind întrebările supuse referendumului republican);
- h) numărul total de voturi valabil exprimate;
- i) numărul buletinelor de vot tipărite.

(2) În cazul alegerilor parlamentare, al alegerilor prezidențiale și al referendumurilor republicane, Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor pe țară în ansamblu într-un proces-verbal, care este semnat de către membrii comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor. Copiile de pe procesul-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor la solicitarea acestora.

(3) În cazul dezacordului cu rezultatele preliminare ale votării, pînă la confirmarea rezultatelor de către instanțele abilitate, concurenții electorali pot solicita acestor instanțe să dispună renumărarea voturilor. Renumărarea poate fi dispusă de instanța abilitată cu confirmarea rezultatelor alegerilor pentru motive întemeiate ce afectează rezultatele votării și distribuirea mandatelor și va avea loc în cel mult 7 zile calendaristice de la data adoptării hotărîrii privind renumărarea voturilor. Renumărarea se efectuează de către aceleași organe electorale, substituindu-se organele electorale vinovate de fraudă, procedura generală a renumărării fiind aprobată prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale.

(4) Actele menționate la alin.(2) vor fi prezentate Curții Constituționale, în cazul alegerilor Parlamentului și pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, pentru confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor deputaților și a mandatului de Președinte al Republicii Moldova.

Articolul 66. Anunțarea rezultatelor preliminare

(1) Înainte de a obține rezultatele votării din toate consiliile și birourile electorale ierarhic inferioare, organul electoral responsabil de totalizarea rezultatelor alegerilor aduce periodic la cunoștință publică rezultatele preliminare cît mai curînd posibil după primirea lor. În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al celor locale generale, rezultatele preliminare, detaliate pe secții de votare, vor fi plasate pe pagina web a

Comisiei Electorale Centrale imediat după procesarea lor.

(2) După obținerea rezultatelor votării din toate consiliile și birourile ierarhic inferioare, organul electoral responsabil de totalizarea rezultatelor alegerilor aduce la cunoștință publică cât mai curînd posibil rezultatele generale ale alegerilor dacă contestațiile prezentate lui sau instanței de judecată nu afectează rezultatele alegerilor.

(3) Responsabili de totalizarea rezultatelor finale ale alegerilor sînt:

a) Comisia Electorală Centrală – în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale generale și al referendumurilor republicane;

b) consiliul electoral de circumscripție respectiv – în cazul alegerilor și referendumurilor locale.

Articolul 67. Păstrarea documentelor electorale

(1) Documentele electorale se păstrează la Comisia Electorală Centrală în conformitate cu prevederile Legii privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova și ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea Arhivei Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale.

(2) După încheierea perioadei electorale, consiliile electorale de circumscripție dispun de documentele și materialele electorale în felul următor:

a) se remit Comisiei Electorale Centrale – listele de candidați, cîte un exemplar de procese-verbale și rapoarte ale consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, formularul special de numărare a voturilor, ștampilele consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, precum și alte materiale electorale, darea de seamă financiară și actul de transmitere a documentației financiare consiliului raional (municipal) (autorității publice locale de nivelul doi). În cazul alegerilor locale generale, la Comisia Electorală Centrală se prezintă și listele consilierilor aleși în consiliile locale, listele candidaților supleanți, șirurile descrescătoare pentru fiecare circumscripție electorală;

b) se remit instanței de judecată în a cărei rază se află consiliul electoral de circumscripție – buletinele valabile, buletinele nevalabile și buletinele anulate, listele electorale și certificatele cu drept de vot, cîte un exemplar de procese-verbale și rapoarte ale consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, formularul special de numărare a voturilor, toate contestațiile, însoțite de hotărîrile adoptate cu privire la soluționarea lor, iar în cazul alegerilor locale generale – și listele consilierilor aleși, listele candidaților supleanți, șirurile descrescătoare pentru fiecare circumscripție electorală;

c) consiliul electoral de circumscripție, înainte de a fi dizolvat, transmite primăriei în a cărei circumscripție a activat câte un exemplar de procese-verbale și rapoarte ale consiliului electoral de circumscripție și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, urnele de vot și alte materiale electorale.

(3) După expirarea termenului de 6 luni, buletinele cu voturile valabil exprimate, buletinele nevalabile și buletinele anulate, precum și certificatele cu drept de vot remise instanței de judecată se nimicesc, iar listele electorale se transmit Comisiei Electorale Centrale în termen de 10 zile de la confirmarea legalității alegerilor.

(4) Comisia Electorală Centrală asigură accesul la documentele menționate în prezentul articol în conformitate cu Legea privind accesul la informație și cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Capitolul 11. Monitorizarea alegerilor și reflectarea lor în mijloacele de informare în masă

Articolul 68. Observatorii

(1) La cererea concurenților electorali, consiliul electoral de circumscripție acreditează câte un observator pentru monitorizarea alegerilor în secțiile de votare. Persoanele de încredere ale candidaților, de asemenea, pot fi acreditate ca observatori. Dacă consiliul electoral de circumscripție respinge candidatura propusă pentru acreditare de către concurentul electoral conform prezentului alineat, el va aduce la cunoștința acestuia motivele deciziei sale. Refuzul acreditării observatorilor trebuie să fie întemeiat și poate fi contestat pe cale ierarhică, iar ulterior – în instanța de judecată.

(2) La cererea concurenților electorali, Comisia Electorală Centrală acreditează câte un observator pentru monitorizarea alegerilor în secțiile de votare constituite în afara Republicii Moldova. În calitate de observatori pot fi acreditați atât cetățeni ai Republicii Moldova aflați în străinătate, cât și reprezentanți ai organizațiilor internaționale și neguvernamentale din străinătate.

(3) La cerere, Comisia Electorală Centrală va acredita ca observatori la alegeri reprezentanți ai organizațiilor internaționale, ai guvernelor statelor străine și ai organizațiilor neguvernamentale din străinătate și va înregistra interpreții acestora.

(4) Prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale sau a consiliilor electorale de circumscripție se acreditează observatori din partea asociațiilor obștești calificate din Republica Moldova. Se consideră calificată asociația obștească ce se ocupă, conform statutului ei, de apărarea drepturilor omului sau a valorilor democratice.

(5) Observatorii acreditați de Comisia Electorală Centrală pot monitoriza procesul electoral pe întreg teritoriul țării și la toate secțiile de votare, iar observatorii acreditați de consiliile electorale de circumscripție – doar pe teritoriul circumscripției respective. Observatorii acreditați au dreptul să asiste la toate operațiunile electorale, la toate ședințele organelor electorale, inclusiv în ziua alegerilor, fără a interveni în procesul electoral sau în alte operații electorale, și să informeze președintele organului electoral despre neregulile observate. Observatorii au acces la toate informațiile cu caracter electoral, la listele electorale, la procesele-verbale întocmite de organele electorale, ei pot efectua filmări foto și video cu înștiințarea președintelui organului electoral, fără a pune în pericol secretul și securitatea votării, iar observatorii naționali pot depune și sesizări privind neregulile depistate, care se examinează de către președintele organului electoral, cu informarea obligatorie a autorului sesizării despre decizia luată. Observatorii acreditați își pot continua activitatea și în turul al doilea al alegerilor, precum și la votarea repetată/referendumul repetat.

(6) Observatorii pot fi acreditați înaintea începerii perioadei electorale și își pot desfășura activitatea atât în ziua alegerilor, cât și înaintea începerii, pe parcursul și după terminarea campaniei electorale. Regulamentul privind acreditarea observatorilor se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

(7) În scopul asigurării activității eficiente a observatorilor internaționali, în perioada electorală Comisia Electorală Centrală constituie Oficiul de protocol al observatorilor internaționali. Componența numerică și principiile de activitate ale acestui oficiu sînt stabilite prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

Articolul 69. Principii generale privind reflectarea alegerilor de către mijloacele de informare în masă

(1) Radiodifuzorii, în cadrul tuturor programelor lor, și mijloacele de informare în masă scrise fondate de autorități publice au obligația de a respecta principiile de echitate, responsabilitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor.

(2) Radiodifuzorii și mijloacele de informare în masă scrise au obligația să ofere condiții egale, nediscriminatorii la acordarea timpilor de antenă sau a spațiului publicitar pentru publicitatea electorală.

(3) Radiodifuzorii publici acordă concurenților electorali timpi de antenă gratuit, în mod echitabil și fără discriminare, în baza principiilor de transparență și obiectivitate.

(4) Mijloacele de informare în masă nu vor adopta tratamente privilegiate față de concurenții electorali în virtutea statutului social și/sau a funcțiilor pe care le dețin candidații acestora.

(5) În perioada electorală, radiodifuzorii și mijloacele de informare în masă scrise vor face distincție clară în materialele lor jurnalistice între exercitarea funcțiilor oficiale și activitatea electorală a persoanelor care nu cad sub incidența art.13 alin.(3).

(6) Concurenții electorali și/sau candidații care se consideră lezați în drepturi beneficiază de dreptul la replică. Cererea scrisă privind acordarea dreptului la replică se depune la mijlocul de informare în masă în termen de 2 zile calendaristice de la difuzarea/publicarea informației. În cazul radiodifuzorilor, refuzul de a acorda dreptul la replică se contestă la Consiliul Coordonator al Audiovizualului, iar în cazul mijloacelor de informare în masă scrise – în instanțele de judecată. Dreptul la replică se acordă în termen de 3 zile calendaristice de la depunerea cererii/contestației, dar nu mai târziu de ziua precedentă zilei votării, în condiții egale cu cele în care au fost lezate drepturile legitime.

(7) Mijloacele de informare în masă au dreptul să reflecte alegerile și să informeze publicul cu privire la toate aspectele electorale liber de orice ingerință sau amestec din partea autorităților publice, concurenților/candidaților electorali sau a altor entități.

Articolul 70. Particularitățile reflectării alegerilor de către mijloacele de informare în masă

(1) În perioada electorală, programele și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, concurenții electorali și/sau candidații se difuzează/se publică cu respectarea Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, aprobat de Comisia Electorală Centrală în primele 7 zile ale perioadei electorale. Reprezentanții mijloacelor de informare în masă beneficiază de aceleași drepturi ca și observatorii naționali.

(2) În primele 7 zile de la aprobarea Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, fiecare radiodifuzor depune la Consiliul Coordonator al Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru campania electorală, în care indică numele proprietarului/prorietarilor instituției. Declarațiile se publică pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului. Controlul asupra respectării acestei obligații este exercitat de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului din oficiu, conform prevederilor Codului audiovizualului al Republicii Moldova.

(3) În campania electorală pentru alegerile parlamentare, pentru alegerile prezidențiale și pentru referendumurile republicane, furnizorii de servicii media naționali au obligația, iar cei locali/regionali au dreptul să organizeze dezbateri electorale. În campania electorală pentru alegerile locale generale și pentru referendumurile locale, furnizorii de servicii media locali/regionali au obligația, iar cei naționali au dreptul să organizeze dezbateri electorale. Formatul, durata și frecvența

dezbaterilor electorale sînt stabilite de cître furnizorii de servicii media și se aduc la cunoștința organelor electorale și a concurenților electorali cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de difuzarea fiecărei emisiuni. În planificarea și organizarea dezbaterilor dintre concurenții electorali, furnizorii de servicii media vor ține cont de obligativitatea ca toate dezbaterile să fie desfășurate și difuzate în regim de transmisiune directă numai în orele de audiență maximă – între orele 19:00 și 22:00 în zilele lucrătoare și între 17:00 și 22:00 în zilele de odihnă.

(4) În campania electorală pentru alegeri parlamentare, prezidențiale și referendumuri republicane, radiodifuzorii naționali, a căror listă este făcută publică de cître Consiliul Coordonator al Audiovizualului în primele 3 zile ale perioadei electorale, acordă gratuit concurenților electorali cîte 5 minute de emisie la televiziune și 10 minute la radio în scopul expunerii programelor electorale și informării alegătorilor. Timpii de antenă respectivi sînt oferți în alt spațiu de emisie decît cel rezervat publicității electorale și dezbaterilor electorale.

(5) În cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumurilor republicane, radiodifuzorii publici acordă gratuit concurenților electorali cîte un minut pe zi, timp de antenă pentru plasarea publicității electorale. Pentru publicitate electorală contra plată, fiecărui concurent electoral i se oferă nu mai mult de 2 minute pe zi pe durata campaniei electorale la fiecare radiodifuzor. Condițiile de procurare a timpilor de antenă și taxele respective se comunică cu 3 zile calendaristice înainte de punerea pe post a publicității electorale. Plata pentru timpii de antenă acordați concurenților electorali nu poate depăși plata încasată în mod obișnuit pentru publicitatea comercială. Timpii de antenă pentru publicitatea electorală contra plată se acordă tuturor concurenților electorali la unele și aceleași ore de emisie.

(6) Răspunderea pentru conținutul materialelor electorale publicitare, difuzate sau publicate, o poartă concurentul electoral. Fiecare material publicitar trebuie să includă denumirea concurentului electoral, data tipăririi, tirajul materialului și denumirea tipografiei care l-a tipărit. Publicitatea electorală contra plată va fi însoțită de genericul “Electorală”.

(7) Refuzul de a difuza sau de a publica, în condițiile prezentei legi, publicitatea electorală, contra plată sau gratuit, poate fi contestat în instanța de judecată.

(8) Publicitatea electorală în rețeaua internet și prin intermediul telefoniei mobile este asimilată publicității electorale în presa scrisă.

(9) În ziua alegerilor, mijloacele de informare în masă, pînă la închiderea secțiilor de votare, nu vor difuza rezultatele chestionării alegătorilor privind opțiunile electorale.

(10) În perioada electorală, orice sondaje de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor pot fi efectuate numai cu condiția înștiințării prealabile a Comisiei Electorale Centrale. Rezultatele acestor sondaje pot fi date publicității cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor. În ziua alegerilor, pînă la închiderea secțiilor de votare, se interzice a da publicității în mijloacele de informare în masă materiale, inclusiv interviuri cu alegătorii, despre numărul de voturi întrunite de concurenții electorali pe parcursul zilei și despre șansele acestora, inclusiv rezultatele exit-poll-urilor.

(11) Mijloacele de informare în masă fondate de autoritățile publice publică gratuit, iar radiodifuzorii difuzează gratuit, la solicitarea organelor electorale, spoturi motivaționale, de educație civică și electorală, desfășoară campanii de informare a alegătorilor despre procedura de vot și despre alte particularități ale votării.

(12) Consiliul Coordonator al Audiovizualului prezintă obligatoriu, o dată la două săptămîni, Comisiei Electorale Centrale rapoarte de monitorizare a modului de reflectare a campaniei electorale de către radiodifuzorii naționali. Rapoartele de monitorizare trebuie să conțină informații referitoare la respectarea normelor legale în reflectarea alegerilor de către radiodifuzori în cadrul tuturor programelor. Cu două zile înainte de alegeri, Consiliul Coordonator al Audiovizualului va prezenta Comisiei Electorale Centrale un raport de totalizare.

Capitolul 12. Procedurile judiciare

Secțiunea 1. Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor

Articolul 71. Contestațiile

(1) Alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată, și a contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor.

(2) Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor se examinează de către organele electorale, respectîndu-se ierarhia acestora. Procedura detaliată de examinare a contestațiilor în perioada electorală se aprobă prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale.

(3) Contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Coordonator al

Audiovizualului în conformitate cu prevederile prezentului cod, ale Codului audiovizualului al Republicii Moldova, iar contestațiile ce vizează mijloacele de informare în masă scrise se examinează de către instanța de judecată.

(4) Deciziile organelor electorale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului asupra contestațiilor pot fi atacate în instanța de judecată.

(5) Contestația va conține descrierea faptelor invocate ca presupuse încălcări, probele, temeiul legal, cerințele contestatarului, semnătura și datele de identitate ale persoanei care o depune. În cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, sarcina probării legalității revine acestor organe.

(6) Contestațiile privind finanțarea campaniilor electorale se adresează Comisiei Electorale Centrale, în cazul concurenților electorali în alegerile parlamentare și prezidențiale, sau consiliilor electorale de circumscripție, în cazul candidaților independenți în alegerile locale. Examinarea contestațiilor privind finanțarea campaniilor electorale ale partidelor politice nu se supune termenelor de prescripție prevăzute la art. 72-74.

Articolul 72. Depunerea contestațiilor

(1) Acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale pot fi contestate la organul electoral ierarhic superior, iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali – direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărârii. Termenul de depunere se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

(2) În cazul alegerilor locale, hotărârile consiliilor electorale asupra contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile concurenților electorali pot fi atacate în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul respectiv.

(3) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.

(4) Contestația concurentului electoral nu poate fi depusă de către membrul organului electoral respectiv, dar poate fi depusă de reprezentantul concurentului electoral în organul electoral respectiv sau de o persoană împuternicită de concurentul electoral prin procură.

(5) În cazul în care examinarea nu ține de competența organului electoral respectiv, contestația, precum și materialele anexate la ea urmează a fi transmise spre examinare conform competenței, în mod urgent, în cel mult 2 zile calendaristice de la data recepționării.

Articolul 73. Examinarea contestațiilor

(1) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

(2) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor secțiilor de votare se examinează în termen de 3 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea contestațiilor și litigiilor, organele electorale/instanțele de judecată vor acorda prioritate celor care se referă la înregistrarea concurenților electorali și la corectitudinea întocmirii listelor electorale.

(3) Contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzori aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului în termen de 5 zile calendaristice de la depunerea contestației, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

(4) Contestațiile depuse la instanțele de judecată în ziua alegerilor se examinează în aceeași zi, iar contestațiile împotriva hotărârii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor se examinează de către instanța de judecată concomitent cu confirmarea legalității și validarea mandatelor.

(5) Programul instanțelor de judecată se organizează în așa fel încât contestațiile să poată fi depuse și examinate fără întârziere.

(6) Concurenții electorali își pot apăra interesele în instanța de judecată la examinarea contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali prin reprezentantul său desemnat în conformitate cu art. 15 alin. (1).

(7) Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

Articolul 74. Hotărârile instanțelor de judecată cu privire la contestații

- (1) Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărîrea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.
- (2) Instanța de judecată, examinînd materialele cu privire la confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatelor, adoptă o hotărîre prin care confirmă legalitatea alegerilor din circumscripția electorală respectivă, validează mandatele consilierilor și primarilor aleși, precum și lista candidaților supleanți.
- (3) În cazul în care instanța de judecată a stabilit legalitatea alegerilor, însă în procesele-verbale au fost depistate greșeli de calcul, instanța, din oficiu sau la cererea părților procesului judiciar, anulează, integral sau în parte, procesul-verbal și exclude concurentul electoral care a obținut un număr mai mic de voturi valabil exprimate, înlocuindu-l cu alt concurent electoral care a obținut un număr mai mare de voturi valabil exprimate în șirul descrescător.
- (4) Instanța de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripția respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor dacă aceste încălcări au influențat rezultatele alegerilor.
- (5) Hotărîrea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.
- (6) Împotriva hotărîrii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.
- (7) Apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

Secțiunea 2. Răspunderea pentru încălcarea legislației electorale

Articolul 75. Răspunderea juridică

- (1) Persoanele fizice și juridice care încalcă prevederile legislației electorale, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale ale cetățenilor, împiedică activitatea organelor electorale, poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.
- (2) Pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica grupului de inițiativă sau concurenților electorali următoarele sancțiuni:
  - a) avertisment;
  - b) anularea înregistrării grupului de inițiativă;

- c) intentarea procesului contravențional conform legislației;
- d) lipsirea de alocații de la bugetul de stat, ca sancțiune de bază sau complementară;
- e) solicitarea anulării înregistrării concurentului electoral.

(3) Avertismentul se aplică prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale în cazul oricăror alegeri, precum și prin hotărâre a consiliului electoral de circumscripție – în cazul alegerilor locale.

(4) În cazul aplicării repetate a sancțiunii sub formă de avertisment în cursul unei perioade electorale pentru încălcări privind finanțarea campaniei electorale, Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice înregistrate în calitate de concurenți electorali sancțiunea complementară privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni pînă la un an.

(5) Anularea înregistrării se aplică la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, prin hotărâre judecătorească definitivă care constată:

- a) folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral;
- b) utilizarea de către concurentul electoral a mijloacelor financiare din străinătate;
- c) nesuspendarea din funcție de către candidatul care are această obligație. În acest caz se anulează înregistrarea candidatului independent sau se exclude din lista concurentului electoral candidatul respectiv;
- d) încălcarea de către concurentul electoral a prevederilor art. 52 alin. (3).

(6) În cazurile prevăzute la alin.(5), Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție adresează o cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens, Curții de Apel Chișinău, în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, sau instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral respectiv, în cazul alegerilor locale generale sau al alegerilor locale noi. Instanța de judecată va examina cererea și va emite o hotărâre asupra acesteia în decursul a 5 zile, dar nu mai târziu de ziua anterioară alegerilor.

Articolul 76. Răspunderea penală

(1) Se consideră încălcări ale prezentului cod și sînt pasibile de răspundere penală faptele prevăzute la art. 181 și 182 din Codul penal.

(2) Președinții organelor electorale și alte persoane cu funcții de răspundere sînt obligați să informeze, cel tîrziu a doua zi lucrătoare din momentul constatării, organele procuraturii sau organele afacerilor interne despre acțiunile ce conțin elemente constitutive ale unei infracțiuni privind organizarea și desfășurarea alegerilor sau finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, care le-au devenit cunoscute.

Articolul 77. Răspunderea contravențională

(1) Se consideră încălcări ale prezentului cod și sînt pasibile de răspundere contravențională faptele prevăzute la art. 47-53 din Codul contravențional.

(2) Contravențiile se constată și se examinează în conformitate cu prevederile Codului contravențional. Președinții organelor electorale și alte persoane ce dețin informații concludente despre comiterea unor contravenții sînt obligați să informeze, cel tîrziu a doua zi lucrătoare din momentul constatării, organele constatatoare cu privire la faptele care le-au devenit cunoscute și care conțin elemente constitutive ale unei contravenții, privind organizarea și desfășurarea alegerilor sau finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Titlul III. Alegerile parlamentare

Articolul 78. Aplicarea prevederilor prezentului titlu

Prevederile prezentului titlu (art. 78 - art. 102) sînt aplicabile numai în cazul alegerilor parlamentare.

Articolul 79. Alegerea Parlamentului

(1) Parlamentul se alege prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pentru un mandat de 4 ani.

(2) Alegerea Parlamentului se efectuează într-o singură circumscripție electorală națională, în care se aleg 101 deputați.

Articolul 80. Circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție

(1) În scopuri de organizare și efectuare a alegerilor, Comisia Electorală Centrală formează, cu cel puțin 55 de zile înainte de efectuarea lor, circumscripții electorale care, de regulă, corespund unităților administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova de nivelul al doilea și, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, consilii electorale de

circumscripție în condițiile art. 28 care se aplică în mod corespunzător. Atribuțiile consiliilor electorale de circumscripție sînt cele expuse la art. 29 ale cărui prevederi se aplică în mod corespunzător.

(2) Circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare în condițiile art. 30 și ale art. 31, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 81. Secțiile de votare și birourile electorale ale secțiilor de votare

(1) Pentru secțiile de votare din străinătate, Comisia Electorală Centrală va forma un consiliu electoral distinct, cu sediul în municipiul Chișinău, care va asigura organizarea proceselor electorale pentru secțiile de votare constituite peste hotare.

(2) Pentru secțiile de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), Comisia Electorală Centrală va forma un consiliu electoral distinct, cu sediul în municipiul Chișinău, care va asigura organizarea proceselor electorale pentru secțiile de votare constituite pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).

(3) În cadrul secțiilor de votare se formează birouri electorale, al căror mod de constituire și ale căror atribuții sînt prevăzute la art. 30, 31 și 33, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 82. Candidații la funcția de deputat în Parlament

Candidați la funcția de deputat în Parlament pot fi persoanele cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vîrsta de 18 ani, dețin cetățenia Republicii Moldova, nu cad sub incidența art. 2 alin. (61) din Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament și întrunesc alte condiții prevăzute de prezentul cod.

Articolul 83. Stabilirea datei alegerilor

(1) Alegerile parlamentare se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului Parlamentului sau de la dizolvarea Parlamentului.

(2) Data alegerilor parlamentare se stabilește printr-o hotărîre a Parlamentului, cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

(3) În cazul dizolvării Parlamentului, prin același decret al Președintelui Republicii Moldova, se stabilește data alegerii noului Parlament. Alegerile anticipate vor avea loc după cel puțin 60 de zile, dar nu mai tîrziu de 3 luni de la dizolvarea Parlamentului.

Articolul 84. Desemnarea candidaților din partea partidelor sau a blocurilor electorale

(1) Desemnarea candidaților la funcția de deputat se face potrivit art. 46, potrivit prevederilor statutare ale partidelor sau potrivit acordurilor de constituire a blocurilor electorale.

(2) Partidul sau blocul electoral va înainta lista de candidați care nu va fi mai mică de 51 de persoane și nu va depăși numărul de 103 persoane.

(3) Modelul listei de candidați se aprobă de către Comisia Electorală Centrală.

(4) Listele de candidați pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite potrivit cu prevederile statutare ale partidelor sau ale acordurilor de constituire a blocurilor electorale.

(5) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea prevederilor art. 46 alin. (3).

(6) Nerespectarea condițiilor specificate la alin. (2)-(5) atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral corespunzător.

Articolul 85. Înregistrarea concurenților electorali pentru alegerile parlamentare

(1) Concurenții electorali pentru alegerile parlamentare sînt înregistrați de către Comisia Electorală Centrală.

(2) Pentru a fi înregistrați, concurenții electorali depun actele indicate la art. 49, care se aplică în mod corespunzător, și listele de subscripție pentru candidații independenți, în condițiile art. 86.

(3) Aceeași persoană poate fi inclusă doar într-o singură listă de candidați, fie din partea unui concurent electoral, fie în calitate de candidat independent.

Articolul 86. Condițiile speciale pentru listele de subscripție

(1) Listele de subscripție pentru susținerea candidatului independent se întocmesc și se verifică în condițiile art. 47 și 48, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Pentru a fi înregistrat de către Comisia Electorală Centrală, candidatul independent prezintă liste de subscripție care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. Prin derogare de la această prevedere, un candidat femeie poate fi înregistrat dacă prezintă semnăturile a cel puțin 1000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot.

(3) În cazul în care, după verificarea făcută de către Comisia Electorală Centrală, în listele de subscripție se depistează semnături false sau semnături repetate în mai multe liste, sau semnături efectuate cu încălcarea art. 47 și 48, semnăturile respective

se exclud.

(4) Dacă, după verificare, se constată că nu a fost prezentat numărul necesar de semnături sau, după excluderea semnăturilor nevalabile, numărul acestora s-a redus față de plafonul minim prevăzut la alin. (2), candidatul independent nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.

(5) Nu se admite depunerea de către un candidat independent a unor liste de subscripție suplimentare sau depunerea lor în mod repetat după ce Comisia Electorală Centrală a primit și a înregistrat în registru setul de documente prevăzut la art. 49.

Articolul 87. Modificarea listelor de candidați

(1) Concurenții electorali au dreptul să retragă întreaga listă de candidați, să înlocuiască un candidat, să excludă un candidat, dar nu mai târziu decât cu 14 zile înainte de ziua alegerilor.

(2) Decizia privind retragerea sau modificarea listei de candidați se adoptă de către formațiunea care a înaintat candidatura ori a înaintat lista de candidați, cu respectarea prevederilor art. 7 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați și a art. 46 alin. (3) din prezentul cod, și se prezintă la Comisia Electorală Centrală.

(3) Modificarea listelor de candidați se efectuează de către Comisia Electorală Centrală în cel mult 3 zile.

Articolul 88. Retragera candidatului independent

(1) Candidatul independent are dreptul să își retragă candidatura, dar nu mai târziu decât cu 14 zile înainte de ziua alegerilor. În acest caz, decizia privind retragerea se ia de către candidat și se prezintă personal la Comisia Electorală Centrală.

(2) Retragera candidatului independent se înregistrează de către Comisia Electorală Centrală în cel mult 3 zile, aceasta aducându-o la cunoștința publică imediat.

Articolul 89. Listele electorale

Listele electorale pentru alegerea Parlamentului se întocmesc în conformitate cu prevederile capitolului 5 (art. 44 și 45), care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 90. Campania electorală pentru alegerea Parlamentului

Campania electorală pentru alegerea Parlamentului se desfășoară în conformitate cu prevederile capitolului 7 (art. 50 – art. 52), care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 91. Buletinele de vot

(1) Buletinele de vot se întocmesc în conformitate cu prevederile capitolului 8 (art. 53 și 54), care se aplică în mod corespunzător.

(2) Candidatul independent se înscrie în buletinul de vot într-un patralater aparte, în care se indică numele, prenumele și se scriu cuvintele „Candidat independent”.

Articolul 92. Votarea

(1) Votarea în cadrul alegerilor pentru Parlament se efectuează în conformitate cu prevederile capitolului 9 (art. 55 – art. 60), care se aplică în mod corespunzător.

(2) Studenții și elevii cu drept de vot, înmatriculați în instituții de învățământ într-o localitate în care nu au înregistrare la domiciliu sau reședință, pot vota la orice secție de votare deschisă în această localitate, fiind obligați să respecte următoarele condiții:

a) să prezinte buletinul de identitate cu fișa de însoțire;

b) să prezinte carnetul de student/elev al instituției de învățământ din localitatea respectivă;

c) să completeze și să semneze o declarație pe propria răspundere privind abținerea de la votarea multiplă, fiind informați despre răspunderea penală în caz de încălcare a acestei obligații.

(3) Alegătorii specificați la alin. (2) se înscriu în lista suplimentară, iar la rubrica „Notă” din această listă se indică instituția de învățământ în care aceștia sînt înmatriculați.

(4) Pînă la restabilirea controlului constituțional asupra localităților din stînga Nistrului (Transnistria), alegătorii incluși în Registrul de stat al alegătorilor și arondați la localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) își vor exercita dreptul de vot în oricare din secțiile de votare distincte, constituite în conformitate cu prevederile art. 81 alin. (2), în condițiile prezentului cod.

(5) În cazul secțiilor de votare constituite în străinătate, cetățenii Republicii Moldova care, în ziua alegerilor, se află peste hotarele țării și care, din diferite motive, nu se înregistrează în prealabil își pot exercita dreptul de vot la orice secție de votare constituită în afara țării, în condițiile prezentului cod.

Articolul 93. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor

Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor pentru Parlament se efectuează în conformitate cu prevederile capitolului 10 (art. 61 – art. 67), care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 94. Stabilirea pragului de reprezentare

(1) După primirea proceselor-verbale ale consiliilor electorale de circumscripție, în care sînt indicate rezultatele numărării voturilor din toate circumscripțiile electorale, Comisia Electorală Centrală totalizează numărul de voturi valabil exprimate, obținut de fiecare partid sau altă organizație social-politică, de fiecare bloc electoral și de fiecare candidat independent, pentru a stabili dacă aceștia au atins pragul minim de reprezentare.

(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele procente din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:

- a) pentru un partid sau o altă organizație social-politică – 5 la sută;
- b) pentru un bloc electoral – 7 la sută;
- c) pentru un candidat independent – 2 la sută.

(3) Partidele, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidații independenți care au întrunit un număr mai mic de voturi decît cel specificat la alin.

(2) se exclud, printr-o hotărîre a Comisiei Electorale Centrale, din procesul de atribuire a mandatelor.

Articolul 95. Numărarea mandatelor de deputat obținute de concurentul electoral

(1) Numărul de mandate de deputat obținut de concurenții electorali se calculează de către Comisia Electorală Centrală prin împărțirea succesivă a numărului de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral, cu excepția candidaților independenți, la 1, 2, 3, 4 etc. pînă la cifra ce corespunde numărului de mandate stabilit pentru Parlament.

(2) Din rezultatele tuturor împărțirilor și din numărul de voturi valabil exprimate pentru candidații independenți se iau în descrescere atîtea numere cîte mandate de deputat urmează să fie distribuite. De cîte numere din acest șir descrescător dispune partidul, altă organizație social-politică sau blocul electoral, atîtea mandate i se atribuie.

(3) Candidatul independent se consideră ales dacă numărul de voturi valabil exprimate obținute de el constituie cel puțin doi la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară.

Articolul 96. Atribuirea mandatelor de deputat

(1) Mandatele de deputat se atribuie concurenților electorali de către Comisia Electorală Centrală în ordinea înscrierii lor în liste.

(2) Candidații incluși în listele concurenților electorali care au trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 94, dar nu au fost aleși, sînt declarați supleanți. Candidatul supleant va fi declarat ales de către Curtea Constituțională, la adresarea Comisiei Electorale Centrale, dacă, din anumite motive, un mandat de deputat aparținînd partidului, altei organizații social-politice sau blocului electoral pe care îl reprezintă va deveni vacant. Candidatul supleant poate refuza mandatul de deputat, depunînd o declarație în scris la Comisia Electorală Centrală.

(3) Dacă un partid, o altă organizație social-politică sau un bloc electoral obține un număr de mandate de deputat mai mare decît numărul candidaților incluși în listă, atunci partidului, organizației social-politice sau blocului electoral respectiv i se distribuie un număr de mandate egal cu numărul de candidați din listă.

(4) Mandatele de deputat rămase se redistribuie celorlalte partide, organizații social-politice sau blocuri electorale în modul stabilit la art. 95 alin. (1). La fel se va proceda în cazul vacanței ulterioare a mandatelor de deputat, dacă concurentul electoral nu are candidați supleanți sau dacă devine vacant mandatul de deputat obținut de un candidat independent.

Articolul 97. Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de deputat de către Curtea Constituțională

(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 24 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 65, de asemenea listele de deputați aleși și de candidați supleanți.

(2) În termen de 5 zile de la primirea actelor menționate de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă legalitatea alegerilor printr-un avis. Concomitent, Curtea Constituțională validează, printr-o hotărîre, mandatele deputaților aleși și confirmă listele de candidați supleanți.

(3) În cazul în care alegerile sînt declarate legale, Comisia Electorală Centrală eliberează legitimații deputaților aleși.

Articolul 98. Atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

(1) Procesul-verbal privind rezultatele alegerilor, însoțit de avizul Curții Constituționale prin care se confirmă legalitatea alegerilor, și hotărîrea privind validarea a cel puțin 2/3 din numărul de mandate de deputat se transmit Parlamentului în termen de 2 zile. Copii de pe actele menționate și listele de candidați supleanți confirmate se transmit Comisiei Electorale Centrale și Președintelui Republicii Moldova. Avizul și hotărîrea Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Comisia Electorală Centrală dispune publicarea rezultatelor finale ale alegerilor în termen de 24 de ore de la primirea actelor de la Curtea Constituțională.

Articolul 99. Alegeri nevalabile

Comisia Electorală Centrală consideră alegerile ca fiind nevalabile dacă la ele au participat mai puțin de 1/3 din numărul de persoane înscrise în listele electorale.

Articolul 100. Alegerile nule

Dacă Curtea Constituțională stabilește că, în procesul alegerilor și/sau al numărării voturilor, au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor, alegerile sînt declarate nule.

Articolul 101. Votarea repetată

(1) Dacă alegerile au fost declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală organizează, în termen de 2 săptămîni, votarea repetată în baza acelorași liste electorale, pentru aceleași candidaturi și cu aceleași consilii și birouri electorale.

(2) Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor prezentului cod se sancționează sau se exclud din buletinele de vot în baza unei hotărîri judecătorești definitive, iar membrii consiliilor și ai birourilor electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.

(3) Votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul de alegători care participă la vot.

Articolul 102. Alegeri noi

(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sînt declarate nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile și cel mult 3 luni de la data la care alegerile au fost declarate nule.

(2) În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată alegerile sînt declarate nule, Președintele Republicii Moldova stabilește prin decret data desfășurării alegerilor noi, ținînd cont de termenul indicat la art. 83 alin. (3).

(3) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.

Titlul IV. Alegerile Pentru Funcția De Președinte Al Republicii Moldova

Articolul 106. Aplicarea prezentului titlu

Prevederile prezentului titlu (art. 106 – art. 128) sînt aplicabile numai în cazul alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Articolul 107. Alegerea Președintelui Republicii Moldova

(1) Președintele Republicii Moldova se alege prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un mandat de 4 ani.

(2) Alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se efectuează într-o singură circumscripție electorală națională.

Articolul 108. Circumscripțiile electorale și secțiile de votare. Consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare

(1) În scopul organizării și desfășurării alegerilor, Comisia Electorală Centrală formează, cu cel puțin 55 de zile înainte de alegeri, circumscripții electorale care corespund unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova, unității teritoriale autonome Găgăuzia, municipiilor Chișinău și Bălți și, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, consilii electorale de circumscripție, în condițiile art. 28, care se aplică în modul corespunzător. Atribuțiile consiliilor electorale de circumscripție sînt cele stabilite la art. 29, cu excepția lit. f), ale cărui prevederi se aplică în modul corespunzător.

(2) Circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare în condițiile art.30 și 31, care se aplică în modul corespunzător.

(3) La secțiile de votare se formează birouri electorale. Constituirea birourilor și exercitarea atribuțiilor acestora se efectuează în condițiile art. 30, 31 și 33, care se

aplică în modul corespunzător.

Articolul 109. Stabilirea datei alegerilor

(1) Alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se vor desfășura cu cel puțin 30 de zile și cel mult 60 de zile înainte de expirarea mandatului președintelui în funcție.

(2) În caz de vacanță a funcției de Președinte al Republicii Moldova (în cazul demisiei, demiterii, imposibilității definitive de a exercita atribuțiile sau al decesului), data alegerilor se stabilește în termen de 2 luni din ziua în care a intervenit vacanța.

(3) Parlamentul stabilește data alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

Articolul 110. Condițiile speciale pentru candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova

În funcția de Președinte al Republicii Moldova poate fi ales cetățeanul Republicii Moldova cu drept de vot care are vârsta de 40 de ani împliniți în ziua alegerilor, a locuit sau locuiește permanent pe teritoriul Republicii Moldova nu mai puțin de 10 ani, posedă limba de stat și îndeplinește condițiile prevăzute de prezentul cod.

Articolul 111. Desemnarea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova

Desemnarea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova se face începând cu 60 de zile înainte de data alegerilor pentru funcția respectivă și terminând cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, în condițiile art. 46, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 112. Înregistrarea candidaților

(1) Pentru înregistrarea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Comisiei Electorale Centrale i se prezintă actele indicate la art. 49 și listele de subscripție în condițiile art. 113.

(2) Comisia Electorală Centrală eliberează candidaților înregistrați legitimații de un model stabilit.

Articolul 113. Condițiile speciale pentru listele de subscripție

(1) Pentru a fi înregistrați de Comisia Electorală Centrală, toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun liste de subscripție, care conțin semnăturile a

cel puțin 15000 și nu mai mult de 25000 de alegători din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova și corespund altor prevederi ale prezentului cod.

(2) Se consideră conforme cu alin. (1) unitățile administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova în care au fost colectate nu mai puțin de 600 de semnături.

(3) În cazul în care Comisia Electorală Centrală depistează la verificare în listele de subscripție semnături false sau semnături repetate în mai multe liste, semnăturile respective, precum și cele efectuate cu încălcarea art. 47 și 48 se exclud.

(4) Dacă la verificare se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături sau, în urma excluderii semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus față de plafonul minim prevăzut la alin. (1) și alin. (2), candidatul nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.

(5) Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după verificarea listelor de subscripție de către Comisia Electorală Centrală.

Articolul 114. Grupurile de inițiativă pentru susținerea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova

(1) În cazul în care inițiativa de a susține candidați la funcția de Președinte al Republicii Moldova vine de la cetățeni, se constituie un grup de inițiativă pentru susținerea candidatului din cel puțin 25 de persoane și cel mult 100 de persoane cu drept de vot. Grupul de inițiativă se constituie în urma unei adunări, la care se susține candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, se alege conducătorul grupului și se aprobă lista membrilor grupului de inițiativă, cu indicarea datelor de identitate ale acestora. Grupul de inițiativă poate susține doar un singur candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Membrii unui grup de inițiativă nu pot fi în același timp membri ai altui grup de inițiativă. În cazul partidelor politice și blocurilor electorale, grupul de inițiativă se constituie în aceleași condiții.

(2) Lista membrilor grupului de inițiativă, în care este indicat conducătorul acestui grup, se depune la Comisia Electorală Centrală, cel târziu cu 50 de zile înainte de ziua alegerilor, de către persoana propusă drept candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. În listă se indică numele și prenumele, anul nașterii și domiciliul membrilor grupului de inițiativă.

(3) Dacă aceste condiții sînt îndeplinite, Comisia Electorală Centrală înregistrează grupul de inițiativă și eliberează membrilor acestui grup legitimații în decursul a 3 zile de la data depunerii listei membrilor.

Articolul 115. Listele electorale

Listele electorale pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova se întocmesc în conformitate cu prevederile capitolului 5 (art. 44 și art. 45), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 116. Campania electorală

(1) Campania electorală pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova începe nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua alegerilor și se desfășoară în conformitate cu prevederile capitolului 7 (art. 50–art. 52), care se aplică în modul corespunzător.

(2) Candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova poate avea în fiecare circumscripție electorală persoane de încredere care îl ajută la desfășurarea campaniei electorale, fac agitație pentru alegerea lui, îi reprezintă interesele în relațiile cu autoritățile publice, cu alegătorii și cu organele electorale. Persoana de încredere reprezintă interesele unui singur candidat. Numărul persoanelor de încredere se stabilește în conformitate cu art. 50 alin. (1).

(3) Aceeași persoană de încredere poate reprezenta candidatul în mai multe circumscripții electorale, cu condiția respectării numărului de persoane de încredere în fiecare circumscripție. Persoana de încredere poate activa doar în circumscripțiile electorale în care a fost desemnată de către Comisia Electorală Centrală.

Articolul 117. Buletinele de vot

Buletinele de vot se întocmesc în conformitate cu prevederile capitolului 8 (art. 53 și art. 54), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 118. Votarea

Votarea în cadrul alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se efectuează în conformitate cu prevederile capitolului 9 (art. 55–art. 60), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 119. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor

Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se efectuează în conformitate cu prevederile capitolului 10 (art. 61–art. 65), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 120. Al doilea tur de scrutin. Prevederi speciale

(1) În cazul în care niciunul dintre candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova nu a întrunit cel puțin jumătate din voturile alegătorilor care au participat la alegeri, se organizează al doilea tur de scrutin pentru primii doi candidați stabiliți în ordinea descreșterii numărului de voturi obținute în primul tur.

(2) Dacă mai mulți candidați au acumulat un număr egal de voturi pentru accederea în turul doi, Comisia Electorală Centrală efectuează tragerea la sorți, consemnând faptul respectiv într-un proces-verbal. Candidaților li se oferă posibilitatea de a hotărî de comun acord care dintre ei va candida în al doilea tur sau de a participa la tragerea la sorți.

(3) Dacă cei doi candidați care participă la al doilea tur de scrutin au întrunit același număr de voturi în primul tur, ordinea includerii numelor lor în buletinele de vot va fi stabilită prin tragere la sorți.

(4) Al doilea tur de scrutin are loc la 2 săptămîni de la data primului tur de scrutin, în condițiile prezentului cod. Informația despre efectuarea celui de-al doilea tur de scrutin se aduce la cunoștință publică de către Comisia Electorală Centrală în termen de 24 de ore de la data la care a fost stabilit. Data celui de-al doilea tur de scrutin se stabilește de către Comisia Electorală Centrală.

(5) Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi în al doilea tur de scrutin. Voturile date pentru un candidat se consideră ca fiind voturi exprimate împotriva celui alt candidat.

(6) În cazul în care ambii candidați au obținut același număr de voturi, se consideră ales candidatul care a întrunit mai multe voturi în primul tur de scrutin. În cazul în care ambii candidați au acumulat același număr de voturi și în primul tur, Comisia Electorală Centrală efectuează tragerea la sorți, consemnând faptul respectiv într-un proces-verbal.

(7) În cazul în care unul dintre candidați se retrage, cel care rămîne se consideră ales dacă a întrunit cel puțin jumătate din voturile alegătorilor care au participat la alegeri.

Articolul 121. Totalizarea rezultatelor alegerilor

(1) Dacă, în urma totalizării rezultatelor alegerilor, se constată că un candidat a întrunit cel puțin jumătate din voturile alegătorilor care au participat la alegeri, Comisia Electorală Centrală declară alegerile valabile și candidatul ales.

(2) Comisia Electorală Centrală, în termen de 3 zile de la data semnării procesului-verbal de totalizare a alegerilor, prezintă Curții Constituționale un raport privind rezultatele alegerilor și actele menționate la art. 65.

Articolul 122. Confirmarea legalității alegerilor

În termen de 10 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor.

Articolul 123. Validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova

(1) Curtea Constituțională confirmă rezultatele alegerilor și validează alegerea unui candidat, adoptând o hotărâre care se publică imediat.

(2) Pînă la validarea mandatului, candidatul ales la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă Curții Constituționale confirmarea faptului că nu este membru al vreunui partid politic și nu îndeplinește nicio altă funcție publică sau privată.

Articolul 124. Depunerea jurământului

(1) Candidatul a cărui alegere a fost validată de Curtea Constituțională depune în fața Parlamentului și a Curții Constituționale, în termenul prevăzut la art. 79 alin. (2) din Constituție, următorul jurământ:

„Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea propășirii Republicii Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei.”

(2) Din ziua depunerii jurământului începe efectiv exercițiul mandatului de Președinte al Republicii Moldova.

Articolul 125. Alegerile nevalabile

(1) Alegerile sînt considerate nevalabile dacă la primul tur de scrutin au participat mai puțin de 1/3 din numărul alegătorilor înscriși în listele electorale. Hotărârea cu privire la declararea alegerilor nevalabile se adoptă de către Comisia Electorală Centrală în baza actelor prezentate de consiliile electorale de circumscripție.

(2) În turul doi de scrutin, alegerile se vor declara valabile indiferent de numărul alegătorilor care au participat la alegeri.

Articolul 126. Alegerile nule

Dacă Curtea Constituțională stabilește că, în procesul alegerilor și/sau la numărarea voturilor, au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele alegerilor, alegerile sînt declarate nule.

Articolul 127. votarea repetată

(1) Dacă alegerile sînt declarate nevalabile sau nule, are loc votarea repetată.

(2) Comisia Electorală Centrală dispune, în termen de 2 săptămîni de la declararea alegerilor nevalabile sau nule, efectuarea votării repetate în baza aceluiași liste electorale, pentru aceiași candidați și cu aceleași consilii și birouri electorale.

(3) În cazul desfășurării votării repetate după cel de-al doilea tur de scrutin se aplică prevederile art. 120.

(4) Concurenții electorali vinovați de fraudă care a influențat rezultatele alegerilor în întregime se exclud din alegeri, iar consiliile electorale și birourile secțiilor de votare care au comis asemenea fraude se înlocuiesc.

Articolul 128. Alegerile noi

(1) Alegeri noi au loc:

a) dacă, după votarea repetată, alegerile au fost declarate nevalabile sau nule;

b) dacă la alegeri au participat unul sau doi candidați și niciunul nu a acumulat cel puțin 1/2 din numărul de voturi ale alegătorilor care au participat la alegeri.

(2) Data alegerilor noi se stabilește de către Parlament în termen de cel mult 30 de zile de la data alegerilor precedente ordinare sau a votării repetate, în care nu a fost ales Președintele Republicii Moldova, cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor, în condițiile prezentului cod.

Titlul V. Alegerile locale

Articolul 129. Aplicarea prezentului titlu

Prevederile prezentului titlu (art.129 - art.151) sînt aplicabile numai în cazul alegerilor primarilor și consilierilor în consiliile locale.

Articolul 130. Alegerile locale

(1) Primarii orașelor (municipiilor), sectoarelor, satelor (comunelor) și consilierii în consiliile raionale, orașenești (municipale), de sector și sătești (comunale) se aleg prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pentru un mandat de 4 ani.

(2) Numărul consilierilor este stabilit de Legea privind administrația publică locală.

(3) În unitățile administrativ-teritoriale cu statut special, alegerile locale se desfășoară în conformitate cu prevederile prezentului cod și actele adoptate de autoritățile reprezentative ale unităților administrativ-teritoriale respective.

Articolul 131. Circumscripțiile electorale și secțiile de votare. Consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare

(1) Pentru alegerile consiliilor locale și ale primarilor, fiecare raion, unitate administrativ-teritorială cu statut special, oraș (municipiu), sector, sat (comună) constituie o singură circumscripție electorală. Circumscripțiile electorale orașenești (municipale), de sector, sătești (comunale) sînt constituite de către consiliile electorale de circumscripție ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova cu cel puțin 45 de zile înainte de ziua alegerilor.

(2) Consiliile electorale de circumscripție orașenești (municipale), de sector, sătești (comunale) sînt constituite de către consiliile electorale de circumscripție ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova cu cel puțin 40 de zile înainte de ziua alegerilor. Modul de constituire și funcțiile lor sînt prevăzute la art.28 și art.29, care se aplică în modul corespunzător. În cazul desfășurării alegerilor noi sau parțiale, consiliile electorale de circumscripție se constituie de către Comisia Electorală Centrală.

(3) Circumscripțiile electorale pentru alegerea consiliilor locale și a primarilor se divizează în secții de votare, pentru care se constituie birouri electorale. Birourile electorale ale secțiilor de votare se constituie și își exercită atribuțiile în condițiile art.30 și art.33, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 132. Atribuțiile speciale ale consiliului electoral

În localitățile în care pentru desfășurarea alegerilor locale se formează o singură secție de votare, consiliul electoral de circumscripție îndeplinește și atribuțiile biroului electoral al secției de votare.

Articolul 133. Stabilirea datei alegerilor

(1) Data alegerilor locale generale sau anticipate se stabilește prin hotărîre a Parlamentului, cu cel puțin 60 de zile înainte de alegeri.

(2) Data votării repetate, a alegerilor noi și a celor parțiale se stabilesc de către Comisia Electorală Centrală în condițiile prezentului cod.

Articolul 134. Restricțiile speciale ale dreptului de vot

(1) La alegerile locale nu participă militarii care își satisfac serviciul militar în termen.

(2) La alegerea consiliului local și a primarului nu participă alegătorii care nu domiciliază în unitatea administrativ-teritorială respectivă.

Articolul 135. Condițiile speciale pentru a fi ales

(1) Au dreptul de a fi aleși consilieri în consiliile locale cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani.

(2) Au dreptul de a fi aleși primari cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 25 de ani.

Articolul 136. Desemnarea, depunerea candidaturilor și înregistrarea candidaților

Desemnarea, depunerea candidaturilor și înregistrarea candidaților se face în condițiile capitolului 6 (art.46–art.49), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 137. Condițiile speciale pentru depunerea candidaturilor de către partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale

(1) Numărul de candidați în consiliu înscriși în liste trebuie să conțină minimum 1/2 din numărul mandatelor prevăzute pentru circumscripția electorală respectivă și maximum cinci candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către organul electoral care l-a înregistrat.

(2) Listele de candidați vor fi întocmite și/sau modificate cu respectarea prevederilor art. 46 alin. (3).

(3) Nerespectarea condițiilor specificate la alin. (2) atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.

(4) Partidele, alte organizații social-politice și blocurile electorale pot propune câte o singură candidatură pentru funcția de primar în fiecare circumscripție electorală. O persoană nu poate candida în mai multe circumscripții electorale de același nivel.

(5) O persoană poate candida pentru funcția de consilier atât în consiliul unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi a Republicii Moldova, cât și în consiliul unității administrativ-teritoriale de nivelul doi. O persoană poate candida și la funcția de primar și la funcția de consilier local, dar nu poate candida la aceste funcții în mai multe circumscripții electorale de același nivel.

Articolul 138. Condițiile speciale pentru depunerea candidaturilor de către candidații independenți

(1) Cetățeanul Republicii Moldova își poate depune candidatura în calitate de candidat independent pentru a fi ales în consiliul local dacă este susținut de 2 la sută din numărul alegătorilor din circumscripția respectivă, împărțit la numărul de mandate pentru consiliul respectiv, dar nu mai puțin de 50 de persoane, iar pentru a fi ales primar – dacă este susținut de 5 la sută din numărul alegătorilor din circumscripție, dar nu mai puțin de 150 de persoane și nu mai mult de 10000 de persoane.

(2) În cazul în care, la verificarea de către consiliul electoral de circumscripție, în listele de subscripție se depistează semnături false ori semnături repetate în mai multe liste, acestea se exclud.

(3) Dacă la verificare se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături sau, în urma excluderii semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus sub plafonul minim prevăzut la alin.(1), candidatul independent nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.

(4) Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după ce consiliul electoral de circumscripție a primit și a înregistrat în registru setul de documente prevăzut la art.49.

Articolul 139. Listele electorale

Listele electorale pentru alegerile locale se întocmesc în condițiile capitolului 5 (art.44 și art.45), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 140. Campania electorală

Campania electorală pentru alegerile locale se desfășoară în condițiile capitolului 7 (art.50 – art.52), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 141. Buletinele de vot

Pentru alegerile consiliilor raionale, orașenești (municipale), de sector, sătești (comunale) și pentru alegerile primarilor orașelor (municipiilor), sectoarelor, satelor

(comunelor), se întocmesc buletine de vot distincte în condițiile capitolului 8 (art.53 și art.54), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 142. Votarea

Votarea în cadrul alegerilor locale se efectuează în condițiile capitolului 9 (art.55 – art.60), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 143. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor

(1) Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor locale au loc în condițiile capitolului 10 (art.61 – art.67), care se aplică în modul corespunzător.

(2) În procesele-verbale ale consiliilor și birourilor electorale, se indică numărul de voturi obținute de fiecare candidat la funcția de primar sau de consilier, numele și prenumele primarului și consilierilor aleși și denumirea partidului sau altei organizații social-politice, a blocului electoral care i-a desemnat sau se face mențiunea “Candidat independent”.

Articolul 144. Atribuirea mandatelor de consilier

(1) Mandatele de consilier pentru consiliile raionale, orașenești (municipale), de sector și sătești (comunale) se atribuie de către consiliile electorale de circumscripție respective.

(2) Atribuirea mandatelor de consilier partidelor, altor organizații social-politice, blocurilor electorale se efectuează prin împărțirea succesivă a numărului de voturi valabil exprimate pentru fiecare partid, altă organizație social-politică, fiecare bloc electoral la 1, 2, 3, 4...etc. pînă la cifra care corespunde numărului de mandate stabilit pentru circumscripția electorală respectivă.

(3) Din rezultatele tuturor împărțirilor și din numărul de voturi valabil exprimate pentru candidații independenți se iau în descresștere atîtea numere cîte mandate urmează să fie distribuite în circumscripția electorală. De cîte numere din acest șir descrescător dispune partidul, altă organizație social-politică, blocul electoral atîtea mandate i se atribuie.

(4) Candidatul independent este declarat ales dacă numărul de voturi valabil exprimate pentru el se încadrează în șirul descrescător.

(5) Candidaților pentru funcția de consilier li se atribuie mandate în ordinea înscrierii acestora pe liste, începînd cu lista pentru care s-au exprimat cele mai multe voturi.

(6) Dacă ultimul mandat neatribuit are mai mulți pretendenți cu același număr de voturi, consiliul electoral de circumscripție îl atribuie prin tragere la sorți, consemnând faptul acesta în procesul-verbal.

(7) Dacă un partid, o altă organizație social-politică sau un bloc electoral obține un număr de mandate superior celui de candidați incluși în listă, surplusul de numere din șirul descrescător al formațiunii respective se elimină, înlocuindu-se cu numerele în descreștere ale celorlalți concurenți electorali.

(8) Dacă în buletinul de vot pentru alegerea consiliilor au fost incluși numai candidați independenți, consiliul electoral de circumscripție întocmește lista candidaților cu numărul de voturi în descreștere obținut de aceștia, atribuind fiecăruia de pe listă câte un mandat pînă la epuizarea numărului de mandate.

(9) Candidații care au fost incluși în listă, dar nu au fost aleși sînt declarați candidați supleanți. În cazul în care mandatul de consilier aparținînd unui partid, altei organizații social-politice sau unui bloc electoral devine vacant înainte de termen, acest mandat se atribuie unuia din candidații supleanți ai formațiunii respective, în ordinea includerii acestora în listă. În cazul în care lista candidaților supleanți ai unui partid, ai altei organizații social-politice sau ai unui bloc electoral s-a epuizat, vacanța mandatului se completează prin restabilirea șirului descrescător, excluzîndu-se concurentul electoral respectiv și incluzîndu-se numărul în descreștere al altui concurent electoral din șir.

(10) În cazul în care mandatul de consilier deținut de un candidat independent devine vacant, vacanța se completează prin restabilirea șirului descrescător, excluzîndu-se numărul ce aparține candidatului respectiv și incluzîndu-se numărul următor din șir.

(11) Dacă în buletinul de vot au fost incluși numai candidați independenți, în cazul apariției unui mandat vacant, candidatul supleant primește mandatul de consilier în condițiile alin.(10).

(12) Mandatele se atribuie candidaților supleanți de către Comisia Electorală Centrală în condițiile prezentului articol, ale Regulamentului cu privire la procedura de ridicare și validare a mandatului de consilier, aprobat prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale și în baza documentelor electorale pe care le deține.

Articolul 145. Alegerea primarului

(1) Candidatul pentru funcția de primar se consideră ales dacă a întrunit mai mult de jumătate din voturile valabil exprimate ale alegătorilor care au participat la votare.

(2) În cazul în care nici un candidat nu întrunește mai mult de jumătate din numărul de voturi valabil exprimate, în termen de 2 săptămîni se va proceda la al doilea tur de

scrutin cu 2 candidați care au întrunit cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin. Acești doi candidați se înscriu în buletinele de vot în ordinea descrescătoare a numărului de voturi acumulate în primul tur de scrutin. Dacă mai mulți candidați au acumulat un număr egal de voturi, consiliul electoral de circumscripție efectuează tragerea la sorți, consemnând faptul respectiv într-un proces-verbal.

(3) La al doilea tur de scrutin se consideră ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi, indiferent de numărul alegătorilor care au participat la alegeri. În caz de paritate de voturi, se consideră ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin.

Articolul 146. Confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatelor

(1) Consiliile electorale de circumscripție ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi prezintă procesele-verbale cu privire la rezultatele alegerilor în judecătoriile de sector sau municipale respective, iar cele de nivelul doi în judecătoriile unde sînt situate consiliile electorale de circumscripție ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi. Consiliul electoral de circumscripție al municipiului Chișinău va prezenta actele respective în judecătoria sectorului unde este situat consiliul electoral de circumscripție al municipiului Chișinău.

(2) Instanțele de judecată, în termen de 10 zile de la data primirii rapoartelor consiliilor electorale de circumscripție, confirmă sau infirmă printr-o hotărîre legalitatea alegerilor din fiecare circumscripție electorală și o transmit, în termen de 24 de ore după adoptare, Comisiei Electorale Centrale și consiliilor electorale de circumscripție respective, care publică rezultatele definitive.

(3) Concomitent cu confirmarea legalității alegerilor, instanțele de judecată respective validează mandatele consilierilor și primarilor aleși, fapt ce se indică în hotărîre. Persoana aleasă concomitent în funcțiile prevăzute la art.7 din Legea privind statutul alesului local prezintă instanței de judecată consimțămîntul său de a fi validată în una din aceste funcții. Instanțele de judecată confirmă, de asemenea, și lista candidaților supleanți.

(4) Consiliul se consideră legal constituit după validarea mandatelor a cel puțin 2/3 din numărul total de consilieri.

(5) Legitimația de ales local se execută și se eliberează conform procedurii stabilite prin Legea nr. 256/2004 pentru aprobarea Regulamentului legitimației de ales local și a Regulamentului insignei de ales local.

[Art.146 al.(5) în redacția LP223 din 04.12.20, MO360-371/25.12.20 art.301; în vigoare 25.01.21]

Articolul 147. Alegerile nevalabile

Alegerile sînt considerate nevalabile în anumite circumscripții dacă la ele au participat mai puțin de 1/4 din numărul persoanelor înscrise în listele electorale. Hotărîrea cu privire la declararea alegerilor nevalabile se adoptă de către Comisia Electorală Centrală în baza actelor prezentate de consiliile electorale de circumscripție.

Articolul 148. Alegerile nule

Alegerile sînt declarate nule dacă în cadrul operațiilor electorale au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor. Hotărîrea cu privire la declararea alegerilor nule se adoptă de către Comisia Electorală Centrală în baza hotărîrilor instanțelor de judecată respective.

Articolul 149. Votarea repetată

(1) Dacă în anumite circumscripții sau secții de votare alegerile sînt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală dispune efectuarea, în termen de 2 săptămîni, a votării repetate pe baza acelorași liste electorale, cu aceleași candidaturi și cu participarea acelorași consilii și birouri electorale.

(2) Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor Codului electoral sînt excluși din buletinele de vot, în baza unei hotărîri judecătorești definitive, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.

(3) Votarea repetată se efectuează în strictă conformitate cu prevederile capitolelor 9 și 10 și se consideră valabilă indiferent de numărul alegătorilor care au participat la votare.

Articolul 150. Alegerile noi

(1) Alegeri noi au loc:

a) dacă consiliul a demisionat, a fost dizolvat ori componența lui s-a redus cu mai mult de 1/3 din numărul stabilit de Legea privind administrația publică locală;

b) dacă primarul a demisionat, a fost revocat sau nu poate să-și exercite funcțiile, inclusiv din cauza privării de dreptul la ocuparea unor funcții, stabilită prin hotărîre judecătorească definitivă;

c) dacă și după votarea repetată nu a fost ales consiliul și/sau primarul;

d) dacă s-a efectuat reorganizarea administrativ-teritorială și în unitățile administrativ-teritoriale nou-formate este necesară alegerea autorităților administrației publice locale (consiliilor, primarilor).

(2) Dacă vacanța funcției de primar al localității a apărut în ultimul an înainte de expirarea mandatului, alegeri noi pentru funcția de primar nu se organizează.

(3) În cazul apariției uneia dintre circumstanțele menționate la alin.(1), autoritatea administrației publice locale este obligată să comunice în scris despre acest fapt Comisiei Electorale Centrale în termen de cel mult 10 zile de la data apariției acestei circumstanțe.

(4) Data alegerilor noi se stabilește de către Comisia Electorală Centrală în termen de cel mult 30 de zile de la data constatării circumstanțelor menționate la alin.(1), cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor, cu condiția că alegerile noi vor avea loc concomitent, de cel mult 2 ori pe an, primăvara și toamna.

(5) Alegerile noi se desfășoară în condițiile prezentului cod.

Articolul 151. Alegerile parțiale

(1) În cazul în care, în urma alegerilor, nu a fost ales numărul stabilit de consilieri, Comisia Electorală Centrală va fixa, în termen de 2 săptămâni, alegeri parțiale într-o singură sau în mai multe circumscripții.

(2) Pentru ocuparea mandatelor vacante, alegerile parțiale se efectuează în condițiile titlurilor I, II și V.

(3) Data alegerilor parțiale se stabilește prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

Titlul VI. Referendumul

Articolul 152. Aplicarea prezentului titlu

Prevederile prezentului titlu (art.152 - art.212) se aplică doar în cazul organizării și desfășurării referendumurilor republicane și locale.

Capitolul 13. Referendumul republican

Articolul 153. Referendumul republican

- (1) Referendumul republican se desfășoară în scopul exercitării puterii poporului și participării lui nemijlocite la conducerea și administrarea treburilor de stat.
- (2) Referendumul republican se efectuează prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în conformitate cu Constituția și prevederile prezentului cod.
- (3) Actele adoptate prin referendum republican au putere juridică după confirmarea lor de către Curtea Constituțională și sînt executorii pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 154. Tipurile de referendum republican

- (1) În funcție de natura juridică a problemelor supuse referendumului, referendumurile republicane pot fi constituționale, legislative, privind demiterea Președintelui Republicii Moldova și consultative.
- (2) Referendumului constituțional sînt supuse propunerile privind revizuirea Constituției.
- (3) Referendumului legislativ sînt supuse proiectele de legi sau unele prevederi ale acestora de importanță deosebită.
- (4) Referendumului consultativ sînt supuse problemele de interes național, în scopul consultării opiniei poporului asupra unor astfel de probleme și adoptării ulterioare, de către autoritățile publice competente, a unor hotărîri definitive. Textul întrebării supuse referendumului consultativ se redactează în manieră neutră, fără ambiguități sau sugerarea răspunsului.

Articolul 155. Inițierea referendumului republican

- (1) Referendumul republican poate fi inițiat de:
  - a) un număr de cel puțin 200000 de cetățeni ai Republicii Moldova cu drept de vot. În cazul referendumului constituțional, se aplică prevederile art.141 alin.(1) lit.a) din Constituție;
  - b) un număr de cel puțin o treime din deputații în Parlament;
  - c) Președintele Republicii Moldova;
  - d) Guvern.
- (2) Subiecții menționați la alin.(1) pot iniția orice tip de referendum prevăzut la art.154.

(3) În cazul în care referendumul este inițiat de subiecții prevăzuți la alin.(1) lit.a), la propunerea privind desfășurarea referendumului se anexează și listele de subscripție.

(4) Propunerea privind desfășurarea referendumului trebuie să includă problemele ce urmează să fie supuse referendumului, expuse clar, excluzându-se interpretarea lor ambiguă, precum și scopul desfășurării, data preconizată pentru desfășurarea lui. Nu pot fi supuse referendumului probleme care se exclud reciproc.

Articolul 156. Restricțiile privind desfășurarea referendumului republican

(1) Referendumul republican nu se desfășoară în cazul decretării stării de urgență, de asediu ori de război și nici în decursul a 120 de zile de la ridicarea acestor stări. Dacă data referendumului republican a fost stabilită pentru ziua în care, ulterior, se decretează sau se instituie starea de urgență, de asediu ori de război, el se anulează de drept sau se amână pentru o altă zi, respectându-se termenele de desfășurare în condițiile prezentului cod. Hotărîrea privind amînarea referendumului republican se adoptă de către organul care a emis actul de declarare a referendumului.

(2) Referendumul republican nu poate avea loc, de asemenea, cu 60 de zile înainte și cu 60 de zile după ziua desfășurării alegerilor parlamentare, prezidențiale și locale generale, decît dacă se desfășoară în aceeași zi. În aceeași zi nu pot avea loc două referendumuri republicane.

Articolul 157. Problemele supuse referendumului republican

(1) Referendumului republican pot fi supuse problemele privind:

a) adoptarea Constituției Republicii Moldova și revizuirea Constituției Republicii Moldova;

b) aprobarea legilor constituționale adoptate de Parlament pentru revizuirea dispozițiilor privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, precum și a celor privind neutralitatea permanentă a statului;

c) demiterea Președintelui Republicii Moldova;

d) alte probleme importante ale societății și ale statului.

(2) Organizarea și desfășurarea referendumului privind problemele indicate la alin.(1) lit.b) sînt obligatorii.

Articolul 158. Probleme ce nu pot fi supuse referendumului republican

Referendumului republican nu pot fi supuse problemele:

- a) privind impozitul și bugetul;
- b) privind amnistierea și grațierea;
- c) privind măsurile extraordinare sau de urgență pentru asigurarea ordinii publice, sănătății și securității populației;
- d) privind alegerea, numirea, demiterea persoanelor în/din anumite funcții, care țin de competența Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului;
- e) ce țin de competența instanțelor de judecată și procuraturii.

Articolul 159. Inițierea referendumului pentru revizuirea Constituției

(1) Inițierea referendumului pentru revizuirea Constituției se efectuează în condițiile art.141 din Constituție.

(2) Propunerea privind desfășurarea referendumului pentru revizuirea Constituției se prezintă Curții Constituționale, care este obligată să efectueze, în termen de 10 zile, controlul constituționalității problemelor ce urmează a fi supuse referendumului și să prezinte un aviz.

(3) După efectuarea de către Curtea Constituțională a controlului constituționalității problemelor ce urmează a fi supuse referendumului, propunerea privind desfășurarea referendumului, la care se anexează avizul Curții Constituționale, se prezintă spre examinare Parlamentului.

(4) Nu poate fi supusă referendumului revizuirea Constituției dacă va avea ca rezultat sugrumarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

(5) În cazul în care revizuirea unora și aceluiași prevederi ale Constituției este inițiată concomitent de Parlament și de cetățeni, examinarea propunerilor de revizuire pe cale parlamentară încetează.

Articolul 160. Inițierea referendumului privind demiterea Președintelui Republicii Moldova

(1) Referendumul privind demiterea Președintelui Republicii Moldova poate fi inițiat în exclusivitate de Parlament.

(2) După adoptarea hotărîrii privind demiterea din funcție a Președintelui Republicii Moldova în condițiile art. 89 alin. (1) și (2) din Constituție, Parlamentul, în termen de 5 zile, adoptă o hotărîre privind desfășurarea referendumului cu privire la problema în cauză. Referendumul se desfășoară în termenul prevăzut la art. 89 alin. (3) din Constituție.

(3) Desfășurarea referendumului privind demiterea Președintelui Republicii Moldova este asigurată de Comisia Electorală Centrală.

Articolul 161. Hotărîrea sau decretul cu privire la desfășurarea referendumului republican

(1) În termen de 6 luni de la primirea propunerilor de inițiere a referendumului, Parlamentul adoptă una din următoarele hotărîri:

a) despre declararea referendumului, care se va desfășura peste cel puțin 60 de zile de la adoptarea hotărîrii;

b) despre respingerea propunerii privind desfășurarea referendumului în cazul cînd aceasta este formulată de deputați;

c) despre soluționarea problemelor, preconizate a fi supuse referendumului, fără efectuarea ulterioară a acestuia.

(2) În hotărîrea sau decretul despre desfășurarea referendumului republican se indică data desfășurării lui, denumirea proiectului de lege sau de hotărîre preconizate a fi adoptate, expunîndu-se textul acestora și/sau conținutul întrebărilor supuse referendumului.

Articolul 162. Stabilirea datei referendumului republican

(1) Data referendumului republican se stabilește de către Parlament prin hotărîre dacă referendumul este inițiat de cetățeni sau de deputații în Parlament, ori de Președintele Republicii Moldova prin decret dacă referendumul este inițiat de acesta și are caracter consultativ.

(2) Data referendumului se stabilește cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua desfășurării lui.

Articolul 163. Inițierea referendumului republican de către cetățeni

(1) Pentru inițierea referendumului republican de către cetățeni se constituie un grup de inițiativă la adunarea acestora, la care trebuie să participe nu mai puțin de 300 de persoane cu drept de vot. Cu cel puțin 10 zile înainte de adunare, inițiatorii sînt obligați

să comunice în scris autorității administrației publice locale pe al cărei teritoriu urmează să fie organizată adunarea timpului, locul și scopul acesteia.

(2) Înainte de a începe adunarea, se face înregistrarea participanților la adunare, întocmindu-se o listă în care se indică numele, prenumele și domiciliul acestora.

(3) La adunare, se alege un președinte și un secretar. Ordinea de zi a adunării trebuie să includă discutarea oportunității efectuării referendumului republican și formularea întrebărilor preconizate a fi supuse acestuia.

(4) În cazul în care propunerea de desfășurare a referendumului republican se adoptă cu majoritatea de voturi ale participanților la adunare, se alege grupul de inițiativă, care va colecta semnăturile susținătorilor referendumului. Grupul de inițiativă trebuie să includă cel puțin 100 de persoane cu drept de vot. Membrii grupului de inițiativă vor alege din rândul lor un birou executiv, compus dintr-un președinte, un vicepreședinte și un secretar, care vor reprezenta grupul și vor organiza activitatea lui.

(5) La adunare, se întocmește un proces-verbal, în care se indică rezultatele votării chestiunilor incluse în ordinea de zi. Președintele și secretarul adunării semnează actele adunării: lista participanților, procesul-verbal, formularea precisă și corectă a întrebărilor preconizate a fi supuse referendumului republican și lista membrilor grupului de inițiativă, cu indicarea datelor de identitate ale acestora.

Articolul 164. Înregistrarea grupului de inițiativă

(1) Grupul de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican se înregistrează de către Comisia Electorală Centrală. Pentru înregistrare, comisiei i se prezintă:

a) actele adunării cetățenilor la care a fost ales grupul de inițiativă, autentificate de primăria localității pe al cărei teritoriu a avut loc adunarea;

b) declarația membrilor grupului de inițiativă privind consimțământul de a participa la colectarea de semnături ale susținătorilor referendumului;

c) cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă.

(2) Comisia Electorală Centrală adoptă, în termen de 15 zile de la depunerea actelor indicate în alin.(1), o hotărâre cu privire la înregistrarea grupului de inițiativă sau cu privire la refuzul de a-l înregistra. În hotărârea cu privire la înregistrarea grupului de inițiativă, se indică termenul pentru colectarea semnăturilor susținătorilor referendumului republican, care nu poate fi mai mic de 2 luni și mai mare de 3 luni.

(3) După înregistrarea grupului de inițiativă, membrilor acestuia li se eliberează legitimații de un model stabilit de Comisia Electorală Centrală.

(4) Informația privind înregistrarea grupului de inițiativă și problemele preconizate a fi supuse referendumului republican se aduc la cunoștință publică prin intermediul mijloacelor de informare în masă.

Articolul 165. Colectarea semnăturilor

(1) Începînd cu data înregistrării grupului de inițiativă, membrii lui au dreptul de a colecta nestingherit semnăturile susținătorilor referendumului republican în anumite liste, denumite în continuare liste de subscripție.

(2) Colectarea semnăturilor se efectuează în condițiile art.47, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 166. Condițiile speciale pentru listele de subscripție

Pe fiecare foaie din listele de subscripție, se expune întrebarea sau întrebările preconizate a fi supuse referendumului republican. Se interzice colectarea de semnături pe listele ce nu conțin textul întrebărilor.

Articolul 167. Responsabilitatea pentru corectitudinea întocmirii listelor de subscripție

(1) Persoana care colectează semnăturile semnează fiecare foaie din listele de subscripție, făcînd o mențiune de atestare a faptului că semnăturile au fost colectate personal și că identitatea persoanelor ale căror nume apar în liste a fost verificată, în baza actului de identitate, personal de către colector. Fiecare foaie se autentifică prin aplicarea ștampilei autorității publice locale respective.

(2) Membrii grupurilor de inițiativă au obligația de a preîntîmpina fiecare cetățean despre faptul că poate semna numai într-o singură listă de subscripție.

(3) Sînt considerate nule și neavenite listele de subscripție completate pînă la înregistrarea grupului de inițiativă; listele care nu sînt semnate de colectorul semnăturilor; listele care nu au fost autentificate prin aplicarea ștampilei autorității administrației publice locale respective.

Articolul 168. Prezentarea și verificarea listelor de subscripție

(1) Nu mai tîrziu de ultima zi a termenului de colectare a semnăturilor, grupul de inițiativă întocmește un proces-verbal în care indică data înregistrării grupului de inițiativă, numărul de semnături colectate, data încheierii colectării semnăturilor. Procesul-verbal, semnat de membrii grupului de inițiativă, și listele de subscripție se prezintă Comisiei Electorale Centrale.

(2) În termen de 15 zile de la prezentarea listelor de subscripție, Comisia Electorală Centrală verifică autenticitatea semnăturilor (fiecare sau la alegere) de pe listele care au fost prezentate. Dacă în listele de subscripție apar două sau mai multe semnături ale aceleiași persoane, aceste semnături se exclud. Listele de subscripție prezentate cu încălcarea prevederilor art.167 alin.(1) se anulează. După verificarea listelor de subscripție, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărîre cu privire la inițierea referendumului.

(3) În cazul în care nu a fost prezentat numărul necesar de semnături, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărîre privind respingerea propunerii de a efectua referendumul republican și anularea înregistrării grupului de inițiativă.

(4) Procesul-verbal de verificare a listelor de subscripție, listele verificate și hotărîrea Comisiei Electorale Centrale privind inițierea referendumului se remit în termen de 3 zile Biroului permanent al Parlamentului.

Articolul 169. Circumscripțiile electorale, secțiile de votare, consiliile și birourile electorale

(1) În scopul organizării și desfășurării referendumului republican, Comisia Electorală Centrală formează, circumscripții electorale administrative, care corespund unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova, și respectiv consilii electorale de circumscripție în condițiile art.28, care se aplică în modul corespunzător. În cazul în care un referendum republican se organizează în aceeași zi cu alegerile parlamentare, circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție se formează potrivit criteriilor stabilite la art. 80 și 81.

(2) Atribuțiile consiliilor electorale de circumscripție sînt cele prevăzute la art.29, care se aplică în modul corespunzător.

(3) Circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare în condițiile art.30 și art.31, care se aplică în modul corespunzător. Pentru fiecare secție de votare se formează birouri electorale ale secției de votare, ce se constituie și își îndeplinesc atribuțiile în condițiile art.30, 31 și 33, care se aplică în modul corespunzător.

(4) Împuternicirile consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare expiră după confirmarea rezultatelor referendumului republican de către Curtea Constituțională.

(5) În cazul în care circumscripția electorală reprezintă o singură localitate și în ea este formată o singură secție de votare, nu se înființează birou electoral al secției de votare, atribuțiile acestuia fiind exercitate de consiliul electoral de circumscripție.

Articolul 170. Acordarea de sprijin consiliilor și birourilor electorale pentru desfășurarea referendumului republican, organizarea activității, modificarea componenței și dizolvarea

Acordarea de sprijin, organizarea activității, modificarea componenței și dizolvarea consiliilor și birourilor pentru desfășurarea referendumului se efectuează în condițiile art.34 - art.37, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 171. Listele de cetățeni cu dreptul de a participa la referendumul republican

Listele de cetățeni care au dreptul de a participa la referendumul republican (listele electorale) se întocmesc în condițiile capitolului 5 (art.44 și art.45), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 172. Buletinul de vot

(1) În buletinul de vot se tipărește textul chestiunii sau proiectul de lege supus referendumului republican. În dreapta textului chestiunii sau a proiectului de lege se plasează pe orizontală două patrulete cu cuvintele “pentru” și “contra”, iar sub acestea - două cercuri.

(2) În cazul în care referendumului se supun câteva probleme, pentru fiecare din ele se întocmește câte un buletin. În cazul efectuării concomitente a câtorva referenduri, buletinele de vot trebuie să se deosebească după culoare.

(3) Buletinele de vot se întocmesc conform Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.

(4) Buletinele de vot se imprimă într-un număr egal cu numărul persoanelor incluse în listele electorale.

(5) Buletinele de vot care includ aceeași întrebare trebuie să aibă același format, să fie tipărite cu aceleași caractere, pe hârtie de aceeași culoare și densitate.

(6) Modelul și textul buletinelor de vot și modelul proceselor-verbale ale consiliilor și birourilor electorale pentru efectuarea referendumului republican se aprobă de către Comisia Electorală Centrală.

(7) Buletinele de vot se distribuie consiliilor electorale de circumscripție cu 3 zile, iar birourilor electorale ale secțiilor de votare cu 1 zile înainte de ziua referendumului republican.

Articolul 173. Agitația

Discutarea liberă sub toate aspectele a problemelor supuse referendumului republican se efectuează în condițiile art.52, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 174. Votarea

(1) Votarea în cadrul referendumului republican se efectuează în condițiile capitolului 9 (art.55 – art.60), care se aplică în modul corespunzător.

(2) Votantul completează buletinul de vot aplicînd ștampila cu inscripția „Votat” în interiorul unui singur cerc de sub patrulaterul în care este înscris cuvîntul “pentru” sau “contra”, exprimîndu-și astfel opțiunea.

Articolul 175. Monitorizarea referendumului republican și reflectarea lui în mijloacele de informare în masă

Monitorizarea referendumului republican și reflectarea în mijloacele de informare în masă a modului de organizare și desfășurare a acestuia se fac în condițiile capitolului 11 (art.68 și art.69), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 176. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor referendumului republican

(1) Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor referendumului republican se efectuează în condițiile capitolului 10 (art.61 – art.65), care se aplică în modul corespunzător.

(2) În procesul-verbal de totalizare a rezultatelor referendumului republican se va indica aparte numărul de voturi “pentru” și numărul de voturi “contra”.

(3) Rezultatele referendumului republican se examinează de către Comisia Electorală Centrală, care adoptă o hotărîre asupra lui.

Articolul 177. Confirmarea rezultatelor referendumului republican

(1) Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale și procesul-verbal privind rezultatele referendumului se remit Curții Constituționale.

(2) În termen de 10 zile, Curtea Constituțională va examina actele remise de Comisia Electorală Centrală și va confirma sau va infirma, printr-o hotărîre, rezultatele referendumului republican.

Articolul 178. Adoptarea, publicarea și intrarea în vigoare a hotărîrii supuse referendumului republican

(1) Hotărîrea se consideră adoptată prin referendum republican dacă pentru ea au votat majoritatea cetățenilor care au participat la referendum. În cazul în care referendumului se supune o lege constituțională care prevede modificarea dispozițiilor privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, precum și a dispozițiilor referitoare la neutralitatea permanentă a statului, aceasta se consideră aprobată dacă pentru ea au votat cel puțin jumătate din numărul total al persoanelor înscrise în listele electorale. Hotărîrea privind demiterea Președintelui Republicii Moldova se consideră adoptată prin referendum republican dacă pentru ea au votat un număr de alegători egal sau mai mare decât în cazul alegerii Președintelui Republicii Moldova, dar nu mai puțin de jumătate din numărul alegătorilor care au participat la referendum.

(2) Hotărîrea adoptată prin referendum republican se publică într-o ediție specială a Monitorului Oficial al Republicii Moldova. Data adoptării hotărîrii se consideră ziua desfășurării referendumului republican. Hotărîrea intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial sau la data indicată în ea.

Articolul 179. Anularea sau modificarea hotărîrii adoptate prin referendum republican

Anularea sau modificarea hotărîrii adoptate prin referendum republican se face, de asemenea, prin referendum republican sau utilizându-se procedurile prevăzute pentru revizuirea Constituției. Prevederile respective nu se răsfrîng asupra hotărîrii pentru demiterea Președintelui Republicii Moldova.

Articolul 180. Documentele referendumului republican

Documentele referendumului republican se păstrează în condițiile art.67, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 181. Referendumul republican nevalabil

Comisia Electorală Centrală declară nevalabil referendumul republican dacă la el au participat mai puțin de 1/3 din numărul persoanelor înscrise în listele electorale.

Articolul 182. Referendumul republican nul

Curtea Constituțională declară nul referendumul republican în toată republica sau în anumite unități administrativ-teritoriale dacă în timpul votării sau numărării voturilor au fost comise încălcări grave ale prevederilor prezentului cod, care au influențat rezultatele referendumului în întregime.

Articolul 183. Referendumul republican repetat

(1) În cazul în care referendumul republican se declară nul, Comisia Electorală Centrală va organiza, în termen de o lună, efectuarea referendumului repetat în întreaga țară sau în anumite unități administrativ-teritoriale.

(2) Consiliile și birourile electorale vinovate de încălcări ale prevederilor Codului electoral se înlocuiesc.

(3) Referendumul republican repetat se organizează și se desfășoară în condițiile prezentului titlu și prezentului cod.

Articolul 184. Referendumul republican nou

Un nou referendum republican în aceeași problemă poate fi efectuat după expirarea a cel puțin 2 ani de la data referendumului republican precedent.

Capitolul 14. Referendumul local

Articolul 185. Referendumul local

Referendumul local reprezintă consultarea cetățenilor în probleme de interes deosebit pentru sat (comună), sector, oraș (municipiu), raion, unitate administrativ-teritorială cu statut special. Revocarea primarului satului (comunei), sectorului, orașului (municipiului) se efectuează, de asemenea, prin referendum local.

Articolul 186. Restricțiile privind desfășurarea referendumului local

(1) Referendumul local nu se efectuează în cazul decretării sau instituirii stării de urgență, de asediu sau de război. Dacă data referendumului local a fost stabilită pentru ziua în care, ulterior, se decretează sau se instituie starea de urgență, de asediu sau de război, el se anulează de drept sau se amână pentru o altă zi, respectându-se termenele de desfășurare prevăzute de prezentul cod.

(2) Referendumul local nu poate avea, de asemenea, loc cu 120 de zile înainte și cu 120 de zile după ziua desfășurării în același teritoriu a oricărui tip de alegeri sau referendum, decât dacă se desfășoară în aceeași zi.

(3) Hotărârea privind amânarea referendumului local se adoptă de către Comisia Electorală Centrală la propunerea consiliului local sau a autorității reprezentative a unității administrativ-teritoriale cu statut special care a emis actul de desfășurare a referendumului.

(4) Referendumul local pentru revocarea primarului poate fi inițiat după expirarea unui an de la intrarea acestuia în funcție sau de la data referendumului local precedent pentru revocarea aceluiași primar. Revocarea primarului nu poate fi inițiată pe parcursul ultimelor 6 luni înainte de expirarea mandatului.

Articolul 187. Problemele supuse referendumului local

(1) Referendumului local pot fi supuse problemele care au o importanță deosebită pentru localitatea respectivă și care țin doar de competențele legale ale autorităților administrației publice locale.

(2) Textul problemei supuse referendumului local se redactează de manieră neutră, fără ambiguități sau fără sugerarea răspunsului. Nu se admite formularea problemelor care se exclud reciproc.

(3) Revocarea primarului prin referendum poate fi inițiată în cazul în care acesta nu respectă interesele comunității locale, nu exercită în mod adecvat atribuțiile de ales local prevăzute de lege, încalcă normele morale și etice, fapte confirmate în modul stabilit.

Articolul 188. Problemele ce nu pot fi supuse referendumului local

Referendumului local nu pot fi supuse următoarele probleme:

a) de interes național, care țin de competența Parlamentului, Guvernului sau a altor autorități publice centrale, conform atribuțiilor stabilite de Constituție și de legislație;

b) ce țin de politica internă și externă a statului;

c) care vin în contradicție cu prevederile Constituției și ale legislației Republicii Moldova;

d) privind impozitele și bugetul;

e) privind măsurile extraordinare sau de urgență pentru asigurarea ordinii publice, sănătății și securității populației;

f) privind alegerea, numirea, demiterea și revocarea în/din anumite funcții a persoanelor ce țin de competența Parlamentului, a Președintelui Republicii Moldova și a Guvernului;

g) ce țin de revocarea din funcție a primarului, destituit în baza hotărârii definitive de revocare pronunțate de instanța de judecată;

h) ce țin de competența instanțelor de judecată sau a procuraturii;

i) privind modificarea subordonării administrativ-teritoriale a localităților, cu excepția cazurilor prevăzute de Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri).

Articolul 189. Stabilirea datei referendumului local

Data referendumului local se stabilește de către Comisia Electorală Centrală la propunerea consiliului sătesc (comunal), de sector, orașenesc (municipal), raional sau a autorității reprezentative a unității administrativ-teritoriale cu statut special.

Articolul 190. Inițierea referendumului local

Referendumul local poate fi inițiat:

a) de 1/2 din numărul consilierilor aleși, iar în cazul revocării primarului prin vot secret – de 2/3 din numărul consilierilor aleși;

b) de primarul satului (comunei), sectorului, orașului (municipiului), cu excepția cazului când se inițiază referendum pentru revocarea primarului;

c) de autoritatea reprezentativă a unității administrativ-teritoriale cu statut special;

d) de 10 la sută din numărul cetățenilor cu drept de vot care domiciliază pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective.

Articolul 191. Înregistrarea grupului de inițiativă

(1) În cazul în care inițiativa desfășurării referendumului local vine de la cetățeni, se constituie un grup de inițiativă, format din cel puțin 20 de cetățeni cu drept de vot și cu domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective. La adunarea de constituire a grupului de inițiativă trebuie să participe cel puțin 30 de persoane. Cu cel puțin 3 zile înainte de adunare, inițiatorii sînt obligați să comunice în scris primarului timpul, locul și scopul desfășurării adunării.

(2) Grupul de inițiativă se înregistrează de către autoritățile administrației publice locale în termen de 5 zile de la prezentarea cererii de înregistrare, procesului-verbal de constituire și întrebărilor formulate. În cazul inițierii referendumului local pentru revocarea primarului, grupul de inițiativă este înregistrat de către judecătoria de sector (raională) sau municipală în a cărei rază teritorială se află localitatea respectivă.

(3) În hotărîrea de înregistrare se indică termenul de colectare a semnăturilor, care nu poate fi mai mic de 30 de zile și nici mai mare de 60 de zile calendaristice, precum și

întrebările preconizate a fi supuse referendumului local.

(4) În cazul înregistrării grupului de inițiativă, membrilor acestuia li se eliberează legitimații de un model stabilit de Comisia Electorală Centrală.

(5) Informația privind înregistrarea grupului de inițiativă se publică în presa locală.

Articolul 192. Colectarea de semnături

(1) Dreptul de a colecta semnăturile cetățenilor pentru susținerea referendumului local aparține membrilor grupului de inițiativă, înregistrat în condițiile art.191.

(2) Colectarea semnăturilor se efectuează în condițiile art.47, care se aplică în modul corespunzător.

(3) Pentru efectuarea referendumului local, este necesară colectarea semnăturilor a cel puțin 10 la sută din numărul cetățenilor cu drept de vot care domiciliază în unitatea administrativ-teritorială respectivă.

Articolul 193. Condițiile speciale pentru listele de subscripție

Pe fiecare foaie din listele de subscripție, se expune întrebarea sau întrebările preconizate a fi supuse referendumului. Se interzice colectarea de semnături pe liste ce nu conțin textul întrebărilor.

Articolul 194. Responsabilitatea pentru corectitudinea întocmirii listelor de subscripție

(1) Persoana care colectează semnăturile trebuie să semneze fiecare foaie din listele de subscripție, făcând o mențiune de atestare a faptului că semnăturile au fost colectate personal și că identitatea persoanelor ale căror nume apar în liste a fost verificată, în baza actului de identitate, personal de către colector. Fiecare foaie se autentifică prin aplicarea ștampilei autorității publice locale respective.

(2) Persoana care colectează semnăturile în listele de subscripție este obligată să preîntâmpine cetățeanul că poate semna doar într-o singură listă de subscripție.

(3) Sînt considerate nule și neavenite listele de subscripție completate pînă la înregistrarea grupului de inițiativă, listele care nu sînt semnate de colectorul semnăturilor, listele care nu au fost autentificate prin aplicarea ștampilei autorității publice locale respective.

Articolul 195. Prezentarea și verificarea listelor de subscripție

(1) Listele de subscripție autentificate se prezintă consiliului local sau autorității reprezentative a unității administrativ-teritoriale cu statut special. În cazul inițierii referendumului local pentru revocarea primarului, listele de subscripție se prezintă judecătoriei de sector (raionale) sau municipale în a cărei rază teritorială se află localitatea respectivă.

(2) Listele de subscripție prezentate de grupul de inițiativă se verifică în termen de 15 zile. Semnăturile care apar de două sau mai multe ori se exclud. Dacă la verificare se constată că nu s-a colectat numărul necesar de semnături, procedura se sistează, iar înregistrarea grupului de inițiativă se anulează.

Articolul 196. Adoptarea și publicarea deciziei privind desfășurarea referendumului local

(1) După expirarea a 15 zile de la depunerea listelor de subscripție sau de la adoptarea deciziei consiliului local, a autorității reprezentative a unității administrativ-teritoriale cu statut special sau a primarului, consiliul local respectiv sau autoritatea reprezentativă a unității administrativ-teritoriale cu statut special va adopta decizia privind desfășurarea referendumului local sau refuzul de a-l efectua.

(2) Decizia privind desfășurarea referendumului local va cuprinde:

- a) propunerea privind data referendumului, care poate fi efectuat peste cel puțin o lună și nu mai târziu de 45 de zile din ziua adoptării deciziei;
- b) problemele ce urmează a fi supuse referendumului;
- c) motivele revocării primarului, în cazul referendumului pentru revocarea acestuia.

(3) Decizia privind desfășurarea referendumului local se dă publicității în termen de 3 zile de la adoptare.

Articolul 197. Circumscripțiile electorale și secțiile de votare

(1) Pentru efectuarea referendumului local, se constituie, după caz, circumscripții electorale: sătești (comunale), de sector, orășenești (municipale), raionale, ale unității administrativ-teritoriale cu statut special.

(2) Circumscripțiile electorale se constituie de către Comisia Electorală Centrală cu cel puțin 30 de zile înainte de ziua referendumului local la propunerea autorităților administrației publice locale.

(3) Secțiile de votare se constituie cu cel puțin 20 de zile înainte de ziua referendumului local de către consiliile electorale de circumscripție respective, în baza

propunerilor primăriei.

(4) Secțiile de votare se constituie, conform principiului administrativ-teritorial, prin împărțirea localității în secții de votare cu cel puțin 30 și cel mult 3000 de alegători. Secțiile de votare se numerotează.

(5) În localitățile în care, pentru desfășurarea referendumului local, se formează o singură secție de votare, consiliul electoral de circumscripție va îndeplini și atribuții de birou electoral al secției de votare.

Articolul 198. Constituirea consiliilor și birourilor electorale pentru desfășurarea referendumului local

(1) Consiliile electorale de circumscripție pentru desfășurarea referendumului local se constituie de către Comisia Electorală Centrală, la propunerea consiliilor locale sau a autorităților reprezentative ale unităților administrativ-teritoriale cu statut special, a partidelor și organizațiilor social-politice reprezentate în Parlament, în componență de 5-11 membri, cu cel puțin 25 de zile înainte de ziua referendumului local. Modul de constituire și funcțiile lor sînt prevăzute la art.28 și 29.

(2) Birourile electorale ale secțiilor de votare pentru desfășurarea referendumului local se constituie de către consiliile electorale de circumscripție pentru desfășurarea referendumului, la propunerea autorităților administrației publice locale, a partidelor și organizațiilor social-politice reprezentate în Parlament, în componența a 5-11 membri, cu cel puțin 20 de zile înainte de ziua referendumului local. Modul de constituire și funcțiile lor sînt prevăzute la art.30 și 33.

(3) Președinții consiliilor electorale raionale, consiliului electoral al municipiului Chișinău și consiliilor electorale ale unităților administrativ-teritoriale cu statut special pentru desfășurarea referendumului local sînt aleși de către consiliile locale respective.

(4) În componența consiliilor și birourilor electorale pentru desfășurarea referendumului local nu pot fi incluși consilieri din consiliile locale, membri ai grupului de inițiativă, membri ai partidelor, altor organizații social-politice care participă la alegeri.

(5) La prima ședință a consiliului electoral de circumscripție al unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea pentru desfășurarea referendumului local se aleg, cu votul majorității membrilor, vicepreședintele și secretarul consiliului, iar la prima ședință a consiliului electoral de circumscripție sătesc (comunal), de sector, orașenesc (municipal) și a biroului electoral al secției de votare se aleg președintele, vicepreședintele și secretarul acestor organe electorale.

(6) În decursul a 2 zile de la data constituirii, consiliile și birourile electorale aduc la cunoștință publică componența și sediul lor, modul de contactare pentru relații.

(7) Împuternicirile consiliilor și birourilor electorale pentru efectuarea referendumului local expiră după confirmarea rezultatelor acestuia.

Articolul 199. Cumularea atribuțiilor de către consiliile și birourile electorale

În cazul în care referendumul local se desfășoară concomitent cu alegerile (locale, parlamentare, prezidențiale) sau concomitent cu referendumul republican, consiliile și birourile electorale care organizează desfășurarea alegerilor, constituite în condițiile capitolului 3, îndeplinesc și atribuțiile de consilii și birouri electorale pentru desfășurarea referendumului.

Articolul 200. Acordarea de sprijin consiliilor și birourilor electorale pentru desfășurarea referendumului local, organizarea activității, modificarea componenței și dizolvarea

Acordarea de sprijin, organizarea activității, modificarea componenței și dizolvarea consiliilor și birourilor electorale pentru desfășurarea referendumului local se efectuează în condițiile art.34 – art.37, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 201. Atribuțiile consiliilor și birourilor electorale pentru efectuarea referendumului local

Consiliile și birourile electorale pentru efectuarea referendumului local au atribuțiile prevăzute respectiv la art.29 și art.33, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 202. Listele de cetățeni care au dreptul de a participa la referendumul local

Listele de cetățeni care au dreptul de a participa la referendumul local (listele electorale) se întocmesc în condițiile capitolului 5 (art.44 și art.45), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 203. Buletinul de vot

(1) În buletinul de vot se tipărește textul problemei supuse referendumului local. În dreapta textului se plasează pe orizontală două patruletate cu cuvintele “pentru” și “contra”, iar sub acestea – două cercuri.

(2) În cazul în care referendumului se supun câteva probleme, pentru fiecare din ele se întocmește câte un buletin. În cazul efectuării concomitente a câtorva referendumuri, precum și în cazul efectuării concomitente a referendumurilor și a alegerilor, buletinele

de vot trebuie să se deosebească după culoare.

(3) Buletinele de vot se întocmesc în condițiile Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.

(4) Buletinele de vot se tipăresc într-un număr egal cu numărul persoanelor incluse în listele electorale.

(5) Buletinele de vot pentru aceeași întrebare trebuie să aibă același format, să fie tipărite cu aceleași caractere, pe hârtie de aceeași culoare și densitate.

(6) Modelul buletinelor de vot și modelul proceselor-verbale ale consiliilor electorale și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru desfășurarea referendumului local se aprobă de Comisia Electorală Centrală, iar textul buletinelor de vot – de către consiliile electorale de circumscripție.

(7) Buletinele de vot se distribuie birourilor electorale ale secțiilor de votare cu 2 zile înainte de ziua referendumului local.

Articolul 204. Agitația

Discutarea liberă și sub toate aspectele a problemelor supuse referendumului local se efectuează în condițiile art.52, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 205. votarea

(1) votarea în cadrul referendumului local se efectuează în condițiile capitolului 9 (art.55 – art.60), care se aplică în modul corespunzător.

(2) votantul completează buletinul de vot aplicînd ștampila cu inscripția „Votat” în interiorul unui singur cerc de sub patrulaterul în care este înscris cuvîntul “pentru” sau “contra”, exprimîndu-și astfel opțiunea.

Articolul 206. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor referendumului local

(1) Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor referendumului local se efectuează în condițiile capitolului 10 (art.61 – art.65), care se aplică în modul corespunzător.

(2) În procesul-verbal de totalizare a rezultatelor referendumului local se va indica aparte numărul de voturi “pentru” și numărul de voturi “contra”.

(3) Rezultatele referendumului local se examinează de către consiliul electoral de circumscripție, care adoptă o hotărîre asupra lui.

Articolul 207. Confirmarea rezultatelor referendumului local

(1) În termen de 2 zile de la totalizarea rezultatelor referendumului local, consiliul electoral de circumscripție, remite instanței de judecată din raza teritorială respectivă raportul privind efectuarea referendumului, la care se anexează procesele-verbale ale consiliului electoral de circumscripție și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, precum și toate contestațiile, însoțite de note cu privire la modul lor de soluționare. Consiliul municipiului Chișinău remite actele respective Curții de Apel Chișinău.

(2) În termen de 10 zile de la data primirii actelor menționate la alin.(1), instanța de judecată va confirma sau va infirma legalitatea efectuării referendumului local și rezultatele acestuia.

(3) În termen de 24 de ore de la adoptare, hotărîrea instanței de judecată se transmite Comisiei Electorale Centrale și consiliului electoral de circumscripție pentru efectuarea referendumului, care va publica rezultatele definitive ale referendumului local.

Articolul 208. Adoptarea deciziei prin referendum local, anularea sau modificarea ei

(1) Decizia se consideră adoptată prin referendum local dacă pentru ea au votat majoritatea cetățenilor care au participat la referendum. Decizia privind revocarea primarului se consideră adoptată prin referendum local dacă pentru ea a votat un număr egal sau mai mare de alegători decît au votat în cazul alegerii primarului, dar nu mai puțin de jumătate din numărul alegătorilor care au participat la referendum. Data adoptării hotărîrii se consideră ziua desfășurării referendumului local.

(2) În cazul în care primarul este revocat prin referendum, Comisia Electorală Centrală va stabili data alegerilor noi conform prevederilor titlului V (art.129-151), care se aplică în modul corespunzător.

(3) Hotărîrea adoptată prin referendum local se anulează sau se modifică, de asemenea, prin referendum local sau prin decizie a consiliului local respectiv, adoptată cu votul a 2/3 din numărul consilierilor, conform Legii privind administrația publică locală.

Articolul 209. Referendumul local nevalabil

Referendumul local se consideră nevalabil dacă la el au participat mai puțin de 1/3 din numărul cetățenilor înscriși în listele electorale. Hotărîrea cu privire la declararea referendumului local drept nevalabil se adoptă de către Comisia Electorală Centrală în baza actelor prezentate de consiliile electorale de circumscripție.

Articolul 210. Referendumul local nul

Instanța de judecată în a cărei rază teritorială s-a desfășurat referendumul local îl declară nul în toată circumscripția respectivă sau în anumite secții de votare dacă în timpul votării sau în timpul numărării voturilor au fost comise încălcări grave ale prezentului cod, care au influențat rezultatele referendumului.

Articolul 211. Referendumul local repetat

În cazul în care referendumul local se declară nul, autoritățile care au adoptat decizia de desfășurare a referendumului organizează, în termen de 2 săptămâni, referendum repetat în condițiile prezentului titlu și prezentului cod. Consiliile și birourile electorale pentru desfășurarea referendumului vinovate de încălcări ale prevederilor Codului electoral se înlocuiesc.

Articolul 212. Referendumul local nou

Un nou referendum local în aceeași problemă poate fi efectuat peste cel puțin un an de la referendumul precedent.

Titlul VII. Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 213. Intrarea în vigoare

Prezentul cod intră în vigoare la data publicării.

Articolul 214. Dispoziții tranzitorii

După intrarea în vigoare a prezentului cod:

1. Parlamentul va adopta, în termen de 10 zile, o hotărâre despre înființarea Comisiei Electorale Centrale (permanente), în condițiile secțiunii 1 a capitolului 3 (art.16 - art.22).

2. Autoritățile prevăzute la art.16 alin.(1) vor prezenta Parlamentului, în termen de 5 zile, candidaturile pentru constituirea Comisiei Electorale Centrale.

3. Guvernul:

a) în termen de o lună:

- va face propuneri Parlamentului privind aducerea legislației în concordanță cu prezentul cod;

- va asigura Comisia Electorală Centrală cu sediu, mijloace financiare și tehnico-materiale;

b) va prevedea în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 1998 cheltuielile necesare pentru activitatea Comisiei Electorale Centrale și pentru organizarea și efectuarea alegerilor.

4. Alegerile în Parlamentul de legislatura a XIV-a se vor desfășura la 22 martie 1998 conform Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.371-II din 18 noiembrie 1997. Toate termenele legate de desfășurarea alegerilor Parlamentului de legislatura a XIV-a încep să curgă de la data publicării prezentului cod.

5. Comisia Electorală Centrală:

a) va elabora și adopta, în termen de 10 zile de la constituire, regulamentul său;

b) va prezenta Guvernului proiectul devizului de cheltuieli pentru activitatea sa și pentru efectuarea alegerilor;

c) după constituire, va începe exercitarea atribuțiilor prevăzute la art.22.

6. Nu se admite formarea și funcționarea de organe electorale neprevăzute de prezentul cod.

Articolul 215. Dispoziții finale

La data intrării în vigoare a prezentului cod, se abrogă: Legea nr.1040-XII din 26 mai 1992 cu privire la referendum, Legea nr.1609-XII din 14 octombrie 1993 privind alegerea Parlamentului, Legea nr.308-XIII din 7 decembrie 1994 cu privire la alegerile locale, Legea nr.833-XIII din 16 mai 1996 privind alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, Legea nr.1133-XIII din 2 aprilie 1997 privind revocarea primarului satului (comunei), orașului.

Codul este valabil. Relevanța verificată la 03.09.2021